

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapestben 8, vidéken 10 fillér.

Alku előtt.

Budapest, január 10.

(L.) Bülow kancellár néhány elmésen megfogalmazott mondatáról rövid huszonnégy óra alatt néhány százezer cikk és kommentáló jegyzet látott napvilágot az egész földgömbön. Az ítéletformálásnak ez a mesés gyorsasága és szaporasága arra vall, hogy a tárgy, amelyről a német birodalom kancellárja beszél, nem ösmeretlen, s minden politikus begyében készen volt a válasz, mielőtt még a kérdés feladatolt volna. Nem csoda, hisz csaknem egy emberöltőn át foglalkoztak azzal a kérdéssel: kell-e a hármasszövetség, vagy sem.

Most, hogy az érdekelt hatalmasságoknak foglalkozniuk kell a megújítás vagy meg nem újítás kérdésével, sürűbben adják föl ezt az olcsó talányt, mint valaha. Pedig azt hiszszük, hogy fölösleges erre az ügyre annyi tintát és nyomdafestéket pocskolni. A hármasszövetség megújítása kétségen kívül áll, a körülötte rajzó polemiák valódi oka nem is ebben a kérdésben gyökerezik, hanem sok egyébben.

A temérdek kommentár elolvasása után még inkább megerősödünk ebbeli meggyőződésünkben. Afféle kavardást, mint amilyent Bülow beszéde a különböző hírlapokban keltett, már láttunk egyszer, akkor, amidőn Prinetti kinevezte az olasz király külügyminiszterre s amikor Európázerte mondták és nyomtatták, hogy Prinetti egykor a hármasszövetség heves ellenzője vala. Ugyanílyen kavardást kellett ennek az államférfiúnak ösmeretes beszéde is. S most, ime, ott van a Bülowé.

Ebben a három esetben egy érdekes körülmény öltik szemünkbe: mindig egy hármasszövetségi hatalmasság külügyeinek vezetője ejtett ki olyan mondatokat, amelyeket a szö-

vetség ellenzői kitűnő alkalomnak tartottak arra, hogy meghuzzák a halálharangot a szövetség felett. Szóval, ezek a beszédek úgy voltak fogalmazva, hogy a szövetség barátai és ellenségei egyaránt a maguk igazának argumentumait vélték belőlük kivonhatni.

— Nem is olyan fontos a hármasszövetség, — ugymondj, az olasz — hogy miatta sokat aggódjunk. — Körülbelül ezt mondta Bülow is. Csak Goluchowski van még hátra s ha kedve úgy tartja, bátran ismételheti ezeket az ártatlan mondatokat. Senkit sem köt semmire az e féle beszéd s legkevésbé sem kötelez arra, hogy most már ebben az esztendőben meg ne újítsák a szövetséget.

Mire hát ezek a nyilatkozatok és az ezernyi ezer kommentár?

Nyilván arra szolgál mindez, hogy az életön aktuális gazdasági kérdésekben lecsilapodjék a fölzaklatot közvélemény. Az olaszok roppant szorult helyzetbe kerülnek, ha nem sikerül nekik mihamarabb mentül kedvezőbb kereskedelmi szerződést kötniök Németországgal és monárkiánkkal. Prinetti külügyminiszter tehát sietett biztosítani honfitársait, hogy sakkban tartja Németországot a hármasszövetségi szerződés megújításával és a megújításért cserébe kitűnő kereskedelmi szerződést csikar ki Berlinben. Megindult tehát az olasz lapokban a hajsza a hármasszövetség ellen és az olasz agráriusok boldogok voltak, hogy ilyen erélyes a külügyminiszterük. A játék azonban csak az olaszokat vakította el: a németek jól tudták, hogy a hármasszövetség Olaszország egy-ségére és dinasztijára nézve ma még első-rangu szükségesség. A rakéták elpuffogtak Italia kék ege alatt, az északi szomszédok azonban a nagy távolságból észre sem vették.

Mint az olasz agráriusok, úgy a német

agráriusok is erősen aggodalmaskodtak mind e mai napig, hogy azok a gyönyörű vám-tarifa-igéret, amelyeknek nékiök Bülow kancellár tett, egyszerre csak füstbe mennek és hajótörést szenvednek a hármasszövetség megújításakor. Attól tartottak, hogy a szövetség másik két tagja a vámtarifa-igéret feláldozását kéri bérül a szövetség megújításáért. Ismétlődött tehát a Prinetti által kiesztelt játék: Bülow is sietett kijelenteni, — bizonyára a kellemetlen agráriusok felé kacsvintván, — hogy Németország léte s nem-léte teljesen független ettől a szövetségtől. Az agráriusok ily alapos megnyugtására ugyancsak szüksége van a kancellárnak. Egy egész sor fontos terv dőlhet dugába, ha ezek a politikai csoportok merev ellentállásra határozzák magukat.

A játékban feltűnő, hogy minden hatalom ismétli a nótát: nekem nincs szükségem a ti szövetségekre, de ti rászorultok. S ebből az egyszerű tanulság az, hogy bizony mind-egyikük rászorul, legjobban pedig az európai béke.

Ebben az évben kell a hármasszövetség sorsa felett döntésnek esnie. Tehát alku előtt állunk. Itt is csak egy megven minden, mint a vásáron: az eladó kevesli a pénzt, a vevő ócsárolja az árut. A helyzet csak azzal kombinálódik, hogy ennél a hármasszövetség minden vevő egyuttal eladó is. Ennélfogva se vége, se hossza a portéka becsmélésének. Végre azonban mégis megalkusznak. Meg-isszák az áldomást s mindegyik örül neki, hogy ily jó vásárt csapott.

Mindezek a futólagos, muló szimptomák nincsenek lényeges befolyással arra a kérdésre, kell-e, nem kell-e a hármasszövetség. A szövetség meg fog ujlalni. Hogy most vá-

T Á R C A.

Az a Petőfi-koponya.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Hentaller Lajos.**

Hej, de sokszor rászédtek már azt a nagyhatalmat, amit úgy hívunk: „Közvélemény.” Sokszor és rutul!

De egy névvel sem éltek annyira vissza, mint a nagy költőnek, Petőfi Sándornak nevével. Valódi infámia, anányszor már a költő- király nevével misztifikáltak a jó, hiszékeny közönséget. Manasses Dani tréfája óta azonban józanul nem gondolta volna senki, hogy lesz olyan ember, társulat vagy testület, amely felül a szélhámósoknak vagy a szélhámosságoknak.

Hisz kőztudatu, hogy szabadságharcunk lezajlása után alig akadt megye, város, község, avagy csak falu is, amelynek meg ne lett volna a maga „saját külön Petőfije.”

Jókai legalább is 12—15 olyan alakot ír le műveiben, akik Petőfi neve alatt ejtették meg felebarátaik jó szívét.

Harmincnyé év óta azonban ez a Petőfi-koponyára vonatkozó arcátlan hazudozás a második eset azok közül a képtelen mesék közül, mely országok dologgá nőtte ki magát.

Érthetetlen! A Petőfi Társaság elnöksége, egy görög-keleti érsek, sőt két miniszterünk is komolyan foglalkozik ezzel a minden alapot nélkülöző, hogy szeliden fejezzem ki magamat, — fantazmagóriával.

Pedig okulhattak volna Manasses Dani eseten.

A múlt század hetvenes éveinek közepén Manasses Dániel, egy éhenkórász s talán hiu és szereplési viszketegben leledző tanulatlan, ravasz

ember agyában termelt meg a Petőfi feltámasztásának meséje.

Diesekszik és hazudik. Diesekszik, hogy ő most szabadult meg Szibériából, az olombányák-ból. Negyvenkilencben, a segesvári csata után hureolták őt és honvédtársait a muszkári fogságba. *Köztük volt Petőfi Sándor is.*

Manasses Dani neve és meséje mind nagyobb és nagyobb körben kezdett terjedni. Egyszerre csak Manasses Dani azon vette észre magát, hogy ő népszerű, ünneppelt ember. Meghívják ide is, oda is. Etetik-itatják, jól tartják, s neki semmi egyebet nem kell tenni, csak unos-untalan ismételtetni a Petőfi-legendát.

Nemsokára az újságokba is belekerült neve. Böles, tanult, tudós emberek, jó hazafiak, akik tiz körmükkel is előkaparták volna Petőfit a föld alól, keresték fel Manassest. Kérdezték, faggatták, tudakozták tőle a részletekről. Hogy néz ki Petőfi? Nagyon öreg-e már? Ösz-e a haja? Van-e szakállja? Ir-e verseket?

Manasses Dani ravaszul mosolygott, s folyton többet és többet kotyogott; míg végre elszólta magát, s kisült, hogy Manasses Dani mende-mondájából egy szó sem igaz, mert az az ur egy országos csaló.

A vallatásnál kisült, hogy Manasses egy kapa-kaszakerülő dologtalan fráter, aki soha életében nem volt tul Erdély határain. Erre az után egyszerűen eleszták mint szédelőt.

És a Kéry Gyula ur által szerkesztett Petőfi koponyájáról szóló új legenda is azt igazolja, hogy Manasses csaló volt.

Kéry Gyula ur szerint sem lehetett Petőfi a szibériai olombányákban, különben Reichberger Bernát bácsi nem vághatta volna le a fejét a segesvári csatatéren s nem deponálhatta volna a balázsfalvi muzeumba.

Elismerem, hogy Kéry Gyula ur kiváló, nagyhirű, nagytekintélyű ember. De talán mégis ismertebb a Petőfi-Társaság, mint Kéry Gyula ur?

Épp azért sajtáságosnak találom, hogy a Reichberger-unoka nem egyenest az illetékes helyre, a Petőfi-Társasághoz fordult, hanem Kéry Gyula urhoz.

Vagy talán Kéry Gyula ur hire, neve, hazafiu működése és érdemei sokkal ismertebbek Erdélynek ama részében, mint a Petőfi-Társaságé, avagy Jókai Mór és Gyulai Pálé?

Avagy talán a Reichberger-unokák, a Fischer-ek csakis addig akartak várni a Petőfi-koponya titkának felfedezésével, amíg Kéry Gyula felnö, megszörösödik annyira-mennyire és tollforgatóvá válik?

A Kéry Gyula ur által közölt levelekre csak két megjegyzésem lesz. Mielőtt azonban arra rátérnék, kijelentem, hogy annak magyarsága arra vall, mintha mesterségesen készült volna valami „Donáh-jéle” magyarnyelv-gyárban.

A Kéry Gyula ur által közölt első levélnek csak két mondatával érdemes foglalkozni: hogy Reichberger Bernát főbész, — aki Petőfi fejét lenyiszálta, — az I. oláh határőrezredben szolgált, továbbá: hogy a csatatéren az ut mellett egy magyar ruhás fiatalember fekiűt s Reichberger Bernát ezt tartván Petőfinek, ennek fejét vágta le, dugta tarisznyájába s később ezt a fejet adta be a balázsfalvi muzeumba.

Lássuk előbb az utóbbit. E magyar ruhás fiatalember Petőfi lehetett-e? Nem! Nem azért, mert Petőfi a segesvári csata napján nem volt magyar ruhában.

Első szentanura hivatkozom. Idősb Gyalóky Lajos, nyugalmazott nagyváradi törvényszéki bíró, kinek kocsiján ment Petőfi Sándor a segesvári útkozetbe, ma is élő ember. Idősb Gyalóky Lajos ur Segesvár és Petőfi című feljegyzéseiben a következőket írja:

„En nem tudom, hogy Petőfinek általában volt-e őrnagy ruhája, mert én őt ilyenben soha sem láttam. Hanem azt határozottan tudom és bizonyítom, hogy Petőfinek egész felső öltözetét azon szerencsétlen napon egy vitorlavásznóból készült blouze,

sári zaj közepette civakodnak miatta az alku ágensei, az semmit sem mond. Ellenben sokat mond Ferenc József és Vilmos császár és Viktor Emánuel nem egyszer hangoztatott erős akarata. Mind a három uralkodó nem egyszer angazsálta magát e szövetség mellett. S ha van politikai kérdés, amelyben a dinasztiai akarata még mindig erős tényező, úgy bizonyára a külügyek, az államszövetségek kérdése az.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Szell Kálmán miniszterelnök a szokásos újvívi üdvözlétek megtétele me dólután Bécsbe utazott, ahonnan minden valószínűség szerint vasárnap érkezik vissza.

A galgóczi választás. A tegnapi galgóczi választás éjféli után ért véget. Csillaghy György választási elnök ma hajnali fél 3 órakor hirdette ki a választás eredményét, mely szerint Maszény Pál néppárti győzött 1021 szavazattal Rudnyánszky Béla szabadelvű 969 szavazata ellenében 52 szótöbbséggel. Visszaautasítottak 58 szavazatot.

A közoktatásügyi költségvetés.

Budapest, január 10.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását, ugyanazzal a lelkiismeretes gondossággal, amellyel tegnap elkezdte. Minden jelentékevény tételénél volt alkalmá Wlassics Gyula miniszternek egy-egy megnyugtató felvilágosítást adni azzal az előzékenységgel és tapintattal, amely őt jellemzi s amelyet a bizottság tagjai pártkülönbség nélkül elismernek. Az ülésen Falk Miksa elnököl. A kormány részéről Szell Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula miniszter és Zsiúnszky Mihály államtitkár jelent meg. A költségvetés előadója gróf Teleki Sándor.

A kolozsvári Karolina-kórház alapítványai dolgában Hieronymi Károly és Komjáthy Béla tettek kérdést a miniszterhez, Kammerer Ernő pedig a kolozsvári egyetlen műtörténeti tanszék felállítását kívánta. Wlassics miniszter megígérte, hogy foglalkozni fog e tanszék felállításának kérdésével.

A műegyetem tételénél Wlassics Gyula miniszter kifejté, hogy a műegyetem új épületének emelése tárgyában a pénzügyminiszter részéről a legmesszebbmenő jóakaratot tapasztalta. Ezért a maga részéről arra kéri a bizottságot, hogy, miután a beruházási törvény tárgyalásánál a bizottság kimondata, hogy az új országház építésének befejeztével felszabaduló ország első sorban a műegyetem építésére fordítassék, újabb határozatot e tárgyban a bizottság ne hozzon.

A maga részéről reméli, hogy az építkezést még ebben az évben megkezdhetik.

Szederkényi és Komjáthy rövid megjegyzései után

Wlassics miniszter kijelenté, hogy az egész építkezés hat-hat millió koronára rug.

A bizottság a tételt elfogadta. Az ó-gyalvas csillagvizsgáló költségéinél Szederkényi Nándor azt kérdezi, hogy a csillagvizsgálóban tanulmányozták-e a viharágyukat?

Wlassics miniszter felvilágosítja őt, hogy a viharágyu kérdése a földművelési miniszter hatáskörébe tartozik.

A tankönyvek felülvizsgálásának tételénél Miklós Ödön a tankönyvek gyakori változtatása miatt panaszokot, mire

Wlassics miniszter a tankönyvbírálat módját ismeretlenné megnyugtató választ adott.

Az állami gimnáziumok tételénél Komjáthy Béla az ungvári gimnázium tanárainak előléptetéséről szól s újból hangsúlyozza középiskoláinknak nemzetiségi szempontból való hibás területi elhelyezését.

Berzeviczy Albert az előtte szóló álláspontját nem tartja helyesnek s kimutatja, hogy a nemzetiségi vidékeken felállított állami intézetek a magyar államizmét szolgálják. Első sorban természetesen a magyarság javsulya emelendő, de e mellett a többi nemzetiségnek is meg kell adni a magyar művelődés alkalmát.

Hieronymi Károly nézete szerint nem a középiskolák elhelyezése a főkérdés, hanem az, hogy a nemzetiségi ijtakot a magyar társadalom hódítsa meg magának.

Szederkényi Nándor rövid felszólalása után Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszter kifejté, hogy a leghelyesebb nemzetiségi politika az, mely a magyar művelődést vonzóvá teszi a többi honpolgárok előtt is. Erőszakosságot sehol sem tanusít, erőlyt azonban alkalmaz.

A realiskolák tételénél Komjáthy Béla az ungvári alreáliskola továbbfejlesztését kérte.

Berzeviczy Albert pedig köszönetet mondott a miniszternek a fővárosi középiskoláknak új állami dotációjáért.

A polgári iskolák tételénél Komjáthy Béla azt kérdezi, hogy a polgári iskolákból állami gimnáziumokba átéléptet több tanár nyugdíjait miért utalták vissza, a mikor a teletekelt szolgálata lépett tanárok nem kapták meg a nyugdíjait?

Wlassics miniszter kizártnak tartja, hogy ily visszasság előfordult, de az esetet mégis meg fogja vizsgálni.

Papp Géza magyar nemzeti szempontból kiemeli a gyertyanemot konviktus segélyezésének fontosságát s köszönetet mond a miniszternek, amiért az első segélyösszeget a költségvetésbe illesztette.

A felsőbb léányiskolák tételénél Miklós Ödön a női pedagógia terén mutatkozó tulporokcióra hívta fel a miniszter figyelmét.

Wlassics miniszter megnyugtató felvilágosítást adott és a léányiskolák szaporítását helyezte kiállításba. Komjáthy Béla a román nevelő-intézetek növekedésében lát aggasztó jelenséget és a zárdai nevelés fontos kérdésére hívta fel a miniszter figyelmét.

Wlassics miniszter felvilágosítja Komjáthyt, hogy a női zárdák iskoláit a tanfelügyelők ellenőrzik, a képesítést pedig a minisztérium mindenütt megköveteli.

A tételt elfogadták.

A tanfelügyelőségek tételénél Papp Géza csekélynek tartja az állam ellenőrzési jogját a felekezeti népiskolákkal szemben, mert azt látja, hogy az állami óvodákban magyarul tanult gyermekekkel a nemzetiségi népiskolákban a magyar nyelvet ismét elleljejtetik.

Komjáthy Béla a Papp Géza által előadott okok alapján a tanfelügyelők utazási átalányát emelni óhajja.

Wlassics miniszter hivatkozik az erre vonatkozólag kiadott új rendeletére mely a magyar nyelv tanításának ügyét is szolgálmi fogja.

Az állami népiskolák tételénél Komjáthy Béla a tanítók fizetésének emelését kérte.

Wlassics miniszter felvilágosításai után a tételt elfogadták.

A tanítóképezdek tételénél Bedő Albert a székekyereszturi, Neményi Ambrus pedig a visszaállítandó zilahi tanítóképezdére hívta fel a miniszter figyelmét.

Wlassics miniszter a kérelmek lehető figyelembevételét megígérte.

Komjáthy Béla a segédtanári állások fokozatos megszüntetését sürgeti.

Wlassics miniszter kilátásba helyezi, hogy a kérdést a fizetésrendezési törvényvel kapcsolatban megoldja.

A testi nevelés tételénél Berzeviczy Albert a tornaszövetség segélyezéséért köszönetet mond a miniszternek és óhajtanónak tartja, hogy az országos tornaversenyeket négyévenként tartassák.

Wlassics miniszter az óhaj helyesli.

Szederkényi Nándor hosszabb hozzászólása után, melyben figyeltorgatási gyakorlatoknak az iskolákban való meghonosítását ajánlotta, a tételt elfogadták. A gazdasági ismételő-iskolák tételénél Miklós Ödön elismeréssel adózik az intézménynek, mire a tételt elfogadták.

A tárgyalást holnap folytatják.

A katolikus kongresszus.

Budapest, január 10.

A katolikus autonómiai kongresszus második napján is olyan harcra volt a hangulat, mint tegnap, sőt a klerikális tábor háborus kedve tán még növekedett is. A néppárti vezérek és híveik mindjárt a jegyzőkönyvvel vitát kezdtek, amely jó hosszúra nyult, aztán egy obstrukciós indítványval álltak elő, de nagynehezen mégis rákerült ma már a sor a huszonhetes bizottság jelentésére. A vita meglehetősen szenvedélyes hangon indult és hosszúnak ígérkezik.

A mai ülés lefolyása a következő volt: Elnök: Gróf Szápáry Gyula. Az elnök bejelentései után dr. Zsiúnszky Antal jegyző felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Gróf Zsiúnszky Nándor: az jegyzőkönyvre nézve észrevételt tesz. Világosan nem értette meg a kitételeit, de úgy látszik, az áll a jegyzőkönyvben, hogy az elnök ur a huszonhetes bizottság újabb jelentését tüzte ki az általános tárgyalás alapjául. Kéri, hogy még egyszer olvassák fel a jegyzőkönyvet e pontját, mert ez lényeges.

Elnök elrendeli, hogy a jegyzőkönyv e pontját még egyszer olvassák fel.

mellény és nadrág, továbbá egy szürke köpeny képezte. Fején egyszerű tisztisapka volt; válláról pedig egy szíjjon függő bőrtáska lógott.

Ebből világos, hogy ha Reichberger Bernát, az I. oláh határőrezred főseborosa a segesvári csatában egy magyarruhás fiatalember fejét levágta: akkor az nem lehetett s nem lehet a Pelófi Sándor feje.

De én tovább megyek! Minden habozás és további meggondolás nélkül kijelentem s be is bizonyítom, hogy Reichberger Bernát, az I. oláh határőrezred (voltaképpen I. oláh határőri zászlóalj) orosa nem is vághatta le a segesvári csatában egy magyarruhás fiatalember fejét.

Nem vághatta le, mert Reichberger a segesvári csatában nem volt jelen.

A segesvári csatában ugyanis sem osztrák, sem oláh csapatok nem vettek részt. Azt kizárólag Lüderek muszkái vették meg.

Bizonnyitok:

1849. június közepén az osztrákok erdélyi hadereje következő csapatokból állott.

Clam Gallas altábornagy parancsnoksága alatt:

Az I. hadosztály parancsnoka volt gróf Tergen tábornok.

Hadosztálya két dandárból állott:

a) A Van der Nüll ezredes dandárában volt a Parma-ezred 3 zászlóalja, a Károly Ferdinánd ezred 3-ik és 4-ik zászlóalja; fél század bukovinai határőr; 2 század székeky-husár; az 1 számú hatfontos gyalogtűteg és fél röppentyűtűteg.

b) Báró Stutterheim ezredes dandára állott: 23. vadászzászlóalj, a Bianchi ezred 2 zászlóalja, a Sinkovics ezred 3 zászlóalja, 2 század Miksa-vertés és a 2-ik számú hatfontos tűteg.

A II-ik hadosztály parancsnoka Coppél tábornok volt.

Hadosztálya állott:

a) Eisler ezredes parancsnoksága alatt az I-ső erdélyi oláh zászlóalj, az Uraccia gránátos-zászlóalj, a Turszky ezred 3-ik zászlóalja, a Leiningen

ezred 3-ik zászlóaljának fele, 2 század Miksa-vertés, és az 1-ső számú 12 fontos tűteg.

b) Schönberger ezredes lovassdandára állott 4 század Miksa-vertés és 6 század szavoyai drago-nyosból.

Urán ezredes hadoszlopja, melynek vezény-letét később Springinsfeld ezredes vette át, — akkor még Bukovinában volt.

Már most az a kérdés, hogy Coppét tábornok hadosztálya, illetve Eisler ezredes dandára, melybe az I-ső erdélyi oláh zászlóalj be volt osztva, részt vett-e a segesvári csatában?

Nem vett részt. Nem volt ott.

A segesvári csata katonai leírása dióhéjba szorítva ez:

Bem 1849. július 30-án 5000 gyaloggal, 500 huszárral és 12 ágyúval Marosvásárhelyről Székelykeresztúrra át Udvarhely felé indult, hogy csapatait kiegészítse. Utközben értesült Lüderek oroszainak közelítéséről. Ez értesítés folytán — szerencsétlenségére — irányt változtatott s nem ment Udvarhelyre, hanem Segesvár felé fordulván, július 31-én Fehéregyháznál Lüderek előcsapataira bukkant. Ezeket Segesvár felé nyomta.

Lüderest Bem váratlan támadása meglepte. Székelykeresztúr felől csak tüntetéstől tartott s a magyar főerő támadását Vásárhely felől várta. Csapatait így ezért ennek megfelelőleg állította fel: a lovasságot Dimidow tábornok, a kereszturi csapatok fölötti parancsnokságot pedig Ivin altábornagyra bízván, ő maga a vásárhelyi oldalon felállított csapatok vezényletét vette át.

Az ütközetet mindkét oldalon a tűzérés kezdte. Az ágyúharc folyamán esett el Skariatín tábornok.

Bem az oroszok jobb szárnyát akarta megkerülni. Nem sikerült! Így tehát délután két óráig döntő eredmény nélkül folyt a harc.

Ekkor Lüderek oláh kémei által arról értesült, hogy Vásárhely felől nem érkeznek magyar csapatok. Ezt megtudva, a vásárhelyi csapatok parancsnokságát Engelhardt tábornoknak adván át, újabb lovas- és gyalogcsapatokat vitt Bem ellen

tűzbe, s a magyar hadrendet Fehéregyház mellett, a honvédsereg jobboldalán meggingatta. Majd rájuk eszrevén Dimidow kozákjait, ezek résznit a helyszínén, résznit fűtszékben majdnem az egész zászlóaljat felkoncolták.

Erre megingott Bem derék hada is és kezdetét vette az általános futás s az oroszok maradtak a győztesek.

De hát hol is voltak az osztrákok a segesvári csata napján? Hol volt az I-ső oláh határőrzászlóalj, melyben Reichberger Bernát, állítólag, főbészkedett?

Kisül ez is!

Az osztrák seregnek már ekkor Lüderek parancsolat. S Lüderek már július 27-én meghagyta Clam Gallas osztrák főparancsnoknak, hogy vonuljon Csikszékbe.

Clam Gallas tehát Coppét tábornok hadtestét, s ebben Eisler ezredes dandárát, s ebben az I-ső oláh határőrzászlóaljat az Olt völgyén rendelte előre. Coppét tábornok a parancsnak megfelelőleg július 29-ikén Arkos, Gidjálva és Zoldán helyiségekot szállotta meg és még július 30-ikán is ott maradt.

Július 31-ikén Coppét tábornok Mikó-Ujfaluig nyomult előre, hol egy kisebb magyar csapatot ütközött meg. Ebből látható, hogy Reichberger Bernát, az első oláh határőrzászlóalj orosa, már csak azért sem vághatta le Pelófi fejét a segesvári csatában, mert ha csakugyan szolgált is az oláh határőrök között, akkor is a segesvári csata napján ő Mikó-Ujfaluban volt.

Olyan nagy nyomozónak és kutatónak, mint Kéry Gyula ur, ezeket az adatokat tudnia kellett volna, mielőtt a Pelófi-koponya legendáját szel-nerek eszrette.

Most saját magának tartozik azzal, hogy bebizonyítsa, hogy a Fischer-féle leveleknek ő is jóhiszeműleg ült fel.

Ez esetben az egész szélhámoság nem jön kapcsolatba nevével, — legfeljebb a Biblia ama mondatát alkalmazzák rá, — hogy „ővé is lesz a menyeknek országa”.

Gróf Zichy Nándor: Mi az utóbb felemlített jelentés feletti tárgyalásba nem mentünk bele, csakis azon kérdés felett tanácskoztunk, hogy melyik javaslat véssék a tárgyalás alapjául. Szólv tisztaba akar jönni az iránt, hogy itt a kérdés nem más, mint az, hogy ebből vagy abból a javaslatból akarunk-e kiindulni. Kéri tehát a jegyzőkönyvből azt a passzust, amely szerint „a tárgyalás az utóbb bemutatott jelentésre vonatkozólag megindult, mint meg nem felelt, törli.”

Ugron Gábor szerint a jegyzőkönyv fogalmazásában sok különböző mondatot és tárgyat halmoz össze, de a tények maguk is nem logikus sorrendben történtek és következtek el. A tegnapi ülésen az előző bibornok-hercegprímás fölítette a kérdést, hogy a huszonhetes bizottság betervezett javaslatát elfogadják-e a kongresszus a részletes tárgyalás alapjául. De nem is lehetett másképp azért, mert a kiküldött bizottság, midőn beterveztette a maga véleményes jelentését és munkáját, amely munkáját úgy a többségi, mint a kisebbségi munkálatoktól lényegesen, még tartalmazában is eltér, a felett a kongresszusnak, hogy elfogadják-e részletes tárgyalás alapjául, vagy elveti, kellett volna határozni; ha elfogadja a részletes tárgyalás alapjául, akkor a részletekben való vitákozásnak tárgyaül fog szolgálni a huszonhetes-bizottságnak legutóbbi betervezett javaslata, ha pedig elveti és nem fogadja el a részletes vita alapjául, akkor fog tárgyalás alapjául szolgálni a huszonhetes-bizottságnak az a javaslata, amelyet a t. kongresszus az én elengedés mellett bár, de egyszer már többséggel elfogadott a részletes tanácskozás tárgyaül. Ohajja, hogy a jegyzőkönyvnek e pontja sokkal világosabban, precízebben legyen fogalmazva.

Rakovszky István konstatálja, hogy a jegyzőkönyv nem tünteti fel hűen azt az eljárást, amelyet a kongresszus tárgyalásaiban folytatott. Kéri, hogy a jegyzőkönyv ezen irányban igazíttassék ki.

Elnök: A jegyzőkönyv rektifikáltnál most, de kéri a kongresszust, hogy folytassák már fog az általános tárgyalást a 27-es bizottság javaslata fölött, amint azt tegnap megkezdették.

Gróf Apponyi Albert kéri a kongresszust, hogy tegnap iőszórlását ne tartásik érdembeinek, mert csak formai kérdésekre nézve nyilatkozott, míg a javaslat érdemleges vitásában nem bocsátkozott. Csak ezután szabadokzik érdemben iőszórlálni. (Helyeslés.)

Ugron Gábor kéri, hogy a jegyzőkönyvbe külön pontba vegyék fel a tegnapi külön vitát, mely a javaslat érdemével nem foglalkozott.

Elnök: Kijelenti, hogy a jegyzőkönyvet ily értelemben fogják újból fogalmazni s csak az ősles végén fogják azt hitelesíteni. (Helyeslés.)

Schiauch Lőrinc biboros püspök, az igazoló bizottság elnöké betervezi az igazoló-bizottság jelentését néhány kongresszusi tag igazolásáról, melyet tudomásul vesznek.

Elnök: Következik a napirend, vagyis az általános vita folytatása a 27-es bizottság javaslata fölött.

Simonyi Semadám Sándor kijelenti, hogy senki sem táplál kétséget gróf Apponyi Albertnek a kormányval iő-táti megállapodásokra vonatkozó hiteles iőljegyzetét iránt, de Apponyi személye a kérdésen kívül áll. A kormány ne tartsa a kongresszust a jászalagon. A kongresszus pedig ne iőlitája le magát napról-napra. Indítványt terjeszt be, mely szerint hivassék iől a 27-es bizottság, hogy adjon tájékoztatást az iránt, mely pontokban tér el a 27-es bizottság a kormány intencióitól és mely pontokban fejezi az a kormány ohajjásait.

Elnök az indítványt tárgyalásra bocsátja.

Sághy Gyula jelzi, hogy azok közé tartozik, akik a 27-es bizottság újabb előterjesztését nem tartják iőlelőitőnek. De azon véleményen van, hogy ne akasszuk meg a már megindult általános tárgyalást és megelégedhetünk azzal, hogy a vita elején iőlvitáztatásokat kapunk a iőggő differenciális kérdésekről. Helyesnek tartja, hogy eziránt nem hivatalos nyilatkozatokat kapunk, mert azok csak feszélyeznek a kongresszust.

Rakovszky István azt tartja, hogy ez nem vásárosarnok, ahol kulfarkodni akarnánk a kormány-nal. Ez katolikus kongresszus. A kormány mindig spanyolalak mögött bujkál. A iőggő differenciális kérdésekre nézve a tegnap intézett egyenes iőszórlítás dacára sem kapott a kongresszus mindeddig iőlvilágosítást. It csunya, unalmas játék tolyik. De a katolikusok megunták már, hogy II-od osztályú honpogárokka degradáltassanak. Hogy mit érnek a 27-es bizottság eláboratmányában elért vívmányok, azt iőstrájtja azzal a tényvel, hogy a kormány még azt a minimális jogot sem akarja a katolikus autonómiának megadni, hogy az iskolai igazgatók kinevezésénél a katolikus autonómia részéről ajánlott három jelölt közül egyet ki kell nevezni. Ezt is visszazavították. Csatlakozik Semadám indítványához.

Sághy Gyula személyes kérdésben kijelenti, hogy ő a kongresszusban semmiféle politikai momentumok nem vezérlik.

Ugron Gábor azt kívánja, hogy legyen a játék-nak vége. A kongresszus nem méltó arra a szerepre, amelyet neki írt szántak. Egyszerűen nem akarják az autonómiát akkor, mikor ezt az egész magyar katolikuság sürgeti, de senki sem mori magára vállalni ország-világ előtt, hogy nyitlan kiálljon, kimondja, hogy igenis, ő nem akarta az önkormányzat megszerzését, hanem az egyik a másira tola a vétket, egyik a másikának a nyakába akarja varni az akadémikusok odumát. A kongresszus elért a tiszta jogi álláspontot, puhatolta, mit szól a kormány, mit szól a püspöki kar, viselője tehát a felelősséget a kormány, vagy a püspöki kar, de mondják ki nyitlan, hogy melyiknek minő szerep jut az autonómia megszerzésének megakasztásában, ismételt előadásában. Kéri azokat, akik itt követelőznek, jevensék ki most, hogy mit ohajtanak még, hogy tájékozza le-

gyen a magyar katolikus világ minden további esapára, minden védekezésre. Pártolja Simonyi-Semadám indítványát.

Gróf Apponyi Albert tisztán azzal a kérdéssel kíván foglalkozni, micsoda gyakorlati érdeke van Semadám indítványának elfogadásában. A kongresszus legfeljebb holnap tudná meg, hogy a 27-es bizottság nem bír más tudomással, mint ami a hiteles iőljegyzetekben a kongresszus tudására hozott. Amit pedig ezeken kívül a kormányval érintkezésbe lépett három kongresszusi tag privát tudomásként tud, az szintén a kongresszus tudására fog hozni, de ennek semmiféle hivatalos jelentősége nem lehet. Ezeket a közléseket nem presszióknak engedve, hanem legsajátosabb elhatározásából fogja tenni. Nem jászszja a Fabius Cunctator szerepét.

Rakovszky István: Nem őnt értettem, hanem Sághyt. (Nagy derültség.)

Gróf Apponyi Albert: Kérem, ha nem én reám vonatkozik, hanem t. barátomra, akkor még szabadabban, még kevésbé feszélyezve adhatom meg Rakovszky István t. barátomnak azt a választ, amelyet erre a Fabius Cunctatorral való összehasonlításra adni kívánok.

Igenis, Fabius Cunctator a római közvélemény élesen megtámadja; a római közvélemény zajosan bírálta, de utólag egy római költő, Ennius, azt énekelte róla: „Unus vir nobis cunctando restituit rem, noenum romores ponebat ante salutem.”

Sikerülni fog-e nekem, vagy akárkinek, aki hasonló szerepre vállalkozik, restituerem rem, ami törekvésünk, nem tudom, de annyit mondhatok, hogy az idézetnek azon másik része: noenum romores ponebat ante salutem, magatartásomnak vezérszempontja lesz ezután is. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Gróf Zichy Nándor: Mindenkinél szabadságában áll, hogy addig kunktáljon, ameddig jőnek látja, de elöhet az az idő is, amikor cunctando győzni már nem lehet, csatláni kell, mint Napoleónak. Azt hiszi, hogy be kell várni az illetékes ténnyök nyilatkozatait, mert amíg a kongresszus nem tudja, hogy mi sors vár működés eredményére, addig komoly lélekkel nem csinálhat semmit. Az indítványt tehát ő is pártolja.

Major Ferenc csatlakozik az indítványhoz, mert a kongresszusnak, míg az illetékes ténnyök vélekedését nem ismeri, iőlsősleges do goznia.

Simonyi Semadám Sándor szerint azt mindenképpen követelmé kell a kongresszusnak, hogy a kiküldött bizottság beszámoljon küldetésének eredményéről, azaz a kormány és a püspöki kar kitért véleményéről s ezért akarja a tanácskozást egyelőre iőlfüggeszteni. Ajánlja indítványt elfogadását.

Gróf Szapary Gyula elnök iőlvitáját az indítványt s iőlszesszi a kérdést, kik fogadják el.

A kongresszus 67 szóval 45 ellenében iőllőzi Simonyi-Semadám Sándor indítványát.

Következik a huszonhetes bizottság jelentésének tárgyalása.

Major Ferenc sajnálja, hogy a kongresszus két ével ezelőt elfogadta volt a halasztási indítványt, mert ennek a halasztásnak nem volt semmi eredménye. Azért történt az egész dolog, a miért most az előbb elutasított indítvány beadatott, hogy tudniillik táékoztassák az országos autonómiai gyűlést a kormány és a iőpapság álláspontja iől. Amde kéteves haladék nem hozta meg ezt a várva-várt eredményt. A kormány és a iőpapság nézetét ma sem ismeri senki, nem a legiőbb kegyur sem. Ez pedig nem azért hitva össze a kongresszust, hogy a katolicizmus jogait iőladja, hanem, hogy azokat kivívja.

Micsura György a tervezet egyes részleteiből azt látja, hogy az autonómia igazgatótanácsa és őszszes faktora a kormánytól iőgg, sőt hogy az autonómia szervezetében nemcsak katolikusok, de máskerülsűnek, talán zsidók is ingerenciát nyerhetnek. Mivelre megcsönkította az egyház jogait, az autonómiának kell ezeket helyrehozni.

Gróf Apponyi Albert kéri, hogy mivel terjedelmesebb beszédet akar mondani, az idő előrehaladott volta miatt ezt holnap tehesse.

A kongresszus ehhez hozzájárul.

Elnök az ülést 1 órakor berekeszti.

A naszdói mandátum.

Budapest, január 10.

A Kuria ma tárgyalta a naszdói képviselőválasztás ellen beadott petíciót. A választáson Beck Marcel győzött 63 szótöbbséggel Cioacán János ellenében. Uirik József és társai naszdói lakosok adtak be a kérényt eletés-ítatás és hivatali presszió elkövetése címén.

A tárgyaláson Favrik Béla elnököt, a képviselőket dr. Nagy Dezső, a képviselőt dr. Edvi-Ilés Károly, a választást védő választókat dr. Várkonyi Oszkár képviselte. A szokásos bevezető iőrnaságok után a képviselők ügyvédje szólt fel.

Dr. Nagy Dezső elmondja, hogy a főszoigabírák és jegyzők kísérgették el Becket a községekbe és ott iőgrgetések és iőnyegetek által kényszerítették a választókat arra, hogy Beckre szavazzanak, vagy hogy legalább tartózkodjanak a szavazástól. A közsézi tanítót, aki egyszerűsmd halotkém, előnyök elvonásával iőnyegették, hogyha nem Beckre szavaz. A hivatalos közegek résztvettek a választási mozgal-makban a képviselőjelöllet bemutatatt, kortesutájában kísérgették. A főszoigabíró a papokkal is beszélt és ennek eredménye ki is lett hirdelve. Az eredmény pedig az volt, hogy ha Beckre szavaznak, akkor a zsidó és a görög-katolikus hitközség pénzt kap, a reormátus egyház pedig orgonát. Ezt egészen nyil-

tan kihirdették tudomásulvétel végett. Mindezek nyom-sa érvénytelenségi okok. Becknek a választói jog-saúsága sinos bizonyítva, ezt is kéri tisztaba hozni. Kéri a választás megsemmisítését és a Cioacán többségének konstatálását.

Dr. Edvi Ilés Károly, a megválasztott jogi képviselője szerint a képviselő személye ellen felhozottak nem tartoznak annak elbírálásához, vajjon ez a választás érvényes-e, avagy nem. A törvény szerint minden magyar honos megválasztható, ha nagykoru és ha a neve a választói névsorban benne van. Ma a gazdasági kérdések vannak napirenden. Beck Marcel is e téren működik, ő fanulmányai és őszszegűtéseivel révén hasznos tagja lehet majd a parlamentnek. Tehát a kerület gáncs nem érheti azért, mert Becket választotta képviselővé. Kijelenti, hogy Beck Marcel a székesiőváros választói listájában van mint választó iőlvé. A kérvény részint bizonyítékokat érintve, részint azok nélkül felsorolt eseteket, amelyek presszióról és vesztegetésekről tesnek említést. Azonban e felemlített pressziókat nagyobbára Cioacánra szavaz-tak. A Kuria köve van a kérvényzők kérélméhez. Már pedig a kérvény nem kívánja, hogy a kifogásolt szavazatokat Cioacán javára írják és így a kérelem, hogy a többség Cioacán részére kimondassék, birői mérlegelést tárgya nem is lehet. A kérvény a sokat emlegetett főszoigabírákat azoknak a névjegyzékében sorolja fel, akik presszió alatt állottak. A kérvényzők képviselője pedig azt mondja, hogy a főszoigabírák maguk gyakorolták a hivatali pressziót. Kijelenti, hogy az aispán több levelet írt Bodó főszoigabírának, amelyekben figyelmeztette őt, hogy a választás iőlvitáztatást tartózkodjék. A kérvény 78 szavazott kitőszólt, ezek közül azonban 22-nél semmi konkrét adatot nem mond, tehát marad fenn 56 szavazat, amelyvel foglalkozunk kell. Vizsgálat tárgyaül kell tehát lennie azt, vajjon az érvénytelenségi okok mellett olyan tények is mutatkoznak-e, amelyek a vizsgálat elrendelését szükségessé tennék? A kérvény beszél a választóiról, akik hivatali presszió miatt szavaztak Beckre. De ki követte el a pressziót, arról halgat a kérvény. Ily módon azt is mondhatná a kérvényzők képviselője, sőt talán mondta is, hogy Beckre, aki itt ismeretlen, senki sem szavazott presszió, vagy pénz nélkül. (Dr. Nagy Dezső: Ugy is van!) No hát, ilyen odabótt megjegyzések alapján vizsgálatot elrendelni nem lehet. Van a kifogásolt választók között olyan is, aki azt állítja, hogy azért szavazott Beckre, mert már az ő részére le volt köve. Ez a nyilatkozat megfőrtőnhetet. Amde a lekötöttség még nem jelent megvesztegetettséget. Egy másik választó, egy korcsmáros azért szavazott Beckre, mert attól félt, hogy Bodó főszoigabíró őt megbünteti, mivel a korcsmája nem volt kipadózva. Ez is meglehet. Egy iőtsi korcsmáros kombinált valamit, így vagy amugy, de a kérvénynek azt kellene igazolnia, hogy a főszoigabíró terrorizálta büntetéssel a korcsmáros arra az esetre, hogyha nem szavaz Beckre. A Borgólvgyi 35—40 választónál vesztegetést emleget a kérvény, de az illető választókat nem nevezi meg. A Borgólvgyi maga töb községből áll, tehát a kérvény odabótt vádakat, de nemcsak hogy a neveket nem nevezi meg, de még a megvesztegetettek közséjét sem említi fel. Az is egyik vád, hogy a Borgólvgyi embereket egy ha du őrizte. Ez merőben iőlvit dolog. Egy hajdu csak nem tud 40 embert őrizni, ha azok nem akarják magukat őriztetni és ha azok Cioacánra akarnak szavazni. Ami az igért orgonát illeti kéri, vajjon azzal, ha egy templomnak orgonát iőgérnek ezzel meg van valaki vesztegetve? Hiszen ez nem vagyoni előny. Mindezek a vádák olyan természetűek, amelyek a vizsgálat elrendelését feleslegessé és oéitalanná teszik. Egyébként az illető reormátus egyház előiőrsága az egész orgona-iőgérleti metés őnértessé hangon visszautasítja. A kérvény úgy tünteti iől a kerület tisztviselőit, mint akik presszió alatt szavaztak Beck Marcelre. Erre nézve bemutatja a tisztviselők nyilatkozatát, amelyben ezek tiltakoznak a presszió gyanusítására ellen. Egyébként pedig kijelenti, hogy a tisztviselők egy része Cioacánra szavazott. Vajjon miért? Ha az egyiknél kutajunk a motívumokat, akkor azt a másikat is kutatni kellene. De még ha alapos volna is a kérvény által megfőrtótt szavazatok ellen emelt vád, Becknek még ez esetben is megvan a jelentőségi többsége. Ezért nincs értelme, célja és törvényes lehetősége a vizsgálatnak. Kéri a kérvény elutasítását.

Dr. Várkonyi, a választók ügyvédje, helytelennek tartja a képviselőjelöltek összehasonlítását. Ha Beck fiatal, ez a niba napról-napra kevesbedik. Azt hiszi, hogy Cioacán nagyobb hatása volt a főszoigabírára, mint Becknek, mert a restaurációnál ő és társai domnáltak a megyében a helyzetet. Becket a választók határozott magyar nemzetiségű politikája miatt választótták meg. Cioacán éppen az ő nemzetiségű politikája okozta a bukását. A románok nem tartották őt eléggé románának, a magyarok nem tartották eléggé magyarának. A „Tribuna” Cioacán nemzetiségű politikáját erkőstelennek hirdette. Ellenkérvenyt mutat be, amelyeket bizonyítja, hogy Cioacáné terrorizálta, vesztegette. Beck mandátuma tiszta, de tisztátlanak azok a iőgyverek, amelyekkel ellene küzdöttek. A kérvény elutasítását kéri.

Dr. Nagy Dezső válasza után a tárgyalást elnapolták.

A Kuria határozatát holnap déli 12 órakor hirdeti ki.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12

Kiadóhivatal 54-39

KÜLFÖLD.

Bülow beszéde.

Budapest, január 10.

Gróf Bülow német birodalmi kancellár tegnapelőtti beszédének nemcsak a külföldi sajtóban kelt visszhangja, de a német birodalomgyűlés költségvetési vitájára is rányomta a maga bélyegét. A németországi lapok a beszédből nagyon pesszimistikus következtetéseket vontak le s gróf Bülow bizonyára e helytelen felfogás eloszlatása céljából is ma újból szórt emelt a birodalomgyűlésen és nemcsak visszautasította a Chamberlain ellen elhangzott gyalázó kifejezéseket, de szép szavakban elismeréssel adózott az angol hadseregnek.

Berlin, január 10.

A birodalomgyűlés ma folytatta a költségvetés tárgyalását. Bassermann (nemzeti szabadelvű) behatóan foglalkozik a pénzügyi helyzettel és azt mondja, hogy a nemzeti szabadelvűek nem szavaznának meg feltétlenül 85 millió kölcsönt a deficit fedezésére, másrészt az anyakönyvi jarműveket a kis thüringiai államokra való tekintettel nem lehet fölemelni, azért van szükség a pénzügyek reformjára. A Chamberlain beszéde miatt támadt incidens most már elintéztnek tekinthető. Igaz, hogy a nemzeti szabadelvűek kissé korábban szerették volna hallani ezt a tiltakozást. Nem akarnak hajszát Anglia ellen, sőt azt akarják, hogy a német birodalom barátságos viszonyban éljen Angliával. Örömmel üdvözlék Németországnak Oroszországgal való jó viszonyát, amelyet a danzigi találkozás is megerősített. Egyébként tényleg vannak nyugtalanító szimpptomák a külső politika tekintetében. A birodalmi kancellár nyilatkozata Olaszországnak Franciaországhoz való közeledéséről megnyugtató és Olaszország meg fogja fontolni, hogy milyen értékes dolog a hármasszövetség. A mi Ausztria-Magyarországgal való viszonyunkat illeti, tény az, hogy Czartorvski hercegnek a német viszonyokról gyakorolt kritikája a galiciai tartománygyűlésen nem talált nyomban visszautasításra. Mindamellett ez nem érinti Ausztriához való viszonyunkat. Bizonyos, hogy Németországnak, úgy mint azelőtt most most is vannak ellenségei körös-körül és a német ipar és kereskedelem fellendülése szaporította azok számát. Végül az az óhaját fejezi ki, hogy a kormány teljes világosságot nyújtson céljairól és hogy a vámtarifa kérdésében pozitív eredményre jussanak.

Stübel gyarmatügyi igazgató kifejti, hogy a vasútépítés az egész gyarmati politikának a magva. Óvakodni kellene attól, hogy a német birodalom erőit gyarmatainak elhanyagolása szerint itéljék meg.

Dziembowski (lengyel) a lengyel kérdéssel foglalkozik. Az elnök figyelmezteti őt, hogy tejtetéseit csak igen lazán függnek össze a költségvetéssel.

Gróf Posadowski államtitkár kifejti, hogy e panaszok a porosz képviselőház elé tartoznak, ahol a miniszterelnök és a szakminiszter legközelebb nyilatkozni fognak erről az ügyről.

Liebermann-Sonnenberg (reform-párt) rendszabályokat követelt a zsidóság ellen és azután a külpolitikáról beszélt. Megtámadta Wolff-Metternich új londoni német nagykövet nyilatkozatait, aki Hamburgban inter pocula rosszalólag kritizálta a németek lelkesedését a boerokért. Az extravagáns ifjú stülusnak inkább abban kellene nyilvánulnia, hogy szeressük hazánkat és azoknak, akik gyalázzák, ne a zsebünkben mutassuk fűgét, hanem ököbészorított kézzel üssünk arcátlan orokra. Mivel a német nép Chamberlainban látja egy átkos háboru okozóját, ez ránk nézve a legzabb fiók, aki a világon van.

Az elnök félbeszakítja a szónokot és azt mondja: Nem szabad egy barátságos hatalom miniszterét így nevezni. Rendreutasítom őnt!

Liebermann folytatva: Ninos más kifejezés Chamberlainre. De meghajlok a rendreutasítás előtt. Az öreg német katonákat meg kell védelmezni az összehasonlástól rablóbandákkal és tolvajnépséggel, mert hogy az angol hadsereg nagy részében ilyenekből áll, az nyilvánvaló.

Gróf Bülow birodalmi kancellár: Reményét fejezi ki, hogy nem honosodik meg az a szokás, hogy a ház szószékéről idegen minisztereket gyalázzanak. Ez nem felelne meg sem a német nép szokásainak, sem pedig a német politika érdekeinek. Nemkülönb, ugymond, legmélyebb sajnálkozásomat kell kifejeznem ama mód felett, amelyen az előttem szóló egy oly nép hadseregéről nyilatkozott, melylyel békében és barátságban élünk. Ha érzékenyek vagyunk saját hadseregünk becsületére, úgy nem szabad idegen hadseregeket sem gyaláznunk, amelyben elegendő vannak, akik meg tudnak halni. Néhány nappal ezelőtt nem hagytam fenn kétséget arra nézve, hogy teljesen érthető, ha közvéleményünk határozottan visszautasította

azt a kísérletet, vagy akár csak a látszatot is, mintha hadseregünket érinteni lehetne. Ha azonban ez a visszautasítás ürügy akarna lenni arra, hogy más magatartást kényszerítsen ránk a déliárikai háborúval szemben, vagy ürügy arra, hogy barátságatlan viszonyt hozzanak létre a mi népünk és egy oly nép között, melylyel sohasem állottunk szemben ellenségesen és amelylyel nagyjontosságu érdekek köinek össze bennünket, úgy nem akarok kétséget fennhagyni az iránt, hogy ilyesmit nem veszek részt. Beszédekkel, határozati javaslatokkal és négygyűlésekkel nem engedhetjük megszabni külpolitikánk irányát. Ezt csak az ország reális és állandó érdekei szabhatják meg, és ezek az érdekek önállóságunk, méltóságunk és becsületünk teljes megóvása mellett azt írják elő, hogy Angliával békés és barátságos viszonyt tartsunk fenn. Hogy ily jó viszony fenntartását az az incidens, mely bennünket néhány nap óta foglalkoztat, nem teszi könnyebbé reánk nézve, ezt velünk együtt az összes belátó körök nemcsak Németországban, hanem Angliában is sajnálják fogják. Csak azt a reményt fejezhetem ki, hogy a jövőben meg leszünk kímélve ily incidensektől, melyek megnehezít nekünk azt a magatartást, mely épp úgy megfelel a német, mint az angol érdekeknek, valamint a világéke fenntartása és biztosítása érdekeinek. Nem végezhetem beszédemet anélkül, hogy sajnálkozásomat ne fejezzem ki ama mód felett is, amelyen az előttem szóló az osztrák belső viszonyokról nyilatkozott. Amint mi nem szívesen látunk és minden körülmények közt komolyan kikérnénk magunknak, ha a mi belső ügyeinkbe avatkoznának, úgy nekünk is más országok belső ügyeit avval a tapintattal kell kezelnünk, mely legjobb alapja az egészséges nemzetközi viszonyoknak. (Élénk tetszés).

A birodalmi kancellár után Ortel (konzervatív) szólal fel, aki a transvaali német misszionáriusok energikusabb védelmét követeli. Teljesen érthető, ugymond, ha a Chamberlain elleni általános felháborodás a birodalomgyűlésen is erősebb formákban jutott kifejezésre. A déliárikai háborúra átok fognehezíteni, valamint azokra is, akik előidéztek és azokra, akik elűrték, hogy azt példátlan kegyelenséggel folytassák. (Élénk tetszés) Helyre akaruk állítani a hagyományos viszonyt Angliához, amilyen az Bismarck idejében volt. Mint jó barátok akarunk szemben állani, de hűvösen szívünk mélyéig és kezeinket zsebre téve, ha arról van szó, hogy a gesztenyét a barátért kaparjuk ki a tűzből. Nagy súlyt fektetünk a hármasszövetség további fenntartására a birodalmi kancellár által megjelölt határok közt. A mi pozíciónk oly erős, hogy senki után sem kívánunk szaladni.

Ezután elfogadták a vita einapolására irányuló indítványt.

Mostszemélyes megjegyzések következtek, melyek folyamán Liebermann kijelenti, hogy tudatosan tette ki magát a rendreutasításnak, hogy hallják meg végre egyszer a nép valódi hangulatát azon a helyen, ahová való.

A tárgyalást holnap folytatják.

Berlin, január 10.

Ma váratlanul megint felszólt Bülow birodalmi kancellár s beszéde, amelyet a vita hevében rögtönzött, hatalmas benyomást gyakorolt minden oldalon. Köztudomásu, hogy tegnapelőtti felszólalására, amelynek él Chamberlain ellen fordult s a mellett nagyjelentőségű tejtetéseket tartalmazott a hármasszövetségről, — alaposan és sokáig készült Bülow, azonban ma hirtelenében kért szót, hogy visszaverje Liebermann támadásait. Mesteri szónoklata különösen a birodalom tetszett; de legjobban hatott a beszédnek az a része, amelyben Liebermann ostorozta a kancellár, amiért avatlanul és illetéktelenül belevegyítette a vitába az osztrák viszonyokat. Míg a tegnapelőtti beszédet a Chamberlain leckéztetése teszi emlékeztetéssé, addig a mai felszólalás pedig abban a részben kulminált, amely Németország és Anglia rendithetetlen jó viszonyát hangoztatta.

— Ninos olyan népszólok és nem kerekedhetik olyan felforgató mozgalom, mely képes volna eltéríteni az Angolország irányában barátságos viszonyt ápoló német politikát eddigi útjától — szolt emelt hangon a kancellár és e szavainak nyomában riadó tetszészaj támadt. És milyen hatásos volt az a mondanása is, hogy:

— Az angol hadseregben is vannak férfiak, akik bátran tudnak meghalni!

Közvetlenül azután Liebermann ellen fordult Bülow és a legbátróztabban megróta azt az eljárást, hogy az ausztriai viszonyokról szolva, tréfákat engedett meg magának. Párhiveinek tapsai között jelentette ki a kancellár, hogy a jóízű, a politikai bevett és kötelező szokások és az Ausztriával fennálló becses viszony nevében visszautasítja az ausztriai belügyekbe való avatkozást.

Bülow beszéde olyan mély hatást tett a birodalomgyűlésre, hogy a következő szónokok már üres padok előtt beszéltek.

Berlin, január 10.

A birodalomgyűlésen ma élénk feltűnést keltett, hogy gróf Bülow kancellár egy szabadlevű képviselőnek azt mondotta beszélgetés közben, hogy ha a vámtarifa-tervezetet leszavazzák, akkor feloszlatják a törvényhozást.

London, január 10.

A Daily Mail azt írja: Kijelenthetjük, hogy Chamberlain beszéde dolgában nem volt diplomáciai tárgyalás, nem történt sem mentegetődzés, sem visszavonás. Chamberlain a Bülow-említett kijelentéseket olyan levelekben tette, amelyek azért íródtak, hogy a német közvélemény tudomást nyerjen róluk. Egyszerűen konstataáltak azt a tény, hogy Chamberlain beszédének szóban forgó részét elerítették. A különben tett kijelentések önként tettek a külügyi hivatal egyik estélyén, csakis élőszóval és nem voltak hivatalos természetűek.

A Daily Graphic ezt írja Bülow beszédéről: Mődunkban van kijelenteni, hogy bármilyen természetűek is azok a kijelentések, amelyekre Bülow német birodalmi kancellár szerdai beszédében hivatkozott, a brit kormány nem tett ilyen nyilatkozatokat az általa jelzett alakban. Itt nem történtek diplomáciai lépések a végre, hogy Chamberlain szavainak más magyarázatot adjanak, mint ahogy azokat nyilvánosságra hozataluk után felölték. Ami panasz felhangzott, angol részről jött. Nemrég Laselle nagykövet felhívta a német külügyi hivatal figyelmét Chamberlain beszédének rosszakaratu elerítéseire, amelyek Németországban forgalomban vannak és egyuttal hangsúlyozta, hogy ezek a ferdtések Angliában milyen kínos benyomást tettek.

A miniszterpárti Standard kijelenti, hogy az incidens Bülow beszédével még egyáltalán ninos elintézte s azt írja: Egy magánembernek humanitásunk ellen intézett támadását figyelmen kívül hagyhatjuk, még ha a szokásos illendőség határait túl is lépte volna, de egészen más egy idegen, velünk névleg barátságos állam első miniszterének formálisan előre megfontolt sértése. Az angolok nem felejtették el Gladstonenak azt a históriai lépését, amikor bocsánatot kért Ausztria-Magyarországtól egy meg nem fontolt nyilatkozata miatt, pedig ezt akkor tette, amikor nem viselt hivatali. Edvárd király minisztereinek épp anyyi joguk van illetékenen öröködni a nemzeti becsületre, mint Ferenc József császár és király tanácsadóinak. Ő felsége kormányának meg kell majd fontolnia, mily lépések teendők, hogy tudassák nézetüket a nemzetközi illemtudás e durva megsértéséről, amely bennünket ért. Egy vagy más módon meg fogják érteni a berlini udvarral, hogy elégtételt követelni kell. Ha ez feszültséget támasztana két oly hatalom közt, amelyeknek minden okuk megvan, hogy egymással jó lábon éljenek, úgy ezt ószintén sajnálnók, de a hiba Bülowot fogja terhelni és nem minket. Mi csak remélhetjük, hogy a német kormány el fogja ismerni azt a köteleltséget, hogy gyorsan kielégítő bocsánatot kérjen.

HIREK.

Budapest, január 10.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A trónörökös orosz esrede. Bécsből jelentik, hogy gróf Bellegarde orosz alezredes tegnap odaérkezett s átadta Ferenc Ferdinánd főhercegnek a 6-ik orosz dragonyosezred parancsnokává s orosz lovassági tábornokká való kinevezését. A főherceg ma délután ebédet adott az orosz alezredes tiszteleére; hivatalos volt Roop orosz katonai attasé, Potopov, a katonai attasé segédje is.

— Tisza Kálmán állapota. Tisza Kálmán állapotáról ma délelőtt aggasztó hírek terjedtek el a fővárosban. Örömmel értesülünk, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak; ellenkezőleg Tisza Kálmán egészsége erősen javulóban van, úgy hogy az agg államférfi több ízben az utcára is kiment. A szabadban való sétálással orvosa tanácsára egyelőre ugyan felhagyott, de nem azért, mert állapota rosszabbodott, hanem csupán óvatosságból. Ma délelőtt, amikor egészségéről a rossz hírek jártak, éppen a vele egy házban lakó Odessacsi hercegnénél volt látogatóban.

— Baleset. Csávossy Bélának, a képviselőház háznagyának nejt súlyos baleset érte. Lakásának parkettjén eloszlott és karját törte.

— **Szerbia sorsa.** Obrenovic Sándor minden küzdelmet fölvet, amit viharos életü férfiak föl szoktak venni. S minden küzdelemben elbukott, mint ahogy minden gyermek el szokott bukni. Háborút nem viselt ellenséggel, de folyton harcban állt szenvedélyeivel, belsejének legerősebb ellenséggel, melyek csufosan megverték, megszalasztották, s ha hinni lehet a belgrádi tudósításoknak, most végképpen detronizálták Szerbia királyát. A szerelme gyöngye lovagja most palotájából hallgatja népe kiáltásait s ha még tud okulni, okulhat rajta, hogy a hatalom nem a gyöngék kezébe való, hogy a szerelmi hős nem az, aki diadalmasan legyűri őket egy egész életen át.

Sándor király nem győzte le őket. Csak a földatka kigondolásában volt rokonszenves s egy darabig úgy látszott, hogy a szerelme meg tudja edzeni, földadatai teljesítésére tudja birmi s akkor sokan hitték, hogy férfierőlt váltott ki belőle egy asszony iránt való szenvedélye. Ezek a napok voltak Sándor király életében a legszebb napok, de csakhamar kitűnt, hogy ő sem erősebb a természeténél s hogy nem királyi hős, csak operett-szerzet vállalt. S az a pár jelenet, melyet eljátszott Európa előtt, ugy kifárasztotta szegényt, hogy belebetegedett s elvesztette minden erejét. Az erőtlen király, ugy látszik, forradalom elé viszi Szerbiát, melynek népe lázong s nincs kizárva, hogy néhány nap múlva Szerbia nagy események színhelye lesz.

A szerbiai eseményekre vonatkozólag a Neue Freie Presse hosszabb cikket közöl, melyben elmondja, hogy az államkassza üres s hogy sem a hivatalnokokat, sem a tiszteket nem tudják fizetni. A királyt az ország züllése és szerencsétlen családi ügyei egészen apathikussá tették. Forrongás nem észlelhető még, mert a Milán-párti tiszteket kiküszöbölték a hadseregből, a mostani tisztikar pedig hű a királyhoz, politikusi pedig nincs, aki az elégedetlenség élére állana.

A *Berliner Tageblatt* bécsi tudósítója azt írja lapjának, hogy a bécsi bankkörökben a szerb forradalom kitérésétől tartanak. Jól vannak értesülve a király állapotáról s tudják, hogy nem törődik már országá sorsával.

A *Berliner Lokalanzeiger* belgrádi tudósítója megerősíti ezeket a híreket, sőt azt is tudni véli, hogy Nikita fejedelem pétervári útja a szerb trónörökösre függ össze. Nikita, második fiának, Mirko hercegnek egy orosz nagyhercegnőt szemelt ki feleségül s így akarja elérni, hogy orosz segítséggel fiát Szerbia trónörökösének proklamálják. Ausztria-Magyarország azonban tiltakozik Nikita terve ellen s azt egyenesen provokálnak tekintendő. Hajlandó azonban arra, hogy Oroszországgal egyetértésben Karagyorgyevics Péter herceg idősebb fiát proklamálják trónörökösnek. A Karagyorgyevics jelöltséget sokan fogadnak szívesen Szerbiában, sőt maga a király sem idegenkedik tőle. Draga királyné azonban ellenzi. Sándor király is csak 1904-ben kíván evvel a kérdéssel foglalkozni, mert azt reméli, hogy addig még lehet utóda.

Bécsi táviratok arról is adnak hírt, hogy Popovics szerb pénzügyminiszter ma odaérkezett, hogy a legegyszerűbb államadottságok egy részének törlesztésére kölcsönt vegyen fel. A kölcsön sikerétől tette függővé a miniszter azt, hogy megmarad-e a kabinetben.

— **Gróf Lónyay Elemér Meránban.** Gróf Lónyay Elemér, aki most Meránban tartózkodik, beszéget folytatott egy belga újságíróval. A gróf azt mondotta, hogy maláriájából akar teljesen gyógyulni az idegerősítő meráni hegyilevegőn. Azután arról szólt, hogy mennyire kellemetlen reáuk néve az a sok áhír, amelyet lelkiismeretlen, szenzációt hajhászó lapok közölnek Stefániával való házasságukról. Kérte a hírlapírókat, hogy hazudtolja meg ezeket a híreket, mert ők nagyon boldogok. Szeretik egymást és soha semmiféle ellentét még nem volt közöttük. Meg van róla győződve, hogy Erdésbet főhercegnő és Windischgrätz herceg is boldog lesznek házasságukban, amelyet szerelemből kötnek. Végül a feleségéről beszélt. Elmondotta, hogy a király még most is úgy szereti Stefániát, mint tulajdon leányát, aki ezt hasonló érzéssel viszonozza. Tanúsága különben a közöttük fennálló jó viszonynak az az előzékenység és barátság, amelylyel a gróft és nejét inkognitó utazásai alkalmával minden külföldi udvar meghívta és fogadta.

— **Jótekönyves sorsjáték.** A fumei Mária Immaculata-internatus sorsjátékának rendezőse kéri mindazokat, akiknél még sorsjegyek vannak elárulásra, hogy azoknak értékét legkésőbb január 15-éig eljuttassák a Teréz-körut 38. szám alatt lévő irodájába. Sorsjegyek még egy koronáért mindenütt kaphatók; a sorsjáték nyereségtárgyainak értéke összesen 10.000 korona.

— **Vilmos oszász és az anarkhizták.** A párisi *Rappel* érdekesen világítja meg egy newyorki telegram alapján azt, hogy miért viseltetik olyan meleg barátsággal Vilmos császár az Egyesült-Államok új elnöke, Roosevelt iránt. A császár szimpatiaja akkor keletkezett, amikor az elnök hangzatánál kezdte az anarkhizták ellen indított erős akció szükségességét. Annnyira imponált Vilmosnak a yankee erőesy előlépése, hogy sajátkezüleg megírott levélben gratulált a bátorságához s egyszersmint egy tervezetet küldött neki arra, hogy mi módon válhatnék ez az akció világszerte igazán eredményessé. A tervezet tizenkét pontban egy nemzetközi rendőrség szervezését tárgyalja s ez ideig az elnökön kívül még csak a mi királyunknak és Viktor Emmanuélnek küldte meg a német császár. Ennek a három államfőnek a véleményétől teszi függővé azt, hogy megküldje-e a többi uralkodónak is.

— **Crispi iratai.** Crispi lepecsételt okmányait tegnap kellett volna fölbonítani. *Damiani* szenátor, a kormány képviselője és *Crispi* örkösei közt azonban véleménykülönbségek merültek föl s így *Palma* közjegyző nem bontotta föl a pecsétet, hanem jegyzőkönyvet vett föl, mely szerint az iratok fölbonítását a törvénysekre bízzák.

— **Az angol koronázási ünnep.** Londonból jelentik, hogy sohase vártak még annyi ideget az angol fővárosba, mint a király koronázási ünnepéjére. Különösen sok amerikai látogat majd el Londonba, akik már most lefoglalták azokat a szobákat, amelyeknek az ablakai arra az utvonatra nyílnak, amerre a koronázási menet el fog haladni. Az amerikaiak mesés árakat fizetnek egy-egy butorozott szobáért. 80–100 ezer koronát is adnak egy-egy szobáért, csakhogy biztosíthassák maguknak a fővonalú ünnepély háborítatlan élvezetét. A Westminster-székesegyházban is nagyban folynak már az átalakítási munkálatok. Evégből a székesegyházat három hónapra elzárták a közönségtől. Az összes rendezési munkákat *Norfolk* herceg, főceremónia-mester vezeti. Komoly aggodalmat okoz az, hogy a koronázásnak a Westminsterben megtartandó egyházi aktusát milyen formában tegyék meg, nehogy az esetleg sértő legyen a katolikusokra. A koronázásnál ugyanis igen sok katolikus vallás magas állású hivatalnok, udvari tisztviselő lesz jelen, akiket ez bántón érintene. Így maga *Norfolk* herceg is a katolikus egyház híve. E végből már most tárgyalások folynak az anglikán klerussal, hogy a kérdéses egyházi aktust lehetőleg elnyibtsék.

— **Molnár Antal temetése.** Szamosújvárról jelentik, hogy *Molnár* Antalt, a város képviselőjét tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartáson majdnem egész Szamosújvár ott volt, a képviselőház küldötteiként gróf *Bethlen* Bálint, *Issekutz* Győző, gróf *Wass* Béla, a képviselőház jegyző karának megbízottjaként gróf *Esterházy* Kálmán országgyűlési képviselők vettek részt a temetésen. Szolnok-Dobokamegye küldötséget báró *Bornemissa* Károly főispán vezette, Kolozsmegye küldötteiként pedig *Dóza* Endre alipán és *Zabulik* László főjegyző jelentek meg. A menet a pályaudvarról a Gyászlobogókkal díszített város főutcáján haladt az úrnyai-katolikus plébánián templomban, ahol *Bárany* Lukács kanonok-plébános lényes segédlettel rekviemet tartott, amelynek végeztével a város polgárai a koszorúkkal borított koporsót a temetőbe vitték, közvetve ezrekre menő beláthatatlan tömegtől. A temetőben a város által kijelölt díszsírban *Esztégár* Gergely gimnáziumi tanár és lelkész mondott megható gyászbeszédet s beszentesítés után az egész közönség meghatót zokogása között bocsátották sírba a halottat.

— **Miért kellett meghalni az ezredesnek.** Mai számunkban már megirtuk, hogy egy *Albuquerque* nevezetű portugál ezredes, Mozambique volt kormányzója Lisszabonban agyonlőtte magát. A hó napai lap számára már megérkezett az üngyilkosság magyarázata is. Érdekes magyarázat. Az ezredes a trónörökös nevelője volt. Nem olyan jó pedagógus, mint amilyen katona. A tanítvány szörnyen rakoncátlan, haszontalan urfiank bizonyult a kezei alatt s e miatt a királyi pár előtt kegyvesztett lett nem a tanítvány, hanem a nevelő. Az ezredes nem tudta elviselni azt, hogy görbe szemmel nézzen reá feleséges gazdája — és agyonlőtte magát. A trónörököske pedig tovább rakoncátlanokodik.

— **Nyilatkozat.** *Strauss* Andor joghallgató annak közlésére kér fel bennünket, hogy mai nyilattéri közleményünk nem órára vonatkozik.

— **A párbajkérdés Oroszországban.** A párbajjelenségek mozgalom erősen neki indult áradata áterjedt Oroszországba is, ahol az utóbbi időben néhány, csupa sommiségekkel keletkezett lovasüggy foglalkoztatta különösen a közvéleményt. A legnagyobb izgalmat főként az a halálosvégű párbaj okozta, amely *Sayn-Wittgenstein* herceg halálával végződött, s amelynek egy félvilági hölgy miatt történt összeszokálkozás volt tudvalevőleg az oka. Ilyen módon élénkült fel a párbaj ellen indított mozgalom Oroszországban is, ahol a párbajnak különben nagyon kicsiny a multja. A nyilvános megbeszélésekbe beleszólt az orosz igazságügyminisztérium hivatos lapja is, amely az állandó becsületbírósg eszméjét pártolja. Abból indul ki ez a lap, hogy a párbaj éppenséggel nem felel meg annak a feladatának, hogy megsértettnek a társaság szemében visszaadja a becsületét. Ha a társaság a párbajt csalhatatlan eszköznek tekintené a megsértett becsületének a helyreállítására, akkor a párbajozóknak volna a legtöbb becsületük és a kihívások száma tenné a becsület mértékét, míg azoknak a becsületét, akiket a párbajhősök nem tartanak párbajképeseknek, ezeknek a hősködőknek a sértései nyírbáthatnák tetzés szintre. Tehát a párbaj helyett szigorú becsületbírósg a helyesebb, amely tárgyalások vizsgálata után nemcsak bocsánatkéréseket eszközölne ki, hanem különféle büntetéseket, mint például fogságot, nő megsértése esetén kézcsokot róna ki egyes felekre, vagy végül a társaságból való ideiglenes vagy teljes kizárást állapítana meg. Ilyen becsületbírósgok küszöbölték ki Angolországból és Svédországból a párbajt. Es Oroszországban annál is inkább lenne ilyen hatása a becsületbírósgnak, mert a párbaj a muszájának elég idegenszerű szokás. Így vélekedik a párbaj bezűntetéséről az orosz igazságügyminisztérium hivatos lapja.

— **Az Újságíró-Egyesület a zugsajtó ellen.** A *Budapesti Újságíró-Egyesület*nek választmánya legutóbb tartott ülésében behatóan foglalkozott a zugsajtó kérdésével, melynek gyalázatos kinövésével az utóbbi időben sajnos, sűrűn találkozunk. Az Újságíró-Egyesület elnökségéhez több panaszos beadvány érkezett, mely több revolver-újságíró zsarolási viszársárait leplezte le. *Lipsitz* Sándor felelős szerkesztő, *Magyar Figyelő* képes társadalmi lapot ad ki, mely tisztán a nagyközönség becsapására szolgál. A lap 100 korona havi fizetést ígér minden egyes előfizetőjének ha az a lapra tizenhat koronával egész évre előfizet. A kibocsátott előfizetési felhívás szerint a lap helyi képviselőket, levelezőket, címírókat és pénzbeszedőket alkalmaz 100 korona havi fizetéssel előfizetői közül, mely összeget minden hó eisején pontosan igéri megküldeni.

A *Képes Nemzetközi Lapok* című zuglap két példányát is beküldötték. Az egyiknek *Rubidó* Károly, a másiknak pedig dr. *Szegedy* Adorján szerepel felelős szerkesztő gyanánt. Valószínű, hogy ezek csak álnevek s mindakét lapnak valamely zsaroló kétes existencia a szerkesztője. Az egyik újságot egy vidéki orvos küldötte be az egyesület elnökéhez. A lap ugyanis az orvosról egy általánosában tartott dicsőítő cikket közöl, a melytől viszonzásul azt kéri, hogy a lapra fizessen elő. Az előfizetést kéro levélhez mindjárt mellékelte egy 20 koronáról szóló nyugtát, amely egész évi előfizetésről szól.

A *Képes Nemzetközi Lapok* másik példányá közli *Stollwerk* csokoládé-gyáros család einek képét. A lapot megküldötték a csokoládé-gyárosnak és ezért 6–8 kilogramm csokoládé és csokoládébonbon küldését kéri. A gyáros az újságot a levéllel együtt beküldötte az egyesülethez s erről értesítette a revolverszerkesztőt, aki erre sem hagyott fel a zsarolás zakatásával. A gyároshoz indignáló hangu levelet írt utra, amelyben szemére veti, hogy ő a képet ingyen közölte s rendkívül szerény kérelemmel állott elő, amikor csak pár kilo csokoládét kért s reméli, hogy azt e levélre meg is fogja kapni.

A *Népgazdasági társadalmi és közgazdasági hitelap* szerkesztőse az érettségizett munkanélküliek javára hangversenyt hirdetett s a hangversenyről kiállított 10 koronás belépő-jegyeket küldötte meg egyes nevesebb embereknek, akiknek jószívűségére és könynyenhívősegre számíthatnak.

— **Az Újságírók Egyesületének választmánya elhatározta,** hogy kérielhetetlen szigorúsággal fogja üldözni a zugsajtó piszkos üzemeit s a zsaroló újságírókat nyilvánosan leleplezi. Az egyesület számít a nagyközönség jóakaró támogatására s kéri, hogy a tudomására jött visszaélésekről értesitse az egyesületet, mert csak így lehetséges a társadalomnak parázitáit kipusztítani.

— **Egyetemi ifjak tüntetése.** Az egyetemi ifjak tegnap tüntetéséről hozott hírnkre vonatkozólag *Föld* Jenő és *Kőrössi* József egyetemi hallgató annak a közlésére kértek föl bennünket, hogy a német magániskola ellen intézett tüntetésben ők nem vettek részt.

— **A képek megszólalnak.** A némaság és a kép együttjártak világ fönnállása óta. Micsoda a világ áll, a képek némán tekintettek le a falról s mindig téves frázis volt az, ha a megszólalásig hű képről beszéltek az emberek. Mindig az emberek beszéltek csak, a képek némák maradtak. Most azonban a mindenható technika megszólalásra bírta a képeket. *Ruhner* Ernő berlini természetudós megalkotta a beszélő fényképezés mesterségét. Korszakalkotó találmányához *Simon* erlangeni tanárnak beszélő ivlompája vezette, aki ezelőtt három évvel találta föl a fényhullámok hanghullámokká való átalakítását. A berlini tudós ezen a találmányon okulva, a beszélő fotográfiát így alkotta meg: a *Simon*-féle beszélő lámpa elé egy kis sötét szekrényt állít, melyben egy fényképlemez göngyöltetik egyik hengerről a másikra. A lemeze egy külön e célra szerkesztett lencsén a beszélő lámpa sugarai szóródnak. Ha a lemezt rögzítik, rajta csikok lépnek fel. Ha ezt a lemezt visszagöngyöltítjük az első hengerre, ugyanolyan gyorsasággal, mint aminővel legöngyöltették s elég erős vetítő-lámpát helyezünk a szekrény nyílása elé, a lámpa fényhullámai a sötét helyeken csekélybő, a megvilágított helyeken pedig nagyobb intenzitással hatolnak keresztül. Ezáltal a fénysugarak ugyanolyan hullámzási jellegű nyerne, mint azok a sugarak, amelyek a fény- és árnyvonalakat a lemezen előtűztek.

Ha e sugarak egy *Ruhner* által készített dobozra esnek, mely villanyos teplel és két telefon készülékkel van összekötve, akkor az ott álló indifferens vetítő lámpa beszélő lámpává változik, a fényhullámok hanghullámokká alakulnak. Minél jobban átviláglik a vetítőlámpa a lemezen, annál tisztábban beszélnek a telefonkészülékek. A lemezekről, melyeket feltalálójuk fotofonogramnak nevez, tetszésszerűtintű számú másolatot lehet készíteni.

— **A polgárok iskolája.** A polgári iskola volna az, amelyben értelmes iparost, gazdát kellene nevelni a társadalom számára. Olyan elemet, amely nem akar kiágaskodni a polgár-sorból az iskola elvégzése után, hanem tanulásával és praktikus tudásával emeli az egyszerű, kezük munkájából élő emberek osztályának értelmi színvonalát. A polgári iskola — mai állapotában — azonban nem az az iskola, amelynek elvégzésével be volna fejezve az ott tanuló ifjak iskolai nevelése. Hat osztálya van, ilyenformán csonka iskola s a legtöbb esetben a növendékek vagy átmennek valamely középiskolába, holott a polgári iskolai képzés nem az, ami a középiskolák megfelelő osztályától várható, vagy pedig elkallódnak kishivatásokként a bürokráciában. A polgárságnak nem sok haszna van az iskolájából. Hogy végleges képzettséget nyújtsanak a polgári iskolák ifjúságának, szükséges lenne még két, vagy legalább egy osztályt kiegészíteni a hatot. Egy olyan nyolc- vagy hetosztályos iskolát csinálni belőle, amely a praktikus életre készít elő. Tervbe is vették ezt, azt tudniillik, hogy a hét osztályúvá egészítik ki a polgári iskolákat s amint értesülünk, el is ejtették a tervet. A kultuszminisztériumot is befolyásolja a munkájában a nagy pangás, nincs pénz — s nincs iskola. Remélhető azonban, hogy a viszonyok változásával újra szűnyegre kerül ez a nagyon fontos kérdés és ténynév válik a hétéosztályos iskola.

— **Egyetemi matiné.** Az Egyetemi Kórház-Egyület és az Általános Egyetemi Segélyegylet a Royal-szállóban január 12-én d. e. 11 órakor matiné rendez. A matiné iránt nagy az érdeklődés; eddig több adomány s felajánlás érkezett a matiné-bizottsághoz. Felajánlották a következő összegeket: *Augsztia* főhercegnő 100 K., *Esterházy Miklós* és neje 100 K., *Széll Kálmán* 100 K., *gróf Apponyi Lajos* 50 K., *gróf Széchenyi Imréné* 50 K., *Cseh Ervin* 14 K., *Dr. Vésey Tamás* 8 K., *Fejérváry Celesztán* 4 K., *Hegredűs Sándor* 21 K., *Dr. Klász Pál* 3 K., *Dr. Timon Akos* 20 K., *Dr. Wallon Dező* 7 korona.

— **Tévedés vagy rosszakarát.** Egy olvasónk írja a következő, megszívlelésre méltó sorokat: — Magyarország csaknem minden nagyobb férfiruha-szalónja kapja a londoni *Minister's Gazette of Fashion* című divatújságot, amely cimboritékára következtetesen ráírja, hogy Budapest Ausztriában van. Valóban nehéz eldönteni, hogy tévedés-e ez, vagy rosszakarát. Annyi tény, hogy a cimboritékot számos rektifikálás után sem javították ki. A magam részéről ajánlom, hogy a makacsra külön államiságunk dokumentálása végett most már azzal az asztalunk, hogy a divatújságot Ausztriatul együtt küldje vissza minden szalon. Tisztelettel: *Márer Adolf*, (Külső Kerepesi-ut 1. szám.)

— **Jótekingy adományok.** A *Polmaniesky-utcai kenyérszétosztó* javára a következő adományokat kaptuk: *Dr. Ybl Felix* (Cseszva) 10 korona, *Dr. Prohászka Lászlóné* (Elek) 10 korona. — A *tejhosztó*-bolt javára a következő adományokat kaptuk: *Ilozsek Gyula* (Vereskő) 4 korona; *Dr. Ybl Felix* 10 korona, *Dr. Prohászka Lászlóné* 10 korona. — Az *obudai kenyérszétosztó*-bolt javára *Egy nyugdíjalap* néven 81 koronát kaptunk. — A szives adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **A Wolf-Seidl-ügy.** Az *Ostdeutsche Rundschau*, Wolf képviselő lapja, legújabb számában kijelenti, hogy *Seidl* tanárnak és feleségének egy trautenauai beutalpann közötti nyilatkozata után már semmire sem lehet tekintettel. Ennek előrebocsátása után Wolf előadja, hogy *Seidl* tanár felesége ő ellene irányuló vádjait csak férje által kényszerítve és általa szüggörvára vette meg. Hogy ezt bebizonyítsa és egyúttal *Seidl* jellemét is megvilágítsa, közzéteszi *Seidl* anyósának, *Tschaunné*nak egy magánlevelét.

„Csak nő vagyok, de mint *Seidné* anyja — így kezdődik a levél — jogom van arra, hogy elmondjam mindazt, amit tudok.“ *Tschaunné* azután megírja, hogy *Seidl* tanár már az esküvő előtt jövendőbeli apósát, *Tschaun* utól képviselőt szemenszedett hazugságokkal terrorizálta és politikai működését becsomlalt. Ezért *Tschaunné* az esküvő napján is arra intette lányát, hogy szakítson *Seidl*l és ne lépjen vele oltár elé. A leány nem szakított, pedig — mondja *Tschaunné* — a következőknek megmutatták, hogy jobb lett volna, ha a házasság létre nem jön. Az esküvő után *Seidl* a fiatal asszony egész vagyónát követelte, de a szülők ebbe nem egyeztek bele, mert *Seidl* a vagyonnal való rendelkezést kizárólag magának kívánta fenntartani. Minthogy apósát a legdurvább sértésekkel halmozta el, *Tschauné* megszakította vele minden összeköttetést és leányukkal többé személyesen nem találkozott. *Seidl* a legszigorúbb őrizetben tartotta feleségét. A szülőihez írott levelek az ő kezén mentek át, s a szülőktől érkezett leveleket is ő éhből ő olvasta el. Polytónosan lesekeltett rá, nehogy szüleiivel találkozzék. Valóságos szüggörvástiába ejtette — így végzi *Tschaunné* levelét — és oly állapotba juttatta, mint a középkori boszorkányprök vádoltait, akik végül mindent kiváltak, amit csak kívántak tőlük.

— **Nagy váltóhamisítás.** Az osztrák hitelintézet vezérigazgatóját a prágai fiókintézet igazgatója ma értesítette, hogy a revízióval a váltótárcaiban 320.000 koronányi hamis váltót találtak. Kiderült, hogy a hamisításokat az intézet egy *Mudro* nevű tisztviselője követte el, aki a főlvettt pénzeket saját céljaira fordította. Azonnal hozzáfogtak a vizsgálathoz, mert attól tartanak, hogy még nagyobb hiányok vannak. *Mudro*, aki előkelő prágai családból való, nem a tőzsdén játszott el az eliskasztott pénzt, hanem pazar háztartására költötte. A prágai fiókintézet igazgatója északra Bécsbe utazott, hogy jelentést tegyen az esetről. *Mudrot* letartóztatták. A prágai fióknál már történt hasonló család huszonkét év előtt. Akkor 1,250,000 forintot sikasztottak.

— **Elítelt párbajozók.** *Sátoralya-Ujhelyről* jelentik, hogy az ottani törvényszék a párbajozókat szigorúan bünteti. Ma *Fedák István* az *Omge* titkárat kéthónapi és háromnapi, *Lángh Nándor*, *Szöllősy Kornél* és *Kellner Menyhért* könyvelőket, valamint *Gajdos Béla* állami végrehajtót két-két hónapi, *Redényi József* irodatisztet kilencteli és dr. *Ember László* ügyvédjelöltet hatheti államogházra ítélte.

— **Milyen legyen a szanatórium?** A tüdővész rohamos terjedése mindenféle kötelességvé teszi az emberiségnek azt, hogy a lehető legnagyobb energiával védekezzen a rombozó kórsg ellen. Ennek a kötelességnek szolgálatába szegődött az angol király is s mint Londonból telegratálják, három pályadíjat tűzött ki a tüdővészszek szanatóriumának ügyében írt értekezések számára s a pályázatot kiterjeszti az ő- és újróljg valamennyi orvosa számára. A pályanyertes művek löb irányelveit s a bőleőbb orvosi tanácsokat azután felhasználják az új szanatóriumok építésénél. A pályadíjak kiosztása leltt e célból alakult bizottság dönt, melynek *Weber Herman* és *Semon Felix* német orvosnarak is tagjai. A három 500, 200 és 100 font sterlingnyi díj kiadásának feltételei a következők:

1. Pályázhatnak valamennyi nemzet orvosai. A beérkezett mű egy orvos, vagy egy orvos és egy műépítész együttes munkája lehet.
2. A szanatórium 50 férfi és 50 nőnemű beteg számára készüljön.
3. A bennlakók közül 8 ingyenes s 12 jobbmódu tüdőbeteg.
4. A berendezés mindazonáltal lehetőleg csinos és kényelmes legyen s minden beteg számára külön betegszoba épüljön.
5. A szanatórium magas domboldalon épül s ezért meg kell védeni a szolek jórásától s lehetőleg ki kell szolgálatni a nap ételes sugarainak. Az angol nyelven írt pályaművet, gépirrási másolva, mőtóval s a pályázó nevével és teljes címével ellátva, zárt borítékban 1902. évi április hó 15-éig dr. *P. Horton Smithnek* (15. Upper Brook-Street W. London) vagy dr. *John Broadbentnek* (85. Seymour-Street W. London) küldendő.
6. A pályadíjakat a bíráló-bizottság a legjobbnak ítélt pályaműveknek fogja kiszolgáltatni.

— **Budapest Párisban.** Mint nekünk a francia fővárosból jelentik, a párisi magyarok *Chautard* párisi községtanácos utján beadványt intéztek a községtanácoshoz, amelyben kéri, hogy *Páris egyik utcáját Rue de Budapest*-nek nevezzék el. A *Paiz* most ebben az ügyben érdekes cikket közöl *Bertha* Sándor tollából, amelyben ellene fordul azoknak, akik azon a címen ellenzik a kérelem teljesítését, hogy Magyarország a hármasszövetséghez tartozik és e szövetségnek egyik legerősebb támasza. Ezzel szemben a cikk arra utal, hogy Magyarország a hármasszövetségben a béke fenntartóját látja és azért támogatja, ami azonban nem akadályozza abban, hogy a franciák iránt minden alkalommal kifejezte rokonszenvét. A cikk emlékeztet arra, hogy *Lesseps*-et 1858-ban a legnagyobb kitüntetéssel fogadták a magyarok. Utja valóságos diadal volt, pedig akkor alig volt hat éve, hogy a hármasszövetséget megkötötték. Utal továbbá a cikk az úgynevezett Párisi házra és kötségtelennek mondja, hogy ha Páris egyik utcáját Budapestről nevezik el, a magyar főváros képviselőtestülete a legelső alkalmat meg fogja ragadni arra, hogy Budapestnek egy szép utcáját párisi utcának nevezzék el. Amit egyébként már előre is meg lehet tenni.

— **Házasság.** *Kardos* Zsófia a *Pécsi Nép* kiadói hivatali tisztviselője, eljegyezte *Fürst* Malvin kisasszonyt *Kerka-Szent-Miklóson*.

Grósz Sándor budapesti kávéháztulajdonos eljegyezte *Susiczky* Jolánka kisasszonyt, *Susiczky* Jakab főbírtokos leányát *Ipoly-Beátról*.

— **A Tomka-féle betörés.** A *Tomka* Samu főorvosnál elkövetett betörés és kasszafurész ügyében a rendőrség folytatja a vizsgálatot. A triesti általános biztosító társaság a tettesek kézrekerítésének 2000 korona jutalmát, az ellopott értékpapírok és ékszerek megszerzőjének pedig tízezer korona jutalmat tűzött ki. Amennyiben az ellopott értéktárgyak csak részben kerülőnek meg, a tízezer korona jutalom a megkerült értéktárgyakhoz aránylagosan adatik ki. A rendőri nyomozás ma olyan irányba terelődött, amely eredményre biztat. Január 7-ikén ugyanis megjelent Bécsben a *Niederösterreichische Escampte-Gesellschaft* Kämtnerstrassei bankjében egy 45-50 évesnek látszó, elegánsan öltözött, magas, beesett arcu, gundörhajju, ieketeszakállu ember és 80,000 korona értékű magyar koronajáradékot kínált megvételre. Iratokkal igazolta ott, hogy *Blau* budapesti tőzsdélatogató, mire a 80,000 koronát kifizették neki. Csak másnap értesültek a bankban a budapesti nagy betörésről és ekkor természetesen a bécsi rendőrség már hűt nyomát találta a gyanus embernek. Ezt az embert keresi most a bécsi és a budapesti rendőrség. Az utóbbi eddig hamis nyomon járt, amennyiben egy budapesti háztulajdonos hára gyanakodott, aki okmányhamisítás miatt öt évet ült és kitöltve büntetését, a külföldre tette át lakását. Ez a fiatal ember karácsony előtt hirtelen feltűnt a fővárosban, de január 6-ika óta nyomtalanul eltűnt.

— **Hatvanmillióra pályaudvar.** *Lipcsében* egy új központi pályaudvar akarunk építeni, amelynek építési költsége 53 millió márkába (60 millió koronába) kerül. Az új pályaudvar felépítésére vonatkozó javaslatot a szász országgyűlés legutolsó ülésén már be is terjesztették.

A részletes költségvetés különben a következő:	
Személy-pályaudvar	27,700,000 márká.
Az engelsdorfi rendező-pályaudvar és a schönbeldi összekötő vonal	12,000,000 „
A <i>plagwitz-lindenau</i> pályaudvar s <i>Groschocher</i> felé vezető összekötő vonal	8,000,000 „
A <i>gashwitz</i> pályaudvar	1,000,000 „
A <i>lipse-drezdai</i> vonal újjaépítése	2,026,000 „
Az engelsdorfiól <i>Stötteritz</i> be vezető összekötő vonal	8,000,000 „
A <i>stötteritzi</i> megállóhely építése	4,276,000 „
Összesen 63,000,000 márká.	

Mindaz az építkezés együttvéve a lipseai központi pályaudvar teszi. Az építkezést még ebben az évben megkezdik és 1914-ben akarják bevégezni.

— **Eloffott holttest.** Soroksár mellett tegnap egy férfi holttestet fogták ki a Dunából. A nála talált munkakönyvből megállapították, hogy *Rubinyecz János* a neve, felsőturceki születésű, 42 éves cipész-ségéd, aki legutóbb *Pál József* budapesti cipésmesternél volt alkalmazásban. *Homlokán késszúrásból eredő seb van.* A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy kiderítse, vajon nem forog-e fenn büntény esete. A holttest zsebében különben *Pivócs* Károly névre szóló okmányokat is találtak. A munkakönyvében az volt feljegyezve hogy *Pál* (Polák) *József* cipőkereskedőnő volt alkalmazásban, a *Fürdő-utca*ban. *Pál József*, a cipészek ipartársulatának elnöke azt mondja, hogy *Rubinyecz* nevű alkalmazottja évek óta nem volt. *Rubinyecz* 1860-ban született Turocsken, Trencsén-megyében. Az állítólagos *Rubinyecz* pár nappal eelőtt Soroksáron járt s ott munkát keresett. E hó

8-ika óta azonban eltűnt Soroksárról. A rendőrség táviratozott illetőségi helyére, de válasz onnan még nem érkezett.

— **Los von Rom.** Mióta Ausztriában megindult a Los von Rom-mozgalom, huszonhét ezerrel szaporodott az evangélikusok száma. Tavaly előtt négyezer-öttszáz római katolikus tért át az evangélikus hitre, tavaly annál is több, több mint hater. Mióta a mozgalom megindult, majdnem huszezer római katolikus és majdnem nyolcezer görög-katolikus hagyta ott a templomát, hogy ezután az evangélikusok templomába — ne járjon. És a mozgalom — az *Evangelische Kirchenzeitung* szerint — évről-évre erősebb lesz.

— **A tüntető medikusok.** Bécsből jelentik: Az Exner egyetemi orvostanár ellen tüntető medikusok küldöttsége ma felkereste a kar dékánját, hogy jelenlést tegyen az orvostanhallgatók tegnapi gyűléséről. A diákok kijelentették, hogy nem adhatnak garanciákat az iránt, hogy az Exner tanár elleni tüntetések nem fognak megismétlődni, mivel a hallgatók közt óriási az izgatottság. Exnernek mindenképp is kellene jelenlenie, hogy teljesen távol áll attól, hogy a diákoknak az új jogszabályokhoz való kivánságait elnyomja. A dékán tudomásul vette a medikusok nyilatkozatát és fölkérte Exner tanárt, kívül hosszabb ideig tanácskozott. Egyelőre Exner még nem tart előadásokat.

— **Öngyilkosság Idegenben.** A székesfehérvári rendőrség táviratban értesítette a budapesti rendőrséget, hogy egy odaváló szállóladóban öngyilkossá lett egy fiatal ember, aki Budapestről ment oda. Az illető magas, sovány, haja barna s felfelé fésült, álla beretvált, bajusza barna s ritka. A 30—35 évesnek látszó fiatal ember uriasan van öltözve. Ruhája fekete zsaket, szürke, csikós nadrág, fekete, kemény kalap, fekete posztóbetétes cipő. Hátrahagyott egy levelet, amelyben csak annyit ír, hogy Budapestről ment Székesfehérvárra meghalni. Tárcáján, kalapjában, zsebkendőjén és levelén J. L. monogram van.

— **Csalás munkakönyvekkel.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének a Sas-utcaiban lévő helyiségében időnként egy bizottság osztja ki a segélyeket a munkanélküli alkalmazottaknak. Egy idő óta észrevették, hogy egyesek hamisított munkakönyvekkel vették föl a segélyt. Ma este detektívek voltak a helyiségben s nyolc munkást kísérték a rendőrségre, akikről kiderült, hogy hamisított munkakönyvekkel jelentkeztek a segélyosztó bizottság előtt. A családokat átadják az ügyészségnek.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebb fölvilágosítást Lichtblau A. debreceni katonai előkészítő tanfolyamának hirdetése ad.

(x) **Tartalékos tisztek** legnagyobb bizalommal fordulhatnak egyenruhák beszerzésé végett *Tiller Mór és Társa* intézetéhez, Budapest, IV. Váci-utca 35.

TÉLI VILÁG.

Irtózatos történet.

A kandalló mellett ültünk, s a nagyapó újságot olvasott. Egyszerre csak ráütött az újságra és így kiáltott fel:

— Nini! Tiszára a Puzsér esete!

Feléje fordultunk:

— Mi az? Ki az a Puzsér?

Nagyapó így szólt:

— Azt olvasom az újságban, hogy valaki pénzt nyelt el és haláláig a gyomrában hordozta! Erről eszembe jut boldogult Puzsér esete. . . .

Kórusban kiáltottunk:

— Mondja el! Mondja el!

Nagyapó lerázta szivarjáról a hamut és hozzakezdett:

— Ez a Puzsér világlétében haszontalan fráter volt. Kártyázott, szaladt az asszonyok után s egyike volt a legkétebb exisztenciáknak. Mindenki azt mondta, hogy Puzsérnak rossz vége lesz, megfussák. Mondom, köles férfi volt. Hol tele volt a zsebe pénzzel, hol nem volt egy fitying'e sem, s ilyenkor rövid szivart vaosorált, mint mondani szokta. Ez a Puzsér egyszer nagyon vig társaságba került, s besipet. Akkoriban volt pénze, s amugy pityókás állapotban kapta magát, kivett a zsebéből öt darab körmozi aranyat és így kiáltott fel:

— Fogadunk egy jó szivarba, hogy lenyelem ezt az öt aranyat!

— Topp — kiáltott egy huszár:óhadnagy és a markába csapott Puzsérnak.

Puzsér körülnézett, aztán hirtelen szájába kapta az öt aranyat és lenyelte. Valóságilag lenyelte. Gyűléssel világítottunk a szájába, hogy lássuk, nem rejteget-e a nyelve alá. Nem, elnyelte, a legalaposabban. A főhadnagy nevetett, hozatott egy Upmant, s azzal egyelőre vége volt a históriának.

Puzsér nem is törődött többé a dooggal. Sok volt a pénze, nem gondolt a száz forintra, ami a gyomrában feküdt. De az évek mulat, sanyaru idők következtek s Puzsérnak nem volt mit ennie. Az egykor csinos, felebejusz gavalérból kopott bácsi lett, aki meggyűnyedve járt az utcán és koronákat pum-poit a barátaitól. Mindenki sajnálta Puzsért, de mindenki így sóhajtott fel, amikor meglátta:

— Megmondtam én ezt már régen!

És nem volt elég, hogy szegény volt, hogy megfűrt, hogy elhagyták a cimborái, Puzsér még egészség dolgában is hanyatlani kezdett. Folyton betegeskedett. Különösen a gyomrának volt baja. Mintha nyomta volna valami. S egyszer, egy álmatlan éjszakán, amikor nagyban kinezta a gyomorgörcs, a homlokára ütött. Eszébe jutott, hogy mi nyomja. A pénz nyomta, az öt arany, amit valamikor elnyelt. Másnap az orvoshoz szaladt és tanácsot kért tőle.

— Hja, barátom, — mondta az orvos — itt nem segít más, mint csak az operáció. És siessen vele, mielőtt még komolyra válik a baj. . .

Bizony sietni kellett mert a baj egyre komolyabbá vált. Legalább Puzsér úgy érezte hogy komolyra válik, mert a következő napokon rettenetes kievólat állott ki. Az arany égető fájdalommal nyomta a gyomrát s minden mozdulatnál azt az érzést kelte benne, mintha tüvel szurdalnák belülről.

Elment tehát egy híres sebészhez és elmondta neki a baját. S hozzátette:

— Tanár ur, én nagyon szegény ember vagyok.

Valaha jobb napokat láttam, de most ijtetlen szobában lakom és annyi az adósságom, mint a pelyva. A végrehajtó minden bétlen meglátogat. Én nem fizethetek önnök honoráriumot, de teszek egy ajánlatot. Ha ön megoperál s ezzel megszabadít rettenetes kínjaimtól, az ön az a száz forint ára arany, amit a gyomromban talál. Ha a vagyonomat el is vesztettem, a becsületem megmaradt, s én önnök becsületiszavamat adom, hogy öt darab husz forintos arany van a gyomromban. Ez száz forint. Ha kivesszi, az ön. Itt a kezem. Clara paola, boni amici. . .

Az orvos mosolygott s így felelt:

— Rendben van. Feküdjék le a műtőasztalra, kedves Puzsér ur.

Puzsér levetkőzött és lefeküdt a műtőasztalra. Az orvos elaltatta és hozzákezdett asszisztenseivel a munkához. Felvágta Puzsér basát, aztán meglékelte a gyomrot és — hiába, Puzsér soha életében nem hazudott — megtalálta benne az öt aranyat.

Puzsér azonban épp abban a pillanatban, amikor az orvos az első aranyt akarta kivenni a gyomrából, felordított: „Isten veled, Irma!” — és meghalt. Meghalt, a szó szoros értelmében. A doktor, aki cinikus ember volt, így szóló segédeihez:

— Most már fölösleges bevarni, uraim. . .

És az aranyak felé nyult.

Él pillanatban azonban kopogtattak az ajtón, s belépett a P betűs végrehajtó. Bemutatkozott és elmondta, hogy végrehajtani jött Puzsért. Felmutatta a foglalási jegyzőkönyvet, amelyben Puzsér aláírásával hitelesíti, hogy semmi más vagyona nincs, mint öt arany a gyomrában. Az árverés mára van kiűzve és. . . és. . .

— És meglátta Puzsér gyomrában az aranyakat.

— Ez mindenesetre az enyém — mondta az orvos.

— Nem, ez az enyém — mondta a végrehajtó.

— Nekem elsőbbségi jogom van.

— De hisz már meghalt szegény! — mondta az orvos.

— Akkor ez hagyaték! — kiáltotta a végrehajtó.

Itt elhallgatott a nagyapó.

— Nos, és a vége? — kiáltottunk.

— A vége — tette hozzá a nagyapó — az lett, hogy az orvos dühbejött és bevarrta Puzsér gyomrát, benne hagyva mind az öt aranyat. Puzsért aztán eltemették a pénzével együtt. Se az orvos nem kapott belőle, se a végrehajtó.

Én csak mint érdekes jogi esetet közöltem ezt a történetet, amit egy hosszú téli estén mesélt a nagyapó. Felszalított a jogászvilágot, hogy szóljon hozzá. Annnyival is inkább, mert az ilyen eset minden nap megtörténhetik s jó lesz előre tudni, melyik a legigazságosabb döntés.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A főváros pénzkézelése.** A Kecskeméty-lőpás óta a fővárosnál komolyabban foglalkoznak a pénzkézeléssel. A főpénztár igazgatója és a főszámvevő már tettek javaslatot a pénzkézelés szabályozására. Ma a tanács pénzügyi osztálya tett nagyobb előterjesztést. Az ügyosztály részletesen ismerteti a

pénzkézelés bajait és hátrányait s a következő javaslatokat teszi: Pénzt vagy más értéket rendszerint csak a felelős számadók egyike, esküt tett szolgák kíséretében szállíthat. Rendkívüli esetben, amikor a számadók hivatalukból egyáltalában nem mohetnek el, megbízhatnak 600 koronáig egy esküt tett szolgát, ötszáz koronától egy millió koronáig egy biztosított tett hivatalnok egy esküt tett szolgálóval, egy millió koronán felül két hivatalnokot. Az elszállított pénzről szóló nyugtát meg azon a napon el kell helyezni s azért a számadóknak a hivatalban meg kell várnok, amíg a pénzt szállítók a nyugtát visszahozzák. A pénzt föl nem vágható börténkában kell szállítani. A táskát két zárral látják el. Az egyik zár kulcsát a hivatalnok, a másik zárát a szolgák kapja meg. Ötezer koronánál kisebb összeget nem szabad börténben szállítani. Huszonegyezer koronánál kisebb összeget pedig csak akkor, ha egy kilométernél nagyobb távolságra szállítják.

(*) **A himlő nyirk-termelő intézet.** A harmincas bizottság tudvalevőleg azt a javaslatot is tette, hogy a hatóságok kezelésében lévő himlő-nyirk termelő intézetet oszlássák föl, mert a magánintézetekből elegendő és jó nyirk kapható s pénzbelileg mintegy háromezer koronát lehetne megtakarítani. A tisztú főorvos s vele együtt a közegészségügyi bizottság, az intézet lényegét illetően nyilatkozott. A pénzügyi bizottság ma hosszabb vita után a harmincas bizottság álláspontjára helyezkedett.

(*) **Az erdőözvezt.** Az erdőészeti és külterki bizottság azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a pesti oldalon ezélt mintegy 25 évvel tervezett és jórésben ki is ültetett határöv tovább fejlesztését hagyják abba, de úgy, hogy a már meglévő faövezet épségben maradjon meg. A főváros birtokában 361 katasztrális holdnyi faövezet van s a terv szerint még mintegy 199 katasztrális holdat kellene megszerzeni és beültetni, ami 2¼ millió koronába kerülne. A pénzügyi bizottság ma hozzájárult ahhoz, hogy a faövezetet föntartassák, de tovább ne fejlesztésék.

A kelenföldi raktár ügye.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, január 10.

A kelenföldi telekspekulánsok, akik a Lágymányosra akarják átvinni a 150 év óta Ó-Budán elhelyezett katonai ruharaktárt, ma nagyon, de nagyon pórul jártak. A fővárosi pénzügyi bizottság hozzászava vita után, amelyet a *Palotai Rezső* magvas fejlesztései s erős érvei domináltak, megtárgyalta a tervezett lágymányosi ruharaktárhoz vezető útvonal költségeit. A határozatot észinte megelégedéssel üdvözölköztek. A nyomorgó fővárosnak pénzén a kelenföldi spekulánsok ne nyereszkedjenek. A katonai kincstár pedig, ha mindenáron át akarja cipelni a ruharaktárt Ó-Budáról a Lágymányosra, hát viselje maga a víz-és gázvezeték és az utépítés költségeit. Ki-ki fizesse meg a gusztyusát. Azért, hogy Ó-Budán, a főváros e legszegényebb kerületében nyolcszáz szegény ember százból kiüssék azt a nyomoruságos falat kenyeret, ezért az igazságtalan és antiszociális céllért a főváros egy fityinget sem áldozhat.

Nagy meglepetéssel olvassuk az alább következő jelentésben *Heltai* Ferenc országgyűlési képviselőnek a kelenföldi telekspekulánsok javára mondott plaidoyerját. A képviselő ur — a tudósítás szerint — arra az állításra vetemedett, hogy *Széll* Kálmán belügyminiszter szeptember havában nem érdemleges okból oldotta fel a közgyűlési határozatot, hanem az a döntés esupán választási fogás volt a III. kerület közvéleményének megnyerésére. Szeretnők hinni, hogy *Heltai* Ferenc ilyesmit nem mondott. Ha mégis mondta, hát vegye tudomásul, hogy az ő állítása nem egyéb *vakmerő, alapítatlan és léha insinuáció*. Mi nem kutajunk, mi okon hevül *Heltai* ur a lágymányosi érdekekért olyan lázasan, hogy nagy felbuzdulásában nyilvánosan meggyanusítja a belügyminiszter intencióit. De azt igenis tudjuk, hogy *Széll* Kálmán, mely okokból oldotta fel a sérelmes határozatot. Ezek az okok benn vannak a miniszteri végzésben. Hogy a fővárosnak sanyaru pénzügyi viszonyai között a ruharaktár áthelyezésének költségeivel a főváros közönségét megterhelni nem lehet. Ez volt az egyik ok. És hogy a főváros legszegényebb és legelmaradtabb kerületéből kényszerítők ok nélkül ezt a sok száz embert tápláló intézményt elvinni nem tanácsos: ez volt a másik ok. Ha *Heltai* ur e két ok elől elzárkózik, az az ő dolga. Ő nyilván nem bánja, ha a harmadik kerületben kitör az éh-tiltus; a főváros pénzügyeit pedig nyilván rózsás színen látja. De az már aztán nem az ő dolga, hogy a miniszternek igazságos és helyes végzést közönséges választási fogásnak akarja bélyegezni. Ezt az insinuációt, amelynek merészségénél csak az izléstelenség nagyobb, a nyilvánosság színe előtt a legkimélotlenebbül visszautasítjuk.

A pénzügyi bizottságnak ma újra kellett foglalnia a katonai ruharaktár áthelyezésének kérdésével, mert ki kell jelölni azoknak a költségeinek a fedezetét, amelyeket a közgyűlés még tavaly márciusban

az új kelenföldi ruharaktár-telep csatornázására és az odavezető ut építésére megzavazott.

Vasziévi J. tanácsos előadta, hogy a költségvetés tárgyalásából az ut építésére szükséges 60.000 koronát nem vette előirányzatba. Ilyenformán tehát azt indítványozza, tegyen a bizottság olyan értelme jelentést a közgyűlésnek, hogy a pénzbeli fedezet hiányában az utat az idén nem építhetik meg.

Heltai Ferenc szerint a belügyminiszter szeptemberben azért nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát, mert akkor voltak a választások és tehát a jóváhagyás megtagadása kedvezés akart lenni a harmadik kerület választóinak. Most már a választások elmúltak, és azt hiszi, hogy a miniszter is másépp gondolkodik. Különben sem illő, hogy a főváros most az építkezés elhalasztásával cserbenhagyja a katonai hatóságot, amely már egy tekintélyes telepet létesített a Kelenföldön. A telepen nyolcszáz munkás foglalkozik, ami lényegesen hozzájárul majd a környék fejlesztéséhez. A szükséges 60.000 korona a kölcsön terhére átmene-tileg volna kimutatható.

Palotai Rezső teljesen tévesnek tartja Heltai Ferencnek azt az állítást, hogy a belügyminiszter feloldó határozata összefüggésben volt a választásokkal. Ő részt vett az ó-budai választáson és konstatálja, hogy a között 800 munkás között, a katonai ruharaktár foglalkoztat, egyetlen választó sincs.

Heltai megjegyzése tehát alaptalan és ezért visszautasítja. De a raktárnak Ó-Budáról való elhelyezésének szükségét semmiéle szempont nem igazolja. Ha az ó-budai raktár szűknek bizonyosodott, akkor találhatók volna ott elég üres és olcsó telket erre a célra. Nem is kívánja ezt az áthelyezést sem katonai, sem egyéb szempont, hanem csakis a telekspekuláció. Ezt azonban a főváros nem támogatja. Nemcsak az utépítési költség terhelné a fővárost, hanem annak a 800 munkásnak a nyomora is, amely feltétlenül bekövetkezik, ha a raktár áthelyezésével elvesztik kenyerüket. A belügyminiszter igazságosan járt el, amikor figyelmeztette a fővárost szorult anyagi helyzetére és nem engedte, hogy ilyen dolgokra, amelyek negyedrangu szükségletek, 60.000 koronát költsön. Ami Heltai Ferencnek azt a megjegyzését illeti, hogy nem volna illő most a katonai hatóságot cserben hagyni, arra vonatkozólag konstatálja, hogy a főváros mindent megtett a költségek megzavazásával. Ha a főváros felötös hatósága, a belügyminiszter nem hagyta jóvá e határozatot, akkor a katonai hatóság — ha nem akarja a saját költségén az utat kiépíteni — forduljon a belügyminiszterhez. De a főváros újabb határozatot ne hozzon.

Rács Károly azt javasolja, hogy a kelenföldi raktártól vezessen a közúti vasutársaság villamos vasutat Ó-Budára. A társasággal egyttal érintkezésbe kellene lépni, hogy indíton olcsó munkásvonatokat, amelyekkel az ó-budai munkások Kelenföldre mehessenek.

Fülöp Károly szerint az ut és a csatorna építése nemcsak a katonaság kedvéért történik, hanem egy nagy környék fejlesztésének is érdeke.

Telki Béla csatlakozik Palotai indítványához, hogy ne mutassanak ki pénzbeli fedezetet, mert ez megzavarná a költségvetés rendjét.

Heltai Ferenc arra figyelmezteti a bizottságot, hogy a főváros elvállalta az utépítés kötelezettségét és kómikus dolog volna, egy miniszteri leirat kedvéért ezt a határozatot megváltoztatni.

Freyer Hugó a belügyminiszter eljárását helyesnek, fűdvésnek tartja és atyai gondoskodását ebben az esetben feltétlen honorálni kell. Csatlakozik Palotai indítványához.

Még Vasziévi tanácsos nyilatkozott az utépítés ellen, amire a pénzügyi bizottság nagy többséggel elhatározta, hogy a kelenföldi ruharaktár ügyét egyelőre leveszi a napirendről.

Végül még több telekbeli ügyet intézett el a bizottság.

FARSANG.

(A király a kereskedelmi bálon. Az idei farsangnak egyik legfényesebb mulatsága lesz a kereskedelmi bál, amelyet február 8-án akarták megtartani a fővárosi Vigadó összes termeiben. A bál elnöke, Lányai Leó udvari tanácsos, Széll Kálmán miniszterelnöknek lépéseket tett, hogy ő felségét, a királyt a bátra meghívassa. A miniszterelnök tudatta, hogy a király csak abban az esetben jelenhetik meg a bálon, ha azt február 6-án tartják meg, mert ő felsége február 8-án a tiszti kaszinó mulatságán vesz részt. A Vigadót február 6-ikára a szegény gyermekkert-egylet bérelte ki, melynek választmányra dr. Grósz Sándor elnöklésével tartott tegnapi ülésében elhatározták, hogy tekintettel a kivételes körülményre, február 6-ik napjára a Vigadót átengedi a kereskedelmi bál céljaira. A bálbizottság most küldöttség útján hívja meg a királyt a bálon való megjelenésre.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Premieren.

Az Ádám és Éva operett dalainak szövege volt Makai Emil utolsó munkája.

Zsibong a földszint, izgatott a páholy,
A karzat pénzéért mókára vár,
A könnyű, pajkos operett-nyitányból
Semmit sem hall a zajgó emberár.
De függöny gördül. Megszenkül az ének,
Van taps, siker: a primadonna jó,
Es ritmúrára a csengő zenének
Nagy vígan libben a ballet elő.

Oh mily frissesség az úde dalokban,
Mily patogó, mily zengő, tiszta rím.
A sorokban száz nevelő kobold van,
Es milyen sok báj, mennyi forma, szín.
Es úg a taps harsogva száll az éjzen,
A színházon átzúg a diadal!
Ó, hol a költő, akinek szívében
Ily pazarlon, bőven termet a dal?

... Es egyszerre elvész a lámpa fénye,
Elzúg a taps is, a falengető.
Mint álomkép tolul a fény helyébe
Az elhagyott makói temető.
Egy új sír... Dicszes még a fejfa rajta,
Fölötte síró téli szél sivit.
Ki itt nyugszik, ma küldte diadalra
Ah! utójára színes dalait.

A felviharzó tapstól halk-lebsegue
Egy szellő lassú szárnyon útra kel.
Bolyong, bolyong, amíg nagy messze, messze
Egy elhagyott, magános sírra lel.
Körülemlyei simán, lopva, lágyan,
Bús dalt susog a csöndes sír mellett
Es rásodor a gyászos éjszakában
Egy-hervadt, árva babérlevelet...

F.

Hangverseny az Operában. Az Országos Magyar Zeneakadémia végzett növendékei közül a négy legkiválóbb állott ma este a közönség elől az Operában. Ez a hangverseny különösen okosnak fogva már hónapok óta húzódott. Ma végre megtörtént és fényes eredményrel járt. Sokan attól tartottak, hogy a néhez munkával tulhalmozott operai zenekar nem bírhatja elég időt és gondot a végzett akadémiai növendékek méltó bemutatására. Tény, hogy az operai zenekar kevés idővel rendelkezett és két-három próbánál többet nem tarthatott. Annál nagyobb dicséretére válik, hogy ilyen kevés próba ellenére mégis derekasan végezte feladatát és diadalra segítette azokat a fiatal embereket, akik figyelemreméltóbb művekkel most léptek először a nagy nyilvánosság elé. A fényes sikerből az Országos Zeneakadémia is kivetheti a maga részét, mert az az intézet, ahonnan négy ilyen növendék kerül ki, mindenesetre magas színvonalon áll. A ma bemutatott művek arra vallanak, hogy szerzőik az Országos Zeneakadémiában nemcsak a technikai tudást sajátították el, hanem azt a nemes és előkelő ízlést is, mely a szárnyra bocsátott tehetségnek biztos irányt mutat és megóvja minden szertelenségtől. A ma bemutatott szerzők hálásak lehetnek Koessler János iránt, aki őket éveken át tanította; és Koessler János viszont büszke lehetett rájuk, akik annyire megértették tanítását, annyire elsajátították mindent, ami ebben a methodusban komoly, disztinált és magasabb értékűre törekvő. A mai hangverseny dr. Várkonyi Béla d-moll nyitányával kezdődött. Ugyanettől a szerzőtől egyik fiatal kollegája, Laub István, zongoraversenyt is adott elő az öt számból álló program negyedik helyén. A Sturm und Drang-periódus talán ebben a növendékben nyilatkozik meg a legmarkánsabban. Még erősen küzd a kifejezéssel. Van benne valami chaotikus. A zongoraversenyben az orkeszterkereset tullepi a kellő határokat és racionálisan, tulságosan zajosabb válik. De a forrongásban levő tehetség értékes. Ebből a chaosból nemes tartalom válhat ki idővel, ha majd a megtisztulás processusa beáll. Erőtebb, tisztább dolgozott a dr. Hász Rikárdé, akinek a zongoraversenyt (d-moll) Durriq Iona kisasszony mutatta be nagy bravoural. Társag közt dr. Hász a legidősebb. Témája dallamos, technikaija előkelő. A hosszú verseny egész végig lendülettel, hatással, a nélkül, hogy szenvedné az erőt, vagy vadászná a hatást. Mótán megérdemelte az élénk tetszést és a többszörös, zajos kihívásokat. — Rendkívüli sikere volt ma este a harmadik szám szerzőjének, ifjabb Ábrányi Emilnek, akitől egy magyar stilben írt szimfónia két tételét (andantino és scherzo)

mutatta be a zenekar. Ez a fiatal ember — valamennyi társa közt a legfiatalabb — már a zeneakadémiában feltűnt Ave Máriaival és gyönyörű magyar suitejével, melylyel pályadíjat is nyert. A nagy tehetségéhez kötött fényes remények egyik eklatáns megvalósulása ez a két tétel. Mind a kettőben annyi a hangulat és a ragyogó kolorit, hogy a közönséget valósággal elragadta. A témák csoportosításában semmi zavar, semmi kapkodás. Tisztán, világosan és mégis fényes elokvenciával beszél. Az andantino komoly és méltóságos, a scherzóban csupa játékszerűség és enyelgő kellem. Bámulatosan uralkodik a zenekaron és a hangszerekből a legcsillogóbb, legjellemzőbb színeket csalja ki, minden erőltetés, mindent refinement nélkül. Ez az instrumentáció igazán szuverén. S a ma bemutatott két tétel, különösen az andantino, egyttal a legfinomabb, legnemesebb magyar zene. Nem népdalokat transformál, nem sujtásos cifraságokkal tüntet és a hangulat, a szín mégis tiszta magyar a legmagasabb erópai formák közt. Ehhez hasonló alkotások fogják kivinni a magyar zenét a művelt világ minden pontjára. A fiatal szerzőt — akinek egy másik, teljesen befejezett szimfóniáját a filmharmóniai társaság mutatja be január 22-én — már az andantino után percekig tapsolták, a scherzo után pedig ötször hivta ki a közönség viharos lelkesedéssel. — Siklós Albert négy tételből álló szimfóniájából a hangversenyt. Ez a munka is nagyobb-szabású tehetség műve, mely első sorban komoly és alapos tudásával imponál. A scherzo után legerősebb volt a kishívás, az szépen instrumentált rész három-szoros kihívást juttatott a törekvő, ambiciózus szerzőnek. Az összes darabokat Kerner István vezényelte nagy odaadással és kiváló sikerrel. Sok előkelő zenekari koncert nem állott olyan magas színvonalon, mint a végzett akadémiai növendékeknek ez a mai hangversenye.

Hubermann Bronislaw. Az egykori csodagyermek, akinek tehetségét vagy hét év előtt bámulhattuk utójára, ma mint ifju férfi tért vissza körtünkbe. Nagy vagyont hegedült azóta össze a huszoneköt éves sápadt kis emberke, akinek dus fekete haja alatt ugyanolyan ivben domborul a kidolgozott homlok, mint Kubeliké. Viselkedése és pillantása nyughatatlan, ideges és erőtlén, — ekként fizeti meg a korábbiért virtuoz a gyermekének jövedelmező dicsőségét. De mihelyest vonóját a hurra illeszti, az apró természetű virtuoz alakján ér, öntudatos és nyugalom ömlik el. Művészezte hatalmasan fejlődött. Bruch: II-ik hegedűkoncertjét azzal a brilliáns technikával játszotta, amely nem merül ki a külsőségek diadalmas érvényesítésében. Hogy végleg kiirrott egyéniséggel lenne dolgunk, szó sincs róla; ez a profil még nem éleződött ki teljesen. De művészezte nemcsak az ujjahagyóbból, de szívből is fakad. — Bach rendkívül nehéz Ciaccónáját Dürmester tökéletesen, mondjuk: némethöz ritmikával tolmácsolja, de egyenletesebben szép tónussal aligha. Egyáltalán ez a mindig-szép tónus Hubermann játéknak egyik legelőkelőbb erénye. Talán Stradiváriusának is. Valjon ezt a hegedűt kapta Zamojsky gróftól, amikor 1894-ben egy udvari hangversenyen mint csodagyermek feltűnt? — Sarasate: Carmen ábrándja inkább a technikai ezermester, mint az érzelmes poéta kedvéért készült. Nem lehet tehát parádés száma Hubermann hegedűjének, — ugy érzem. Ennek a hegedűnek a hurjain tökéletes dal tog hangzani, ha fiatal művészeének egyénisége majd teljesen kiforr és költészete megtisztul. Zsenijének szárny-suhogásából halljuk, hogy ez a művész a napos magasságok felé tart. (G—ly.)

A képviselő ur második előadása. A képviselő ur, Guthi és Rakosi új bohózata mai második előadása is telt nézőteret előtt folyt le, az állandó derűtlenség és tetszészaj pedig, amelylyel az ujdonságot fogadták, tökéletesen igazolta a bemutatott előadás közönségének kedvező ítéletét. A bohózat ötletei és tréái ezuttal is nagy tetszésre találtak, olyannyira, hogy a hangos kacagástól több ízben alig lehetett hallani, hogy mit beszélnek a színészek. Ma is első sorban Hegedűs, Szerényi és Nikó Lina alakításai tették állandóvá a vidám hangulatot, amely a darab kezdetétől mindvégig lankadás nélkül kitartott. A taps nyílt színen is sűrűn felhangzott, a felvonások végén pedig a szereplőkkel együtt a szerzőket is sokszor kitapsolták. Minden jel arra mutat, hogy a képviselő ur sikere, amely egyttal a magyar ciklus sikere is, tartós lesz.

Hírek a Magyar Színházról. A Magyar Színház páratlan népszerűségű operettje, a New-York szépe, holnap, szombaton éri meg századik előadását. A jubiliárius estén is a csavargó-párt Fedák Sári és Sziklai játszószék, akiknek első sorban érdeme, hogy a New-York szépe még hosszú ideig non fog veszíteni ritka vonzóerejéből. — A jövő héten két régebbi kedvelt műsordarabját eleveníti föl a Magyar Színház és pedig A postás fut és A kikapós patikárius. A népszerű angol operett és a kacagató francia bohózat, amelyhez nagy sikerek emléke fűződik, előreláthatólag ezuttal is nagy érdeklődésre fog találni a köz-

zónás körében, mely bizonyára szívesen fogja látni a két reprizt.

Pálmay Ilka elutazása. Pálmay Ilka a ma déli gyorsvonattal elutazott Budapestről s néhány nap múlva, mint már említettük, Olaszországba megy férjével, gróf Kinsky Jenővel. Elutazása előtt a diva szíves bocsut vett kezelő orvosától, Tauffer tanártól, dr. Frigyes József asszisztentstől és dr. Grünwald szanatóriumi igazgatótól, akik az utóbbi hetekben egyre körülötte voltak. Pálmay Ilka e hónap huszadika táján Pécse megy, ahol négy estén át fog legjobb szerepeiben fellépni.

A Magyar Színház bemutatója. A Magyar Színház bohózatjainakból, Lotti eredeséből, ma tartották meg az első bázispróbát. A darab egyike a legkacagtatóbb színpadi termékeknek. A bemutatón, amelyen Fedák Sári, Sziklái. Turcsányi Olga, Tomcsányi Rusi, Sziklái, Káthonyi, Boross és Szilágyi játszóak a főszerepeket, a jövő hét derekára érve az igazgatóság.

Szendy Árpád Bécsben. Szendy Árpád, a Zeneakadémia kiváló tanára tegnap, mint zeneszerző és virtuóz mutatkozott be a bécsi közönségnek, mind-egyik minőségében nagy tetszés mellett. A Rosé-kamaranégyes társulat, amely az osztrák főváros zenei életében a legelőkelőbb polcot foglalja el, bemutatta Szendy vonósnyegését, amelyet nálunk Hubay-Popperék fognak legközelebbi hangversenyükön eljátszani. A vonósnyegest formai tökéletessége, gazdag tartalmassága, izmos eredetisége óriási sikerhez segítette és minden egyes tétel után egyre fokozódva tört ki a taps. Majd Volkmann b-moll triójának zongoraszínt játszott Szendy és pedig Rosé (hegedű) és Buchbaum (gordonka) közreműködésével. Az elkényeztetett bécsi közönséget valóságos elragadta Szendy erőteljes művésze és D'Alberto emlékeztető egyénisége. — A hangversenyen jelen volt számos zenei kapacitás, többek között Mahler Gusztáv, Epstein tanár és érdekes, hogy minő kitűnő benyomást keltett a magyar művészek kollektívájáról az a körülmény, hogy Szendy bécsi útjára vagy tíz tanár kollegája elkísérte, így Koessler, Thomán, Herzfeld, Bloch stb. A bécsi sikerből Szendy Árpád egyéniségén át a magyar művészetre is dicsőség áramlik.

A wiesbadeni díszelőadások. Az ezidei wiesbadeni díszelőadásokra, melyek május havában a német császári pár jelenlétében fognak lefolyni, mint már megírtuk, nagy előkészületek folynak. Az előadások során Glöck: Armida című dalműve, Shakespeare: Velencei kalmárja. Nicolainak: A windsori víg nők és Aubernek: A fekete dominó című dalművei fognak színpadra kerülni. Azt a tervet, hogy Lauffnak, a német császár házi drámaírójának, egy új dinasztikus drámáját bemutassák, elvetették.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma este előzetesnek szorakoztatására a m. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a Windsori víg nők, Nicolai rég nem hallott operája, mely teljes egészében a legbiztosan lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül. Az opera előadása után az est folyamán érkezett híreket és táviratokat olvastatja fel a beszélőújság, majd annak bevezetésével 11 óráig még cigányzene lesz hallható a Telefon Hírmondóban, melyet az Elő- és Emke-kávéházból közvetítenek.

Ádám és Éva.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, január 10.

Az operett-színpad megválasztása mégis csak a francia szellem metropolisza, Páris felől fog elkövetkezni. A pogány életvezetű, örökvidám, pezsgővéri Páris felől, melynek Père Lachaise-ében az operett hallhatatlan atyamestere, az öreg Offenbach apó aluszsza örök álmait s ha csakugyan van álma a halottaknak bizonyosan az operett egy új renaissance-koráról szövi aranyfonalait...

Ma este újra az igazi operett-költészet édes gyönyörűségével szittuk tele lelkünket a Népszínházban! A színház lomtárából vágjuk ki, ahol rétegről-rétegre rakódott le rá a por, amint évről évről a múlt, a múlt, hogy a francia operett-irodalomnak ezt az igaz gyönyört észbe jutott volna valakinek a lámpák fényére kihalásni. A múlt évadban egy darabig híre járt, hogy mégis csak előszedik Blum és Tochének az Ádám és Éváját, de a Gaston Serpette partitúrájának szeszdergő ösmerberárnak nem érkezett még el az ébredés órája. A házi zene-szellemek, mint lidércek tilták meg a Serpette-partitúrát és a csinadrattamuzsikában tobzódtak...

Nem tudjuk, kinek köszönhatjuk, hogy ezt a francia operettet kivágták végre könyvtár-sírja porából, de mélységes hálával vagyunk iránta. Ami poézis, mélység, finomság, friss ötletszerűség és fordulatoság csak lehet operett-szövegkönyvben, azt mind megtaláljuk Blum és Tochének Ádám és Évájában. Nem tartjuk lehetetlennek, hogy a két híres francia librettistát a magyar literatura örökbevisi remeke, Madách: Ember tragédiája inspirálta ennek a szövegnek a megírására. Nem is hasonlatos, hanem egy és ugyanaz koncepciójára nézve ez a libretto a magyar klasszikus remekművével. A magyar tragédia

fontos pessi-mizmussal kíséri az első emberpárt az elvesztett paradicsom küszöbéről a végső kétségbeesés szirtjeikig, — a két francia librettista vidám optimizmussal vételi fel a harcot a Sátán ellen és a kis Evert — Éva ösanyának szeccszóias leánya, — divatos cipője sarkával hág a gonosz szellem nyakára Blum és Toché szövegkönyvének első felvonása szintén a paradicsomban vezetni élénkbe az első emberpárt s az egész első felvonást a tudás fájának ismeretes almahistóriája — a szent bibliának ez a tulicéltáhatatlan isteni pikantériája! — tölti be. Az első emberpár beleharap az almába és kikergetik a paradicsomból. A francia librettisták azonban, hogy alapját vehessék meg pompás szövegkönyvüknek, egy egészen új, ismeretlen részlettel egészítik ki az isteni pikantériát. A Sátán ketté töri az almát és egyik felét északnak, másik felét délnek hajtja, mi-alatt sántánlag felkacag:

— Addig ne élvezhessék a szerelem igaz gyönyörét, míg ez a két fél alma ismét össze nem kerül; hogy pedig össze ne kerüljön, lesz rá gondom!

Adramaleket a paradicsom őrzőjét pedig megátkozta, hogy addig szintén ne élvezze női ajak ösókját.

A második felvonásban Adamus, mint eladósodott római patricius ifjú áll előttünk, a Sátán pedig, mint uszorás tartja rabságában Evát. Adamus nősülőben van, de mikor esküvőjére indul, elébe kerül az ifjú rabszolgaleány — Éva s mind a kettő érzi az öröktől fogva szívükben egymás iránt lobogó, olthatatlan szerelmet. A Sátán ismét közbejöttik áll és Adamus esküvőre indul Cynthiával, akit nem szerel. A názi estén tagyos szeretelenséggel húzódik tőle, mikor Gladiátor (Adramalek) Evát ilteti elébe Cynthia helyett. Ádám és Éva összeforrnak egy szerelmes ösókban s a két fél alma, melyet maguknál hordanak, már egygyé forma szintén és a Sátán ereje megtörik, de ekkor a gonosz ravasz togással ragadja ki ismét Evát Ádám karjaiból: Augustus Czezar rendelkezéséből Vesza-szüzzé avatják Evát.

A harmadik felvonásban Adamus, mint szeccszonista festő, Éva, mint a párisi Chatelet-színház dívetje találkoznak. Ebben a modern milieubn aztán találjuk a Sátán eszén és egy parázs kis szerelmi kalandban — éppen neki raknak szarvakat, aki milliomos bankár. Evette divatos cipője sarkával a nyakára hág a Sátánnak és a szegény Adramalek is felszabadul sok évezredes, önkénytelen szerelmi aszketizmusa alól.

Ime, a halovány vázlatra ennek a csupa poézis, finomul szóit, klasszikus alkotású librettónak, mely a legjobbak közül való, amiket a francia operett-irodalom az utóbbi években felmutathat. Hatásai nem számítanak otromba röhögésekre, — de a derű és az igazi vidámság, mely kisugárzik belőle, igazi gyönyörűséget nyújt.

A milyen finom szövevű a szöveg, épp olyan a Gaston Serpette zenéje is. Sem a zeneakkarban, sem a kórusban nem dolgozik nagy apparátussal s végig az egész partitúrán inkább vandeilleszerű könnyűség jellemzik. Csupa pajkos jókedv és ölet ennek a könnyed muzsikának minden iteme s éppugy, mint a szöveg nem utazik durva hatásokra.

Az Ádám és Éva egész alkotásának természetéhez képest a ma esti premiér-siker is különbözött az egyéb operett-estektől abban, hogy ugyszólván distingváltabb, előbbkelő volt. Éppugy, mint ahogy a színpadon a poétikus, finom operett-irány diadalmaskodott, azonképpen a nézőtérben is a nemesebb izlés jeledőtt ki az egész közönség hangulatán.

Előadás és rendezés mintaszerűek voltak. Káry Klára legszép estéi egyikét jegyezhetik fel ma esti nagy sikerében. Mint paradicsombeli Éva, mint római rabszolgaleány, mint Evette Guilbert és mint kigyóbüvölőnő csupa finom stilszerűség volt. Három korcsznak asszonyát varázsolta elénkbe nagy művészettel: mindegyik más-más volt s mégis összefűzte és egységessé tozrasztotta a három alakot az örökigaz nőiesség. Három egy Évája múltán sorakozik Fanchon-jához és a Babához. Mint kitűnő pikantériát emlíjük meg, hogy a harmadik felvonásban egy szeniális Yvette Guilbert-parodiát produkáltak, hűségesen kopizálva énekekben és mozdulatokban a nagy francia chanteuset leghiresebb kuplójában, a Petit cochonban.

Adámot négyes alakjában (Ádám, Adamus, Saint-Adam, Kigyóbüvölő) Szirmai játszotta igazi művészi jellemzettséggel. A harmadik felvonásban neki is megvolt a saját, külön kis szenációja: mint szeccszonista piktör, egy ismert festőművészünk maszkjában jelent meg, amit a nézőtérben külön derültségek honoráltak. Németh a Sátán különböző alakjait iltuzerte az ő sajátos komikumával.

A premiér-est nagy derültségeinek igazi hőse ma Kovács volt, aki a paradicsomi kerlésnek örök szüzieségre kárhözottatott figuráját játszotta, szinte szenzációs sikerrel. Ritkán látunk színezet, aki olyan elemensíris hatásokat tudna kiváltani a közönségből, mint a Népszínházban ez a művésze. Nagy hatásainak

a titkát a magyarázza meg, hogy amilyen nagy a komikai ereje, épp annyi egyéni szeretetreméltóság is lakozik benne. Ezekhez járul rendkívül nagy zenei tudása és érzeke a komikai zenei hatások iránt.

Nagyot nőtt ma este színpadi karrierjében S. Harmat Lujza, aki éveken át ott vesztegelt a Népszínház névtelenségeinek a homályában. Tőle is négyes alakot láttunk ma este (Asmódi, Gladiátor, Narciss, Hindu) s mind a négy alakjában egyenlően bájos és intelligens volt. Bojár Terka Cynthiáját legjobban, ha nagy jóakarattal — hallgatással mellőzzük.

Tapsok és premiér-írások nagybőségben voltak ma este.

Végül a legnagyobb dicsőréttel kell szőlanunk Bálint Dezsőről, aki a szövegkönyv prózáját ötletesen fordította és nem egy szellemességgel tarkította a sajátjából is. Az énekszöveget fordítója a pórtáhatatlan Makai Emil volt. S valahányszor az ő ritmikusn pattogó, igazi költészettel teli operett-verseit halljuk, mindig egy fűő sóhajtást küldünk a szegény, korán elhunyt, ifju költő sírja felé...

M—A.

MŰVÉSZET.

□ Zeneest a Műcsarnokban. A téli kiállítás alkalmából tegnap január 9-ikén kellett volna az utolsó zeneestélynek lenni a városi régi műcsarnokban. Az Országos Magyar Képművészeti Társulat igazgatósága azonban elhatározta, hogy a téli kiállítás bezárásának a napja szerdára esvén, a kiállítás még egy nappal meghosszabbítja és jövő csütörtökön, január hó 16-ikán még egy zeneestélyt tart. A tegnapi zeneestén 3205 látogató volt a műcsarnokban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Társadalomtudományi Társaság az este 6 órakor Hegedűs Loránt országgyűlési képviselő elnöklete alatt igen látogatott gyűlést tartott, amelyen az elmők mindenekelőtt kifejezést adott annak a nagy veszteségnek, amely a társaságot Molnár Antal országgyűlési képviselő halálával érte és meleg szavakban emlékezett meg az elhunytól. A társaság az elhunyt özvegyéhez intézett részvétirítatban ad kifejezést gyászának. Ezután dr. Somló Bódog egyetemi magántanár Az erkölcs' tulköveteléseiről tartott előadása következett. A vitában dr. Hegedűs Loránt, dr. Fazekas Oszkár, dr. Horvát Lipót, dr. Navrátil Ákos, dr. Jassi Oszkár, Farkas Géza és dr. Somló Bódog vettek részt.

EGYESÜLETEK.

(A Budapest VII. kerületi Orvostársaság) tegnap tartotta évi rendes közgyűlést a Metropolisz szállóban, dr. Hudomek József fővárosi bizottsági tag elnöklete alatt. A közgyűlésen megejtett tisztújítás eredménye a következő: elnök lett dr. Schermann Adolf; alelnökök: dr. Hudomek József és dr. Jurkinyi Emil; titkár: dr. Hónig Izso; pénztáros: dr. Patai Samu; jegyző: dr. Zboray Béla; választmányi tagok: dr. Dumitreanu Agost, dr. Grósz Sándor, dr. Hajnos Gyula, dr. Juba Adolf, dr. Lichtmann Samu, dr. Medvei Béla, dr. Orbán Rezső, dr. Paunz Márk, dr. Szabóky János, dr. Temesváry Rezső és dr. Walkó Rezső; a számvizsgáló bizottság tagjai: dr. Bergsmann Jakab, dr. Hubert Fülöp és dr. Kopits Jenő. A közgyűlés után társas-vacsora volt, amelyen több felkösztönő hangzott el az új tisztikarra.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Házmeester-doktor. Krajsits Ferenc házmeester majdnem drágán fizette meg, amiért nem tiltakozott az ellen, hogy orvosnak nézték valahol. Egyik fővárosi orvos, akinek a házában a házmeesteri teendőket végezte, azaz bizta meg néhányszor, hogy orvos-ságot vigyen egyike betegéhez. Herzog Adolf kereskedő volt a beteg és börtörkára ellen való volt a házmeester hozta kenőcs. A jól iltötött házmeester orvosnak nézte a beteg családja és így is viselkedett vele szemben. A házmeesternek tetszett a szerep, sőt oly bátor lett, hogy egyszer dr. Sik Samu orvosnak még az alatt dicsőkedett, hogy ő Herzog börtörkárját három hét alatt meggyógyítja. Herzogék hitték a kontárkodó házmeester ígéréteinek s apránként 104 koronát adtak át neki kenőcsre. Csakkkor tudták meg, hogy Krajsits nem ért semmit sem az orvosi tudományokhoz, mikor a beteg állapota egyre súlyosbodott. Közegészség elleni kihágással vádolva került ma a kontárkodó házmeester a büntetőbíróóság elé. A tárgyaláson azzal védekezett, hogy ő csak az orvos-ságot vitte el Herzoghoz, de ő nem adta ki magát orvosnak soha. A bírónak el kellett fogadni dr. Pollák Zsigmond védlőügyvédnek érveit és bizonyítékait, annyival is inkább, mert maguk Herzogék sem állították, hogy orvosi díjat kért volna

tőlük. A 104 koronát kenőcsökre adták neki s a kenőcsöket el is hozta Krajsits. Ez alapon az ítélet felmentő volt.

Az orvosok kezén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 10.

Két orvos asszisztenciája mellett szenderült jobblétre Czimmer Jakab budafoki legény, kit Hellinger Győző egy korcsmai verekedés alkalmával a karján megszurtt. Éjjel a korcsmaiban történt a vítézi torna a budafoki lovagiaság legszigorúbb szabályai szerint. De ami azontúl történt, az még szomorúbb dolog, mert az orvosi lelkiismeretlenség kérdésével függ össze. Történt ugyanis, hogy a megszurtt embert hozzátartozói dr. Berár Gyula községi orvoshoz vitték el, ki bekötötte a sebet. Hogy ez a kötés nem volt sebészeti műtetre, az abból is kiviláglik, hogy mire a sebesültet hazavitték, a kötés teljesen átvérzett. Minthogy ebből veszedelmet sejtettek, elhívták dr. Taub Ferenc betegsegítő-egyesületi orvosokat, aki meg is jelent, de nem akarta a kötéset levenni. Azt mondta, hívják el dr. Berárt, vegye az le a kötéset. Dr. Berár azonban nem jött el, azt mondta, hogy beteg, különben is ott van dr. Taub, átengedi neki a páciens kezelését. Dr. Taub kezelte is, olyasformán, hogy egy újabb kötéset alkalmazott a régi kötés végére. Azzal hazament, s mikor tíz óra tájt megint hívták, mert a beteg egyre vérzett és hényt, s egész ágya átázott a kiszivárgott vértől, dr. Taub hányást csillapító porokat írt. A sebesült reggelre meghalt. A pestvidéki törvényszék vádta a sebesült orvosi tanács véleménye alapján, mely dr. Berárt mulasztással, dr. Taubot mulasztással és hanyagsággal terheli, vád alá helyezte a két orvost gondatlanság által okozott emberölés vétségével. A szurkáló legény csak súlyos testi sértsérről került a vádlottak padjára.

A mai főtárgyaláson Bánó József cs. és kir. kamarás elnököl, mint szavazóbírák Nagy Sándor és Aczél Péter bírák a tanács tagjai, Macher Károly pedig a jegyzője. A királyi ügyészséget dr. Mikovich Béla királyi alügyész képviseli. Dr. Berár Gyula védője dr. Wladár Tivadar, dr. Taub Ferencé dr. Darvai Fülöp, Hellinger Lőrincnek, a szurkáló legénynek pedig dr. Weiss Ödön az ügyvédje. A törvényszéki orvosokon: dr. Andránszky Jenő és dr. Szikszay Sándoron kívül a védelem két orvosszakértőjét: dr. Minich Károly budapesti törvényszéki orvost és dr. Gerber Béla operatív-gyakorlóorvost is beidézte a törvényszék.

Először kihallgatták Hellinger Lőrinc most 32. gyalogrezdombeli közlegényt, aki elmondta, hogy Abel korcsmajából hazakísérte kedvesét s amikor visszament a korcsmába, utközben összeveszett Meichl Sándor kötejtővel, akit egy kövel tejbévigámt, majd később meg is szurta. Az összeszokásoknak Abel korcsmajában folytatása volt, mert Meichl fia odajött és bántalmazta őt. Erre ő kést rántott és azzal hadonázva kifutott, e közben megszurta Flesz Györgyöt és Czimmer Jakabot akiket nem ismert. Nemkülönböztetve részeg volt és alig emlékszik a részletekre.

Ezután kihallgatta az elnök dr. Berár Gyulát aki 1886 óta községi orvos Budafokon. Eddig ellene soha semmiféle panasz nem volt. Az elnök kérdésére eladta, hogy Czimmer Jakabot akkor hozták hozzá, mikor ő egy más sebesültet látott el. Czimmer ruhája nagyon véres és vizes volt, úgy hogy azt hitte, testén kapott surrást, hosszas keresés után a bal alsó karján egy hat centiméternyi surrást talált, amelyből kevés vér szivárgott. Miután a sebet karboos vizzel kimosta, s abból nagyobb vérzést, hirtető vérvést nem látott. A sebet kitömte gézzel és tedőkötést tett rá, s miután meg egy ideig várt, s a kötés nem vérzett át, haza bocsajította a sérültet. Czimmer rosszul volt, nem tudott a lábán állni, de mivel erős alkoholszag dőtt a szájából s mivel tudta, hogy korcsmai verekedésből jött, azt hitte, hogy részeg. Később hívták ugyan Czimmerhez, azzal, hogy nagyon rosszul van, de mivel Czimmer természetesen tartotta és mivel aggasztó vérzést nála nem látott, arra való tekintettel, hogy beteges ember és akkor éjjel különösen láradt és beteg volt, mikor megtudta, hogy a betegné már különben is ott van dr. Taub betegsegítő-egyesületi orvos, nem tartotta szükségesnek elmentni. Később éjjel után a csendőrök is eljöttek hozzá és kérdésközltek Czimmer sebesültségének természetéről. Ő elmondta a csendőröknek, hogy a sérült 8 napon túl gyógyuló sérülésnek látja s azzal lefeküdt.

Az elnök: Figyelmeztetem arra, hogy a csendőrök a vizsgálóbíró előtt azt vallották, hogy őnt hívták a beteghez és mondták, hogy elvénzik.

Dr. Berár: En ezt nem hallottam, mert különben, bár rosszul voltam, mégis elmentem volna. A csendőrök csak a sérülések felől tudakozódtak. Lehet, hogy ítélelhetők, hogy a sérült rosszul van, de semmiesetre nem hívták és nem mondták, hogy vérzik a sebesült.

Dr. Taub Ferencet hallgatta ki az elnök. A vádlott orvos nagy bőbeszédűséggel bizonygatja, hogy mikor ő a beteghez ért az már annyi vért vesztett, hogy a kötés levétele életébe került volna. Azonkívül akkor újabb vérzés nem volt és így semmi oka sem volt levenni a kötéset. Ő csak azért tette az első kötésre az új kötéset, hogy a vérről átvitt kötés bomlásnak ne induljon és hogy még jobban összenyomja a vérrelvadékokat.

Az elnök: Nem vette észre a vádlott, hogy mikor az új kötéset rátevette a régi, ez az új kötés is átvérzett.

Dr. Taub: De igen, látam a kötésen a nagy vérfoltokat megjelenni, de természetesen tartottam, hogy a régi véres kötésből kiszorítottam a vért, mikor szorosan újra átkötöttem.

A tárgyalást az idő előrehaladottságára való tekintettel délután négy órára halasztották.

Nyitlér.

Formafagyaltot, parfait

ajánl szép kivitelben és elismert jó minőségben, mérsékelt ár mellett a „Sanitas” szikviz-, fagyalt-és-konzervgyár Budapest, VII., Gízella-út 53. Telefon 63-10.

DR. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos rendel NEMEI BETEGSÉGEK ellen
d. e. 9-3-ig; este 6-8-ig
Bpsten, Erzsébet-körút 12., lételelet.

IRSCHER JÓZSEF

Fozonyból, előjegyzte

KRAUS LAURÁT

Reiztából.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, január 10. Az iijusehek végrehajtó-bizottsága több tagját megbizta azzal, hogy készítsenek javaslatot a nyelvkérdésnek a belső és külső hivatalos kezelésben való megoldásáról, munkálataikat pedig terjeszték a bizottság plénuma elé. E javaslatok mindenekelőtt egy, a bizottság által összehívott ankét tárgyalná és aztán a kormány elé kerülne.

Bécs, január 10. A képviselőház elnöksége eddig még nem állapította meg a Ház összeüléseinek idejét.

Tüntetés Millerand ellen.

Lyon, január 10. Millerand, André és Decrais miniszterek délután ideértek és a városházán száloltak meg. Midőn Millerand elhagyta a városházát, tüntetések voltak ellene. Vagy egy féltucat tüntetőt, akik a miniszterhez fűttségével közeledtek, letartóztattak. Este megérkezett Waldeck-Rousseau miniszterelnök Nizzából, a miniszterek fogadták őt. A közönség Éljen Waldeck-Rousseau! Éljen a köztársaság! kiáltásokkal üdvözölte a miniszterelnököt, de itt-ott tüntetők is hallatszóttak.

A spanyol forrongás.

Madrid, január 10. A Correo jelentése szerint tegnap Saragossában liberálisok és klerikálisok között összeütközés került a dolog. A liberálisok beverték a jezsuita kolostor ablakait s be akartak nyomolni a kolostorba. Mindkét részről lövések dördültek el és néhány ember megsebesült. Végre közbelépett a csendőrség s fegyverrel állította helyre a rendet.

Madrid, január 10. Tegnap ismét nagy utcai zavargás volt; dologián munkások óriás tömege egy kolostorhoz vonult, ahol a rendőrökkel valóságos harcot folytatott. A rendőrök végül visszaverték a munkásokat, akik délután újra csoportosultak s a kolostorhoz vonultak, amelyet követel megajhigáltak, azután kapuját meggyújtották; a tömeg benyomult az épületbe és megtámadta a jezsuitákat, s bizonyára meg is ölték volna őket, ha idejekor nem érkezik a katonaság. A katonák rálöttek a zendülőkre, akik közül többen megsebesültek.

Saragossa, január 10. Tegnap este egy tüntetőcsoport újra beverte a kolostor ablakait. A tüntetők és a csendőrség között összeütközés került a dolog. Több ember megsebesült. A prefektus azt a parancsot kapta, hogy hagyja el állomását és menjen Madridba. A prefektura ideiglenes vezetésével egy ezredest bíztak meg.

A francia közvetett adók.

Páris, január 10. A múlt évben közvetett adókban 111 millió frankkal kevesebbet vettek be az előirányzatnál, aminek a borbehozatal csaknem teljes hiánya, továbbá az italdó reorma és a cukorgyártásra vonatkozó külön törvény volt az oka. Ez a három ok azt eredményezte, hogy a bevételek 135 millió frankkal voltak kisebbek az előirányzatnál, de ezt az összegét más címek nagyobb bevételei 111 millióra csökkentették.

Khinából.

London, január 10. A Daily Mail jelentéi Sanghából tegnap kelettel: Az itteni brit helyőrséget állító-

lag április előtt visszavonják, ellenben a német csapatok nagy része itt marad.

Peking, január 10. A kanzul tatár tábornok azt táviratozta, hogy Tungfuzsiangot házában elfogta és utasításokat kért az özvegy cészártól, aki erre megparancsolta, hogy hajtsák végre a Tungfuzsiang kivégzésére vonatkozó rendeletet.

London, január 10. A Renter-ügynökség jelentéi Pekingből, hogy Beau francia követ vonakodik át-nyújtani megbízólevelét, míg Khina a franciák követeket leveleiket nem teljesíti. Az újonnan kinevezett követek tervezett közös audienciáját hir szerint Beau eljárása miatt elhalasztották, mert kollegái arról tanácskoznak, vajjon támogassák-e őt.

A délafrikai szabadságharc.

Johannesburg, január 10. Milner tegnap a városházán rendezett disztrakomán beszédet tartott, amelyen azt hangoztatta, hogy a háborút állandó fizikai nyomással kell befektetni és nem szabad tárgyalásokkal bajlódni. Enyhe eljárásnak és békülékenységek helye van azokkal a boerokkal szemben, akik megadják magukat, de nem szabad jótéteményeket gazdrolni azokra, akik tovább harcolnak. Milner tagadja, hogy a háborút iszonyu jövő fogja követni. Az államférfi feladata társadalmiság lesz, de nem olyan nehéz, mint a katonái volt.

Frankfurt, január 10. Londonból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak: Az angol kormány elhatározta, hogy meg fogja akadályozni a fogságra jutott boeroknak Afrikába való visszatérését, sőt még a béke megkötése után is arra fogják kényszeríteni a boerokat, hogy Ausztráliában telepedjenek le. Az angol kormány már megtette a lépéseket ilyen irányban az ausztráliai kormánytól, de ez a meghatározottabban ellenszegül a tervnek.

London, január 10. A kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy behozza a kötelező katonai szolgálatot. Roberts ellenzi ezt a tervet és e miatt valószínűleg leköszön főparancsnoki állásáról.

Brüsszel, január 10. A boer vezérférfiak ma tanácskozást tartottak a béke feltételeiről. Beszéltek, hogy a döntő boer tényezőök hajlandók elfogadni az autonómiát a teljes függetlenség helyett s megbízták Clarkot, hogy notifikálja ezt a határozatot az angol kormánytól.

A szófiai török biztos.

Szófia, január 10. A bolgár távirati ügynökség teljesen alapulatannak mondja egyes lapoknak azt a konstantinápolyi jelentését, hogy Nedzsib bej Melhame török biztos azzal fenyegetődzött, hogy elhagyja Szófiát, mivel a macedon-bizottság tagjai még lakásán is inzultáltak.

A nikaragvai csatorna.

Washington, január 10. A képviselőház 308 szavazattal 2 ellenében elfogadta a nikaragvai csatornára vonatkozó törvényjavaslatot. Azt a módosítványt, hogy az elnököt hatalmazzák föl, hogy a panamai vonal dögában is kezdjen tárgyalást, elvetették.

Közgazdasági táviratok.

London, január 10. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt. Amerikai tengeri 3 p-vel olcsóbb, amerikai liszt 3 p-vel drágább. Városi liszt 21 sh. 6 p. — 28 sh. Repceolaj 28 sh. 3 p. Tengeri 28 sh. 6 p. Behozatal: buza 20.000, árpa 10.000, zab — q. Az idő nedves.

Liverpool, január 10. (Gabonapiac.) Buza változatlan. Amerikai tengeri 1/2 p-vel drágább, olcsóbb 1/2 p-vel olcsóbb. Amerikai liszt 3 p-vel drágább, magyar liszt 3 p-vel drágább. Esik az eső.

New-York, január 10. (Terménypiacok.) (Zárta.) Gyapot: New Yorkban hejben 8 1/4 (8 1/4). Jan-ra 7.94 (7.97). Áprilisra 8.11 (8.18). New-Orleansban hejben 7 7/8 (7 7/8). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.80 (8.80). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsir: Western steam 10. — (10.10). Rohe és Brothers 10.15 (10.25). — Tengeri irányzata állandó. Január — (70 1/8). Májusra 70 1/2 (70 1/8). — Juliusra 70 7/8 (70 1/4). — Buza irányzata szállár. Piros ószi hejben 80 7/8 (80 7/8). Január — (—). — Márciusra 89 1/8 (89 1/8). Májusra 88 1/2 (88 1/2). Juliusra 88 1/2 (88 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1. — (1. —). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6 1/4 (6 1/4). Jan-ra 6.80 (6.25). Áprilisra 6.55 (6.45). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 3 1/2 (8 1/2). — On: 22.87 (22.50). — Réz: 12 1/2 (12 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelezik.)

Chicago, jan. 10. (Terménypiacok.) (Zárta.) Buza irányzata szállár. Január 79 1/2 (79 1/4). Májusra 83 1/2 (83 1/2). — Tengeri irányzata állandó Jan-ra 63. — (63 1/2). — Zsir: Január 9.55 (9.77). — Májusra 9.80 (9.92). — Szalonna short clear 8.85 (8.95). — Sertéshús: január 16.75 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelezik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Szeretet.

— Freiligrath. —

Szeress, amíg szeretni tudsz,
Szeress, ameddig még lehet,
Az óra üt, az óra üt,
Hogy könnyezel sírok felett,

Óvd, ápod szíved rejtekén
A szeretetnek szent havát,
Amíg egy másik tisztá szív
Szeretve dobban még feléd.

S ki lelkét adja teneked,
Járj mindig annak kedvében,
Vidítsad fel bús napjait
S ne hozz bút egy percére sem.

És jól vigyázz, hogy mit beszélsz!
Oly gyors a sértő, durva vád,
Óh, jaj, hisz nem gondoltam úgy —
De az sértődve megy tovább.

Szeress, amíg szeretni tudsz,
Szeress, ameddig még lehet,
Az óra üt, az óra üt,
Hogy könnyezel sírok felett.

Azán a hantra térdpelsz,
S szemedből a könny oda hull
A harmatos, zórá fű közt,
De az nem tudja ott alul.

És szólj: Tekintsd könnyeim,
Fájó szívemre nyújts vigaszt.
Bocsáss meg, hogy bántottalak,
Óh ég, nem úgy gondoltam azt.

De nem lát s nem hall tégedet,
Szeretve szívhez se von,
Az ajk, mely gyakran csókola
Nem szól: Fogadd bocsánatom!

Rég megbocsátott ő neked,
De érted s bánó szavadt
Nem egy keserves könnye hullt —
De csend! Ó nyugszik, cölhöz ért.

Szeress, amíg szeretni tudsz,
Szeress, ameddig még lehet,
Az óra üt, az óra üt,
Hogy könnyezel sírok felett.

Feleki Sándor.

+ Gróf Beresényi Miklós házi gyógyszerháza.

Rákóczi jobbkeze és a nemzeti küzdelem második főalakja, székesi gróf Beresényi Miklós fejedelmi helytartó és lökhévedezé kőztudomás szerint nemesek tűzlelkű szabadsághős, hanem a tudományok lelkes művelője is volt. Még ellenségei is, köztük Heister császári altábornagy, ki három évig volt Beresényinek

hadifoglya, mikor 1700-ban Bécsbe visszakerült, elismerte, hogy nincs hozzá hasonló elméjű ember. A gróf ungvári palotája, mint az egykoru hivatalos leltár mutatja, valóban lényűzessel és kényelemmel volt berendezve, könyvtára és jól felszerelt házi gyógyszerháza pedig feltétlen figyelmet érdemel. Mikor javait 1701. tavaszán első ízben lefoglalták, gróf Brankovich írta össze az ungvári kastély ingóságait, melyben kiemeli a dús kézikönyvtár vegytani és gyógyászati műveit. Az egyik bástya-szegeletszobában 12, sajnós, közelebről meg nem nevezett nagyobb gyógyászati könyvet találtak kéziratban és más kisebb orvosi munkát. A könyvek ugyiltszik Beresényinél, szül. Csáky grófnő birtokát képezték, kiről tudjuk, hogy a szegényeket sajátkezesülű gyógyszerekkel látta el és ezekről naplót vezetett. A gróf kézikönyvtárában a következő névszerint megemlített orvosi műveket találta: Pauli de Sorbait: Isagoge medicar. Instit Alexii Pedemontani: De secretis Naturae. Jacobi Vechery: Secreta medicinalia, Antony Legrand: Disc. de secretis naturae. Több orvosi kézirat, herbarium, rendelvények stb. mellett ott volt Lippaynak, Hortus Posoniense, Liber de magia, Idebr. Wolfgangus Chemiája. A kéziratok közül azonban eltűnt két orvosi munka, mit a grófnő irt volt magyarul. A gyógyszerháza inventáriuma, sajnós, igen lézagos, csak annyit mond, hogy benne mindenféle szerekkel telt 106 doboz, 157 nagyobb, 195 kisebb olajos és fluidumos üveg, 7 ónzelenec és 19 skatulya találtatott, a dolgozástalant pedig 7 szakkönyv. Milyen volt egyébként a felszerelés, nem tudjuk, mert a leltár csak ennyit mond: *regisita apothecae necessaria frustra pro 7.* Mint látjuk, ez már igen is dusan felszerelt házi gyógyszerháza lehetett és nem amolyan patka-ládácska, milyen az uri házakban akkor divatozott. Nagy veszteség, hogy a leltározó bizottság erről részletesebb jegyzékét nem vett föl.

+ Cecil Rhodes. A párisi *Figaro* ír „Afrika koronázatlan királyáról.“ Egyik legkiemelkedőbb jellemvonása az emberkerülés. Nemesek a nagy ember-tömegek elől tér ki, hanem kerülő az idegen arcokat is, környezetében pedig egyáltalában nem tűr új ábrázatot. Épp úgy gyűlöl mindenféle nyilvános ünnepeket és hivatalos hízelkedést. Mikor még miniszterelnöke volt a Fokföldnek, több ízben utazott Európába úgy, hogy utazásáról senki sem tudott. Titokban surrant a hajóra, amelyre épp ilyen titkosan váltott előzőleg jegyet. Ezzel elkerülte a kellemetlen kézszorításokat, búcsuzást s a tömegnek többé-kevésbé őszinte hurrah-jait. Nemesek a búcsuzkodásnak állhatta világéletében, hanem az ünnepek fogadásoktól irtózkodott. Gyakran megírták, hogy különös pontokai vagy egyéb sikerének megünneplésére készülődött nagyban Kimberley városra, Rhodes ravaszul kifogott mindannyiszor az ünneplőkön. Mikor vonata vagy

harminc kilométernyire ért Kimberleyhez, kiszállt belőle s felkapva valami arra hajlató farmer szekérére, kerülő utakon vonult a városba. A tömeg az üres vonatot fogadhatta ujjongással. Új ismeretséget Rhodes szinte sohasem köt. Levelet pedig egyáltalán sohasem olvas. Táviratainak titkára futóláposan meglekinti az aláírását s ha a név ismeretlen, szó nélkül a papirkosárba veti a blankettát. A pápához könnyebb audienciára jutni, mint Rhodeshoz. Megkülönböztetésének egyetlen módja a titkosírású távirat. Mintogy Rhodes titkos írásának kulcsát csak bizalmasai ősmérik, az ilyen táviratokat öitétlenül elolvassa, mivel tudja, hogy azok jőbarától valók. Nőkkel egyáltalán nem érintkezik. Egyetlen barátja hoga, Rhodes kisasszony volt. Női ellensége azért éppen annyi van Dél-Afrikában, mint férfiellesége. Rudeg, nyers természetét lobbantják szemére, ő meg kivánságuk és csacsakasságuk miatt gyűlöl őket. Egyszer nagyobb kirándulásra indult d'Hautpoul márkival és feleségével a Nüshoz. Három nap múlva Rhodes ezekkel a szavakkal búcsuzott a márkintől:

— Méltóságos asszonyom, ez a három nap volt az egyedüli életemben, amelyet nő társaságában megtegedés nélkül ki bírtam buzni. Kegyed nem úgy néz, mintha holmi ritka állat volnék és ostoba kérdéssel sem zaklattott soha.

Barátai körében különben nagyon kellemes társalgó. Társalgása mindig igen érdekes, mert Rhodes nagyon művelt ember, sokat olvas és minden házában, sőt a vasuti kocsiában is nagy könyvtár van. Magánéletében Rhodes föltötte egyszerű ember, bár vagyona rengeteg. Soha ő ragvogni nem akart, Anglia peerjének nem kívánszott. Mikor II. Vilmos császár kihalgatáson fogadta egyszer, nem félt sárga kabátban és utispakával megjelenni a fogadáson. És tiszteletlen így sem volt, mert nem akart tiszteletlen lenni. Egy barátjának később maga beszéte:

— A császár tudta, hogy fontos dolgokról lesz véle beszédem, nem azért várt, hogy udvari viseletben lásson, ami különben meg sem áll rajtam.

Egyetlenegyszer akadt csak emberre Rhodes: valakire, aki nála is mogorvább zárkózottabb volt. S ez a valaki Krüger apó volt, Transvaal elnöke. Rhodes maga beszéte el, hogy egy ízben szombat este érkezett Pretóriába csak azért, hogy néhány percig beszéljen Krügerrel nagyon fontos ügyekről. Elízont az elnökhez, hogy még az este beszélni szeretne vele. Krüger azt üzenté vissza, hogy az egész szombati napot „burgher“-einek szokta szentelni. — Akkor hát holnap! — üzenté megint Krügernek.

— Holnap vasárnap lesz s oiyankor hivatalos ügyekről nem tárgyalok, — felelte Krüger.

A hétfői nap aztán megint a burgherői volt. Rhodesnek elfogyott a türelme és elutazott Pretóriából.

REGÉNY.
TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(133)

Ezek a rohamok azonban csak rövid ideig tartottak. Rendesen utána aztán úgy ivott Sagloba, hogy az elmulasztott időt is kipótolja. A legtöbb időt a koresmákban töltötte, egypár híres ivó és kéteshírű lány társaságában. Mihály lovag pedig mindenben hű társa volt.

Mihályban, kitűnő katonára és tiszt léte, sem volt éppen sok a komoiyság. Ugy fogta föl a köztársaságnak tartozó kötelezettségét, hogy megtesszi a magáét ott, ahol kell, a többi aztán nem érdekelte, a közügyekhez meg úgy sem értett sokat. A hadi szerencsétlenséget fájlalta, de az eszébe se jutott, hogy ez a rendtelenség, torzalkodás és veszekedés éppen annyit árt a hazának, mint egy vereség. Szóval könnyelmű ember volt, aki belekerülve a nagyvárosi életbe, elmerült abban és vakon követte mestert, Saglobát. Saglobával és több nemesselel, akiknek Sagloba poharazás közben bízhatatlan dolgokat regélt, szerte csatangolt, párt-híveket szerzett Károly hercegnek, ivott velők, ahol aztán kellett, ott megvédte Saglobát. Ugy barangoltak a választás helyén és a városban ide-oda, mint a legyek. Voltak Nieporentben, Jablonnában, minden lakomán és ebéden megjelentek, akár a mágánoknál, akár a koresmákban. Mindezt mindent átélveztek. Mihályban dolgozott a virtus, meg akarta mutatni, hogy az ukrániai nemesség különb a többinél. Kalandot keresve lovagoltak mindenfelé, még a lencsziakat is felkeresték, akik pedig híres verekedők voltak s azonfelül a gyűlölt Domokos herceg emberei. Egyáltalán mindig a legbírhetőbb verekedőkkel kezdtek ki.

— Te, Sagloba, — mondogatta Mihály, — készítsd elő a verekedést. En aztán helytálló.

Sagloba, aki a feleseléstől, nyelveléstől, sőt egy-egy nemesselel való viaskodástól nem igen riadt vissza, nem mindig örült ennek a parancsnak, kiváltképpen a Saslawskiakkal való verekedéseknél. Ha azonban valami lencszi ellenfelet akadt dolguk, akkor sietve visszavonult és csak akkor jött meg a bátorsága, mikor a nemes már kardot rántott. Akkor aztán ilyenféle beszéd-el csalogatta az ellenfeleket:

— Jó uram! Lelkiismeretlenség volna tőlem, ha a biztos halála kergetném. Ahelyett tehát, hogy velem verekednél, próbáld meg a fieszkámmal, a kis tanítványommal, ambátor nem hiszem, hogy akár vele is el tudnál banni.

E szavakra azután előlált Wolodyjovskij és olyan ostoba képet vágott, mintha azon gondolkodnék, hogy megívjon hát, vagy sem. De egyszerre kardjához kapott és rövid összeesapás után a földreterítette az ellenfelet. Ilyen módon mulatott a két lovag, a hirnevük a nemesség között szemlátomást nőtt, különösen a Saglobáé, a kiről így beszéltek:

— Ha a tanítvány ilyen, milyen lehet a mester?

Csak Charlamp nem tudta Wolodyjovskijt megtalálni, azt hitte, hogy hivatalos küldetésben Lithvániába ment vissza.

Ilyen módon telt el vagy hat hét és ezalatt a közügyek terén sok minden történt. A két királyjelölt elkeseredett küzdelme, a pártihivek korteskedése, az ellenfelek heveskedése és igazított volta lassan megszűnt. Kőztudomású dolog volt, hogy János Kázmér választásig meg, mert a testvére átengedte neki a küzdőteret és önkéntesen lemondott a jelöltségről. Különös volt, hogy Chmielnickij is számításba vették és mindenki meg volt győződve róla, hogy meg fog jönni a király előtt, aki az ő bizalmát is bírta. Ezek a tervezetek nagyjában be is váltak. A dolgok ilyen fordulata nagy esapás volt Wisnovieckire, aki egy percre sem szűnt

meg hangoztatni, hogy a sporogiai Carthagot le kell rombolni. Most már csak az egyezkedésről lehetett beszélni. Bár a herceg előre látta, hogy ezek az egyezkedések semmit sem érnek és előbb-utóbb meghiusulnak és látta a már elkerülhetetlen háborút, mégis nyugtalanság fogta el arra a gondolatra, hogy hová vezet ez a háború. Az egyezség megkötése után Chmielnickij csak erősebb, a köztársaság pedig gyengébb lesz. És ki merne hadat vezetni a diésősgteljes hadvezér, Chmielnickij ellen? Nem fog-e új vereség, új szerencsétlenség jönni, amely végleg kimeríti a köztársaság erejét? A herceg nem esalódot. Tudta, hogy a főparancsnokságot nem fogják reá, a Károly legféltettebb pártihíve bízni. Kázmér herceg ugyan megígérte a testvérenek, hogy pártihiveit meg fogja becsülni, nemes gondolkozású ember is volt, de a kancellár politikájának híve, a hadvezér pálcát tehát más fogja kapni, nem ő. De jaj a köztársaságnak, ha nem lesz tapasztaltabb ember a parancsnok, mint Chmielnickij.

Kétszeres koseriség fogta el Jeromos herceg szívét e gondolatra. Aggódott hazájának jövője miatt és fájt látnia, hogy érdemeit nem méltányolják és más helyeznek elébe. Jeromos nem lett volna igaz Wisnoviecki, ha hiu nem volt volna. Kellő erőt érzett magában a főparancsnokságra, meg is érdemelte, kétszeresen szenvedett tehát.

A tiszték közt már azt is beszéltek, hogy a herceg nem is várja meg a választás végét és elmegy Varsóból — de ez nem volt igaz. A herceg nem utazott el, de sőt felkereste Kázmér herceget Nieporentben, ahol nagyon kegyes fogadtatásban részesült, és csak hosszabb tartózkodás után tért a városba vissza, mert katonai ügyek szőlitották. A herceg a katonaság felszerelése ügyében tárgyalt. Károly herceg költségen új ezredeket, dragonosokat és gyalogosokat állítottak fel. Az egyiket azonnal az orosz vajdaságba küldték és megkezdődött a többiek kitanítása is.

(Folytatása következik.)

+ Franciaország gyarapodása. A franciákat évek óta a hanyatló nemzetek közé sorozták a statisztikusok. A francia népesség csökkenésének problémája, amely eredő oka volt Zola *Fécondité* című regénye megírásának is, meglehetősen kétségbeesette Franciaország vezetőit, kik szívükön viselik a „grande nation” jövőjét. Többszörösen is kiszámították, hogy ha szaporodás dolgában Franciaország meg nem embereli magát, 50—100 esztendő múlva kiszorul a nagyhatalmak sorából, mert addig okvetlenül tulszárnyalják majd nála jóval gyéribb népességű országok. Ertheő, hogy ilyen körülmények között nagy várakozással nézett Franciaország a legújabb népszámlálás elé, mely a múlt hónapban tartott meg. Eredményét most teszük közzé. S az eredmény igen vizsgálató Franciaországra. A statisztikai kimutatásokból kitűnik, hogy Franciaország lakossága 1896. óta, tehát öt esztendő alatt 444.613 lélekkel szaporodott, holott az 1891-től 1896-ig terjedő ötesztendő időközben a szaporodás mindössze 175.027 lelket tett. Franciaország lakossága ezzel 38 517.322 lélekről (1896.) 38 961.945 lélekre (1901.) szaporodott fel. Ez a főeredmény, amelynek öröme azonban ürmöt vegyít az a körülmény, hogy a népesség szaporodása nem volt általános az egész országban, hanem ugyanarra a 25 megyére szoríkozott, amelynek népessége már 1896-ban is szaporodást tüntetett föl. Ellenben ugyanabban a 62 megyében, melyben a lakosság száma már 1896-ban is csökkent a csökkenés jelentősen fokozódott. Ezt a sajátosság körülményt a statisztikusok azzal magyarázzák, hogy a nagyobb középpontoknak ellenállhatatlan az erejük a vidékre. Statisztikai adatok bizonyítják ugyanis, hogy a 30 ezer léleknél nagyobb lakosságú városok népessége majd mind gyarapodott. Csökkenni csak a falvak és kisebb városok népessége csökkent. Nem érdektelen a részleteikbe nézni kissé ezeknek az adatoknak. Azt olvassuk ki belőle, hogy Párisnak, a világ első fővárosának lakossága 5 esztendő leolyása alatt ismét szaporodott, még pedig 177.234 lélekkel. Es ez egyszerűen a legnagyobb szaporodási arány a városok között. *Páris lakosainak száma e szerint: 2 714.068 lélek.* Páris után legnagyobb városa a francia köztársaságnak Marseille. Ennek lakossága 46.952-vel szaporodott, úgy hogy Marseille népességének száma ez idő szerint 491.161. Lyoné 472.957. Az 1896-iki népszámlálás szerint még Lyon volt az ország második városa a maga 466.028 lakosával (Marseille-é 442.230 volt). Mig azonban Lyon csak 6929 új lakossal szaporodott, Marseille jelentékenyebben fejlődött s ezzel egyszerre tulszárnyalta Lyon.

+ Betegség, mint gyógyszer. Már többször volt rá eset, hogy az egyik betegség egy másiknak ielkészése folytán teljesen elmúlt. Dr. *Agachanov*, a moszkvai kórház igazgatója igen érdekes tünetről számol be. Egy fiatal embernek arcán, orrán, ajkán gümőkóros bőrbaja volt, úgy, hogy a daganatok teljesen eléktelenítették. Kórházba vették fel, de ezután vagy nyolc nap múlva orbáné támadta meg az arcát, mire a duzzadások lassankint eltűntek s két hét mulán szinte magától meggyógyult. Valószínű, hogy az orbáné bacillusai harcot folytattak a gümőkór bacillusaival a szervezetben és győztes maradt. Ehhez hasonló tünetet már gyakrabban észlelték s az orvosok buvárlata oda irányul: vajjon mesterséges betegségeknek a szervezetbe való oltásával sikerülne-e egyes fertőző bajokat gyógyítani.

+ Autómobil a Szaharán. Két brüsszeli sportlérfu. Jean és Pierre de *Crachey* báró, többek kíséretében le akar rándulni Tuniszba, hogy onnan autómobilon tegyék meg az utat a Szahara sivatagján át, A társaság Brüsszéből indul utnak és Reims-on-Dijonon, Lyonon át, Chambéry, Grenoble és la Grande-Chartreuse érintésével Marseilleba mentek. Itt hajóra szállnak és átkelnek Tuniszba, ahol autómobilra ülnek, hogy aztán végigszáguldjanak Szahara homoktengerén.

Ötletek.

— *Péterfy Tamás.* —

Ujabbán a tudósok bebizonyították, hogy az ég nap lángja hideg. A szivről ezt már sok embernél nem kell bizonyítani.

Minden szívnek van tavasza: — a szerelem. Csak vigyázzon, hogy ne nyuljon hosszúra az — április!...

A rongyos ruha lyukain még sohasem hullottak ki a szív nemes érzései.

Jó és rossz indulat, két szakadatlanul viaskodó hadvezér az emberi szívben, amelyek közül erősebb bár a jó, mégis többször a rosszat juttatja győzelemre — az alkalom.

Minden könnyű a világon, ha üres, csak a szív nem. Ez akkor a legnehézebb.

Szív verése, óra kettyegése: megáll végre mind a kettő, de csak az egyiket lehet javítani.

A szeretet láng tüzugrendája: szív.

Rossz malom a szív, csak az első őrlő meg igazán, a másodikat már sik-kőre jaratja le s a vége felé hiába kerül őrlő, nem mozog a garatja.

A szívet szerelem köti össze és szükség választja szét.

A vasnak: sok tűz, kevés víz, a szívnek: sok fájdalom, kevés öröm kell, hogy megedződjék.

Szikia a szív, melyből az öröm és a fájdalom forrása fakadnak és az fáj leginkább, hogy az első kiapadhat, a második soha!...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar-Ban 1901. évi zárószám- adása szerint az évi tiszta jövedelem minden kiadás levonásával kitesz 12,695.169.04 koronát. Ebből mindenekelőtt megilleti a részvényeseket a 210 millió koronayri befizetett részvénytőke 8%-a 8.400.000 korona. A fennmaradó összegből esik a tartalékalapra 10% 429.516.90 korona a nyugdíjalapra 2% 85.903.38 korona. Marad tehát még 3,779.748.76 korona. Ez a maradvány, mivel a részvényesek egész osztaléka nem haladja meg a befizetett részvénytőke 6%-át, elérésben a szétosztandó osztalékhoz csatlakodó, míg annak másik telerésze a két állam kormányzatának jut és azoknak a közgyűlés után az alapszabályok 102. cikkében megállapított felosztási arány szerint készpénzben ki fog fizetelni. A most említett felosztási kulcs szerint kap majd az osztrák államkormány körülbelül 64.40%-nyi kvótát, azaz 1.216.985.50 koronát, a magyar államkormány pedig körülbelül 35.60%-ot, azaz 672.835.88 koronát.

A részvényeseket megilleti tehát: mint 4%-os osztalék 8.400.000 korona, továbbá a fenti felesleg fele 1,859.874.38 korona és azonlelül az 1900. évről felosztatlan maradt nyereség 13.018.23 korona. Összesen 10,302.892.66 korona. Az 1901. évi osztalék tehát részvényenként 63.60 koronát vagyis a 210 millió korona befizetett részvénytőke 4.5%-át (szemben 7970 K.-val, azaz a 210 millió K. befizetett részvénytőke 5.693 százalékkal az 1900. évben). Az 1901. év második felévi szelvényére tehát mint osztalékmáradék 46.60 K. esik, amely a mérlegnek a jövő hónap 3-ikán tartandó közgyűlésen történő jóváhagyása után fog kifizetésre kerülni.

Az Osztrák-Magyar Bank mai ülésében, mint Bécsből táviratozták, a főtanács tudomásul vette, hogy a bankkormányzó a rendkívüli leszámoltatás iránt intézkedett, amely alkalommal a főtanács úgy a kormányzóknak, mint a vezérkártnak az intézkedés gyors és céltudatos végrehajtásáért köszönetet szavazott.

Az Országos Iparügyesület végrehajtott bizottságának *Mattekovits* Sándor elnöke alatt tartott legutóbbi ülésén *Gelléri* Mór igazgató jelentést tett a nemzetközi vendégfős-kongresszus alkalmából rendezendő élelmiszer-bemutató ügyében tartott értekezlet lefolyásáról. Előterjesztette továbbá, hogy az alsó-ausztriai iparegyesület *külföldi levelező* állásokat rendeztesse és fölvetette az a kérdést, nem volna-e célszerű hasonló állásoknak az iparegyesület részéről való szervezése. A végrehajtóbizottság az eszmét elvileg helyeselte és a további teendőkkal az igazgatót bízta meg. A *kecskeméti kiállítás* elnöksége köszönetnyilvánítást intézett az egyesülethez azért a támogatásért, amelyben a most lefolyt kiállítást reszesítette. A kiállítás nagy sikere rendezőbizottságot arra indította, hogy *Kecskeméten állandó iparszarnok* létesítsen. Ennek szervezésére vonatkozólag az iparegyesülethez fordult felvilágosításért; a végrehajtó-bizottság annak megadásával az igazgatót bízta meg. A *verseczi és verseczvárosi iparkiállítás* végrehajtó-bizottságának kérelmére a bizottság elhatározta, hogy a verseczi iparkiállítás 3 ezüst és 6 bronz-éremet tűz ki csakis verseczi és verseczvidéki kiállítások számára és a bíráló-bizottságba képviselőket küldt ki. A *Lille* franciaországi városban rendezendő kiállítás intéző-bizottsága felhívást küldött az egyesületnek a kiállítás propagálása iránt. A bizottság a kiállítás komoly jellegének megállapítása végett a felhívást a m. kir. kereskedelmi muzeumhoz tette át.

A Fővárosi Malomgyémség ma megyeri *Krausz* Lajos királyi tanácsos elnöke alatt teljes ülést tartott. Az ülés tudomásul vette a *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter által az Angolországban „Hungarian Floor” magyar list jelzés alatt forgalomba hozott angolországi gyártású lisztre vonatkozó leiratát, melyvel megküldte a londoni osztrák-magyar konzul által véleményadásra felkért ügyvédnek jogi véleményét; tudomásul vette továbbá a Fiumén át vámküldődre szállított lisztre vonatkozólag az 1902. évre nyújtott díjszabási kedvezményt és ioglalkozott egyéb tarialkérdésekkel. *Kornjeld* Zsigmondnak, a budapesti áru- és értéktőzsde elnökének főrendbírói tagrá ki nevezése alkalmából a teljes ülés időközben irrat küldött. Azonkívül a malomipar érdekeit érintő iolyó- ügyeket tárgyalta és intézte el.

A newyorki tőzsde. *Newyorkból* jelentik január 9-iki kelettel: A mai tőzsdelorgalom megérezte a baissier-k fedező vételeinek hiányát, amelyek tegnap a spekuláció eladásait követték. A mai vonatott magatartás azt bizonyította, hogy a spekuláció tevékenysége gyengült. A tartózkodásnak további okai voltak a jövő hétre várt aranykivétel, a Northern Securitis Company elleni bírósági eljárás eredménye iránt való

érdeklődés és a vasuti bevételek jövedébeli alakulásának bizonytalansága. Zárlatkor az irányzat gyöngye volt és az árfolyamok körülbelül a legalacsonyabb napi jegyzések voltak. Részvényforgalom 700.000 darab.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona, *Bécsben* a kontingentált készáru 39.00 korona pénzben, 39.60 korona áruban.

Borjувásár. 1902. évi január hó 10-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás: Belöldi 610 borju 364 drb, leölt borju 16 db, bécsi borju — db, — db, nő-vendékmárha 10 darab, bárány 610 54 darab, leölt bárány 179 darab. *Arjegyések.* — Belöldi 610 borju 1. rendű 80—91 1-ig, kivételes 98 11. rendű 64—78 1-ig, 1 kilónként, leölt borju 1. r. — 1-ig. II. r. 94 1-től 98 1-ig, kivét. — 1. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért — 1-ig. Növendék márho 54 1-től 60 1-ig, 1 r. — 1-ig, középmínőségű 34—42 1-ig, alárendelt 37—45 1-ig, 1 kilónként. Bárány 610 — k, leölt bárány 10.—17 K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Irányzat szilárd, árak általánosságban 4—5 fillérrel javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A lerencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár arjegyése 1902. évi január 10-én Készlet 1293 darab. Erkezett 2200 darab. Összesen 2493 darab. Eladatott 2000 darab. Maradt 1493 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 84—86 K-ig, Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—86 koronáig, Malac 80—84 korona. Az irányzat lanyha.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, január 10.

Nyugodt üzletmenet mellett 33.000 métermázsza buza került forgalomba változatlan árakon. Zárlatielő kedvezőbb lett a hangulat.

Más gabonaméneükben csekély volt a forgalom és az árak nem változtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 9 K. 62½ f., 100 mm. 80 k. 9 K. 62½ f., 1500 mm. 79.8 k. 9 K. 60 f., 600 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 78.8 k. 9 K. 62½ f., 900 mm. 78.5 k. 9 K. 45 f., 200 mm. 78.5 k. 9 K. 40 f., 650 mm. 78 k. 5 K. 51½ f., 200 mm. 78 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 42½ f., 100 mm. 77.5 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 32½ f., 600 mm. 76 k. 9 K. 32½ f.

Fejérmegyei: 1800 mm. 80 k. 9 K. 70 f., 3400 mm. 77 k. 9 K. 47½ f., 600 mm. 75 k. 9 K. 47½ f., 100 mm. 77 k. 9 K. 32½ f., 100 mm. 76.7 k. 9 K. 35 f., 400 mm. 76 k. 9 K. 25 f., 250 mm. 76.4 k. 9 K. 22½ f.

Pestmegyevidéki: 1000 mm. 80 k. 9 K. 42½ f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 32½ f., 1000 mm. 77 k. 9 K. 32½ f., 2000 mm. 77.5 k. 9 K. 32½ f., 100 mm. 76.5 k. 9 K. 90 f. hibás.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 78 k. 9 K. 32½ f. f. **Bácskai:** 800 mm. 77 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 22½ f.

O-Becsei: 2900 mm. 76.8 k. 9 K. 32½ f., 1100 mm. 75.7 k. 9 K. 32½ f.

Raktárúru: 1350 mm. 78.4 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 10 f., 3750 mm. 74.8 k. 9 K. 07½ f., 500 mm. 74.5 k. 9 K. 05 f.

Szab: 2600 mm. 75.5 k. 8 K. 80 f.

Mind három hónapra.

Ross: 100 mm. 7 K. 50 f. 3 óra, 100 mm. 7 K. 47½ f. 3 óra.

Arpa: 200 mm. 6 K. 10 f.

Tengeri (uj-áru): 100 mm. 5 K. — f. (ab K6-bánya).

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-okási szerint készpénzben 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	uj	70	9.65	9.29	80	9.45	9.60
"	"	77	9.16	9.37	81	—	—
"	"	78	9.25	9.49	82	—	—
"	"	79	9.35	9.41	—	—	—
Fehérmegyei	"	71	9.1	9.16	80	9.40	9.65
"	"	77	9.16	9.20	81	—	—
"	"	78	9.15	9.26	82	—	—
"	"	79	9.25	9.40	—	—	—
Pestvidéki	"	70	8.93	9.11	80	9.35	9.45
"	"	77	9.1	9.16	81	—	—
"	"	78	9.15	9.26	82	—	—
"	"	79	9.20	9.35	—	—	—
Bánági	"	70	8.90	9.08	80	0.0	0.0
"	"	77	8.99	9.10	81	0.0	0.0
"	"	78	9.1	9.10	82	0.0	0.0
"	"	79	9.1	9.1	—	—	—
Bácskai	"	70	9.10	9.26	80	0.0	0.0
"	"	77	9.15	9.26	81	0.0	0.0
"	"	78	9.1	9.1	82	0.0	0.0
"	"	79	9.1	9.1	—	—	—

Egyéb gabonaméneük

Egyéb gabonaméneük	Kilós	Kilogramm ára			
		K.-tól	K.-ig		
Ross	uj	előrendű	70—72	7.35	7.40
"	"	másodrendű	—	7.16	7.20
Arpa	"	tekmény	60—62	6.11	6.20
"	"	egynél való	60—64	6.72	6.8
"	"	sőrőszára való	04—06	0.0	0.0
Zab	"	—	39—41	7.25	7.40
Tengeri	uj	bánági	—	0.0	0.0
"	"	ménem	—	0.0	0.0
Rapca	uj	káposzta	—	0.0	0.0
Köles	"	bánági	—	4.60	5.0

A határidőszület folyamán a következő kőtešek körtének:

Aprilisi buza 1902.	9.25-9.23-9.21-9.20-9.19
Októberi buza 1902.	8.42-8.41-8.40-8.39-8.37
Aprilisi rozs 1902.	7.55-7.54-7.52-7.50
Aprilisi zab 1902.	7.51-7.49-7.46
Májusi tengeri 1902.	5.47-5.46-5.44
Augusztusi repce 1902.	12.20

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Aprilisi buza 1902.	9.18	pénz	9.19	áru
Októberi buza 1902.	8.37	"	8.38	"
Aprilisi rozs 1902.	7.50	"	7.51	"
Aprilisi zab 1902.	7.46	"	7.47	"
Májusi tengeri 1902.	5.43	"	5.45	"
Augusztusi repce 1902.	12.20	"	12.20	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisa 1902.	9.17-9.19
Buza októberre 1902.	8.36-8.38
Aprilisi rozs 1902.	7.49-7.51
Aprilisi zab 1902.	7.45-7.46
Májusi tengeri 1902.	5.43-5.45
Augusztusi repce 1902.	12.20-12.30

A budapesti értéktőzsde.

Nagyobb forgalom híján az előtőzsde irányzata tartózkodó volt, csak Államvasut-részvényekben mutatkozott erősebb irányzat.

A déli tőzsdén a járadékok szilárdulásából kiindulva a hangulat kedvezőbb volt. A helyi piacon közúti részvények alacsonyabban jegyeznek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 641.75-643.-. Magyar hitelrészvény 658.-659.-. Jelzálogbank-részvény 463.-464.-. Államvasuti részvény 651.-652.-. Városi villamos vasuti-részvény 292.-. Közúti részvény 594.50-595.-.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 95.15-95.25. Magyar hitelrészvény 657.50-658.50. Leszámitolbank-részvény 423.75-425.25. Osztrák hitelrészvény 642.25-644.-. Kereskedelmi bank részvény 2490. Rimamurányi részvény 477.-478.50. Közúti vaspálya részvény 591.-595.-. Déli vasúti részvény 76.50-77.25. Államvasuti részvény 652.25-654.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záratok maradt: Osztrák hitelrészvény 643.-. Magyar hitelrészvény 657.-. Leszámitol 423.-. Rimamurányi vasmű-részvény 477.-. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 674.-. Közúti vasút 591.-. Városi villamos vasút 292.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árúliamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.-50.- korona, vörös aprószemű 41.-45.- korona, vörös erdélyi 50.- korona, vörös bánsági 50.- korona, középszemű 46.-48.- korona, nagyszemű 50.-54.- korona. Disznósír: budapesti 53.50-54.- korona, vidéki 50.- korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki 50.- korona, városi 4 darabos 43.-43.50. korona, 3 darabos 45.50-46.- korona, sültöt 45.- korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50-15.- korona 120 darabos 15.- korona, 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 18.50-19.- korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 16.75-18.- korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilvaiz: slávoniai 17.25-17.50 korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Écs, január 10. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Az itteni piac nem volt képes a december második felében érvényesült emelkedő irányzatot megtartani. A kereslet nem javult s ennek következtében realizációs vásárlások állottak be. Az élnék kínálat folytán buza a legmagasabb árúliamát érte el, rozs azonban 5-6, zab és tengeri 3-4 fillért vesztett.

Buza tavaszra 9.43-9.83, rozs tavaszra 7.79-7.78, tengeri május-juniusra 5.74-5.73, zab tavaszra 7.77-7.79 korona.

Zárlatkor: buza tavaszra 9.31-9.36 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde kedvezőtlen hangulatban indult, a Szerbiából érkező kedvezőtlen hírekre az árúliamok hanyatlottak. Később általános javulás volt észlelhető.

A déli tőzsdén csöndes üzemlet mellett tartott a forgalom.

Zárlat csöndes Berlinre tartott.

Bécs, január 10. (Magyar értékek szárlata.) 4%-os aranyjáradék 119.40. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 150.-. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.-. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.80. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 119.-. Rimamurányi vasműrészvény 478.50. Magyar koronajáradék 95.15. 4%-os Magyar földterem. kötvény 93.85. Magyar hitelbank részvény 860.50. Magyar nyeregyeni kölcsön sorsjegye 178.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény cson. Magyar kerek. bank 2490. Magyar cukoripar 1775.-.

Bécs, január 10. (Osztrák értékek szárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 99.75. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.25. 1890-os sorsjegye 144.50. Osztrák hitelrészvény 337.-. Angol-osztrák bank 1592.-. Bécsi bankjegye 447.25. Osztrák-magyar bank 1592.-. Déli vasút 75.50. Dunagőzhajózási részvény 329.-. Dohányrészvény 285.-. Császári és királyi arany

11.32. Német bankváltók 117.22. 4 2/3%-os ezüst járadék 69.70. Osztrák koronajáradék 86.25. 1864-iki sorsjegye 215.-. Osztrák hitelintézeti részvény 643.-. Unionbank 544.-. Osztrák Lánderbank 418.-. Osztrák-magyar államvasút 654.75. Elbavölgyi vasút 449.25. Alpesi bányarészvény 407.-. 20 frank. arany 19.33. Londoni váltóár 239.20. Bécsi Tramway Ltt B. 274.50. Bécsi. Tramway Ltt A. 280.-. Lipót kohó -.-. Az irányzat nyugodt.

Bécs, január 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 648.-. Magyar hitelrészvény 661.50. Angol-Osztrák bank 263.-. Bécsi bankjegyet 445.75. Union bank 544.50. Lánderbank 419.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 654.-. Déli vasút 76.-. Elbavölgyi vasút 451.-. Északnyugati vasút részvény 441.50. Dohányrészvény 286.-. Rimamurányi vasmű 479.-. Alpesi bányarészvény 404.-. Májusi járadék 99.75 Magyar korona járadék 95.15. Török sorsjegye 102.75. Német birodalmi márka 117.28.-. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 10. (Tőzsdéi tudósítás.) A nyugati piacok és a newyorki tőzsde tegnapi gyenge irányzatára a mai tőzsde irányzata után ma túlmegyő volt a realizáló kedv. Középrészvények a gelsenkircheni részvények hanyatlása miatt gyengültek. Bankok renyhek, járadékok csöndesek. Spanyolok Párisra javultak. Vasutak közül a Meridional-vasut és a Kanada-Pacific részvényei gyengék. A második tőzsdében különösen bányarészek tovább gyengültek. Magánamat-lab 2 1/8%.

Berlin, január 10. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék -.-. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.50. Elbavölgyi vasút -.-. Magyar koronajáradék 96.-. Osztrák-magyar államvasút 140.25. Kassa-oderbergi vasút -.-. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.25. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 183.90. Altáinai villamosági Edison 182.-. Gelsenkircheni 175.50. Laura-kohó 190.-. 4 2/3%-os ezüstjáradék 100.-. 4%-os magyar aranyjáradék 100.90. Osztrák hitelrészvény 202.75. Déli vasút 20.-. Károly Lajos vasút 101.-. Orosz bankjegyek 216.05. 4%-os új orosz kölcsön 96.-. Török dohányrészvény -.-. Olasz járadék 100.80. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 163.40. Harpeni 161.25. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 10. (A Budaepsti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 100.90. Magyar koronajáradék 95.70. Osztrák hitelrészvény 203.10. Osztrák-magyar államvasút 140.25. Déli vasút 19.90. Északnyugati vasút 216.05. Elbavölgyi vasút -.-. Orosz bankjegy képzéssz. Buschtchradai -.-. Orosz bankjegy -.-. (Ultimo.) Lombard -.-.

Páris, január 10. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút -.-. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50. Osztrák Lánderbank -.-. 3%-os francia járadék 100.32. Ottománbank 514.-. 3 1/2%-os francia járadék 102.10. Alpesi bányarészvény -.-. Déli vasút -.-. 4%-os magyar aranyjáradék 101.80. Párisi bankrészvény 982.-. Olasz járadék 103.77. Francia törleszt. járadék -.-. Osztrák földhitelintézeti részvény 92.46. Török dohányrészvény 312.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 10. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 102.20. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.60. Magyar koronajáradék 96.-. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasút 20.10. Elbavölgyi vasút 117.25. Londoni váltóár 204.07. Bécsi bankjegyet 114.20. Villamos részvény -.-. 3%-os magyar aranykölcsön 84.20. 4 2/3%-os ezüstjáradék 100.-. 4%-os magyar aranyjáradék 100.80. Osztrák hitelrészvény 202.70. Osztrák-magyar államvasút 139.50. Északnyugati vasút 110.50. Bécsi váltóár 85.20. Párisi váltóár 81.20. Uno bank -.-. Alpesi bányarészvény 204.-. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, január 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árúliamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 203.-. Német bank -.-. Disconto 184.25. Berlini kereskedelmi bank -.-. Gelsenkircheni 179.50. Harpeni 162.25. Laura-kohó 191.60. Olasz járadék -.-. Szilárd.

Hamburg, január 10. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.75. 1890. sorsjegye 145.-. Déli vasút 19.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 202.90. Osztrák-magyar államvasút 140.-. Olasz járadék 100.80. 4%-os Magyar aranyjáradék 100.30. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 10. A sertésüzlet irányzata csöndes.

A) Hízott sertések ára: L A Magyar elsörendű: Oreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) -.- fillérg. Oreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 94-95 -.- fillérg. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 -.- fillérg. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. - II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) -.- fillérg. Közép (párónkint 240-280 kilogramm súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. - III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) -.- fillérg. Közép (párónkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. - IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. - V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérg. Közép (párónkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 82-84 fillérg.

Sertésállítás szám 1902. január 8. napján volt készlet 26.978 darab. 1902. január 9. napján elszállításolt 503 darab, 1902. január 10. napjára maradt készletben 26.509 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 10.

Kivonatok. A helyügymintás a helyügymintázás szervezéséhez Dolcsák János szemelendőt szánvívizsgálóvá, Kontz Endre szántmizet szakmelenőrré, Iváncsik József és Paraszth Pál díjaz szamgyakornokat szántmizetkőké, a szamgyakornokat ideiglenes minőségű díjaz szamgyakornokká, a székesfővárosi államrendőrséghez Hock József vég-

zett joghallgatót, budapesti lakost segélydíjaz gyakornokká, ideiglenes minőségben; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Sztanivukov Sándor okleveles tanítót a divicsi községi elemi iskolához rendszer tanítóvá, Országh Anna okleveles övönőt a hibbei állami övönövé; a földmivésügyi miniszter Major László tálat lakost Komáromvármegye közügyigazgató bizottságába közügyigazgató elöadvővé; a szegedi ifjóléttábla elnöke Wandl Rudolf végzett joghallgatót, kabala-csárdai lakost, a vezetéke alatt álló ifjóléttábla kerültebe díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. A beregszászi kir. törvényszék elnöke Guthy János ungvári kir. járásbírósi és Sikos András kir. törvényszéki hivatalszolgálat saját kérelmükre hasonló minőségben kölesőben, a pestvidéki kir. törvényszék elnöke Gyuk György szentendrei kir. járásbírósi III. oszt. hivatalszolgálat saját kérelmére és hasonló minőségben a pestvidéki kir. törvényszékhez, az igazságügyminiszter Váczy Ágoston brassói kir. törvényszéki inokot a temesvári kir. járásbíróshoz helyezte át.

Ügyvédi kamara. A kecskeméti ügyvédi kamara köz-hírre teszi, hogy dr. Medzibradszki Miksa ügyvédet e kamara ügyvédi lajstromába, Kecskemét székhelyre, folytatónag bejegyezte.

Elöltpetés. A pécsi kir. ifjóléttábla elnöke Prantner János szegvárdi kir. törvényszéki hivatalszolgálat az első, Dömötör Vince páksi kir. járásbírósi hivatalszolgálat pedig a második fizetési fokozatba lépett elő.

Nemmagyarosítások. Pulogor György zernesti lakos Petőfőre, Kulik Márton miskolci lakos, valamint kiskoru gyermekei Irén, Zoltán, Géza és Béla Kereyire, kiskoru Grünfeld József miskolci lakos Bálntra, Pudeiner János geresi lakos Halmira, Kabina Rezső bányászati és erdszeti akadémiai halgatósá felcsempényi lakos Karvasra, Braun Vilmos szegedi lakos Biróra, Pollák Jakab kémesi lakos Pálfira, Goldstein Róza budapesti lakos Gondára, Friedman Muki (Ede) pancsovai lakos Ferencire, kiskoru Schorr József felsőkereskedelmi iskolai tanuló budapesti lakos Soltra magyarsítottá vezetéknévét helyügymintázó engedélyvel.

Pályázatok. A mária-radnai járásbírósnágnál II. osztályu hivatalszolgálat állás 6 hét alatt; - a técsői járásbírósnágnál irnoki állás 4 hét alatt; - a budapesti büntető járásbírósnágnál iraditszál állás 14 nap alatt; - a nagymartonai járásbírósnágnál irnoki állás 4 hét alatt.

Napirend.

Napló: Szombat, január 11. Római katolikus: Hígn vt. - Protestáns: Frattúz. - Görög-oros: (december 29.) Aprészent. - Zsidó: Scheb. 3. Sabbat. Waera. - Nap két: 7 óra 30 percker. - Nyugszik: 4 óra 14 percker. - Hold két: 8 óraker reggel. - Nyugszik: 6 óra 17 percker délután.

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 óraker. Nemzeti Muzem. Képtár. Nyitva van délelött 9 óráttól 1 óráig. - Több tárai 1 korona belépődíjjal meglekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva.

Iparművészeti Muzem délelött 9 óráttól délután 1-ig. Technológiai sparmuzem zárva.

Mesegazdasági Muzem (Kerepesi-ut 72.) délelött 9-10, 1 óráig.

Téli tárlat a Városligeti Múcsarnokban délelött 9 óráttól délután 4 óráig. Belépődíj egy korona.

A Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) délelött 9 óráttól este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Magyar nők múcsállítása (Váci-utca 34.) d. e. 10 óráttól este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Muzemum könyvtár nyitva délelött 9 óráttól 1 óráig.

Akadémiái könyvtár nyitva délelött 3 óráttól 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 óráttól 12 óráig és délután 3-tól 8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzem. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitvány és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos orok: délelött 9-10 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéshez árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelött 9 óráttól 12 óráig és délután 3 óráttól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvételárság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

Budapest, január 10.

A légneműsége eloszlása a tegnapig hasonló. A maximum Franciaország, a minimum pedig Norvégia felett tartózkodik.

Európában az idő enyhe és túlnyomóan száraz, kevés mennyiségű eső a francia és német partokon voltak.

Hazánkban az idő enyhe és száraz; az éjjeli fagy általános volt és Ungvártól reggel esett eset.

Külföld: Enyhe, túlnyomóan száraz idő várható gyenge éjjeli fagygal és legfeljebb keleten némi csapadékkal.

Vizállás.

	Jan. 10.	Jan. 9.	Jan. 8.
Jan	Schöding	0.58	0.50
Duna	Pannau	2.47	2.08
	Bécs	0.21	0.26
	Lina	0.06	0.36
	Pannau	2.25	1.40
	Komárom	3.12	2.94
	Budapest	0.61	0.61
	Fekes	0.48	0.48
	Ornava	0.92	0.67
	Gombos	3.10	3.67
	Ujvidék	2.50	0.28
	Pacsova	0.72	0.39
	Ornava	0.78	0.78
Morva	Magyarfalva	0.93	1.29
Vár	Zselina	1.10	0.40
	Trenčová	1.04	0.40
	Prága	0.06	0.10
Rába	Sz. Góthárd	0.04	0.08
	Sz. Góthárd	0.27	0.28
	Cypr	0.48	0.29
	Zákány	0.20	0.20
	Bécs	0.17	0.21
	Essek	1.10	1.10
	M. Sándorháza	0.40	0.40
Száva	Zágráb	0.92	1.00
	Szilsek	3.24	3.84
	Mitrovia	0.01	0.08
	Prága	0.10	0.16
Szamos	Szatmár	1.13	1.10
	Krisna-N. Matján	0.30	0.36
Latorca	Munkács	0.30	0.32
Latorca	Tomazsa	0.43	0.43
Una	Ungvár	0.70	0.60
Tisza	M. Szeged	0.50	0.60
	Tokolca	0.27	0.24
	V. Szeged	0.42	0.34
	Tokaj	0.77	0.60
	Tisza-Párod	3.28	0.77
	Szolnok	4.10	0.80
	Szeged	4.80	0.80
	Török-Bacsó	3.18	0.80
	Tisza	0.88	0.80
	Békés	1.40	0.80
Ónoda	Topolya	0.54	0.10
	Bodrog	3.70	0.80
Sajó	Zselica	1.80	1.80
Hernád	H. Németi	0.20	0.20
Seregy	B. Németi	0.17	0.17
	B. Ujfalu	0.19	0.17
Kőrös	Cauca	0.20	0.00
	N. Váradi	0.20	0.00
	Belyeg	0.62	0.00
	Tenke	0.30	0.24
	Gurahony	0.40	0.00
	Borosjenő	0.32	0.20
	Békéscsaba	1.38	1.00
	Gyoma	1.98	0.28
	Gy.-Fehérvár	0.10	0.02
	Branyovka	0.45	0.00
	Babona	0.00	0.00
	Arad	0.82	0.78
	Makó	0.28	0.20
	K. Kocsály	0.82	0.70
	Békéscsaba	1.38	1.00
Temes	Tomcsavár	0.00	0.00
	Decekerék	1.92	0.80

Báli ing
divatos kivitelben
redős, pique- vagy selyem mellé.
BÁLI DIVATGALLÉR
BÁLI DIVATCSOKOR
BÁLI SELYEMKENDŐ
BÁLI GLACÉ KEZTYŰ
BÁLI SELYEMHARINYA
Divatos kézzel- és melligombot
ajánl
LUSTIG EDE
Kerepesi-ut 2. sz.
Szabott árak.
Alapították 1876.

BENSON'S PLASTER
Seabury & Johnson
Benson-flastroma
a leghatásosabb szer
Rheumatismus, derékfájás,
comb-fájás, hátfájás,
mellfájás, köhögés,
mindennemű meghülés ellen.
Ovakodjunk minden értéktelen utánazástól!
Kapható dr. Egger Leo és Török József
gyógyszertárában Budapesten.
Hamburgban: Louis Ritz & Co.

KI AKAR
= egyéves önkéntes =
LENNI?
Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészütségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntes jogot. Aki már sor alatt állott, elkésett. Születési év közölnöd.
Prospektus legyen és bérmentes küld
LICHTBLAU ALBERT
a németi előkészítő tanf. igazgatója Debreczenben.
Tanfolyam: eddigi DRAUGENT JÁNOS m. kir. honvéderőcs. ny. és MAYER ADOLF cs. és kir. őrnagy ny. Feljegyzé: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

!! Sérültek figyelmebe !!
A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
orthopediai műtészeti eszközök
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. H.
(a Rókus-kórházzal szemben)
saját gyártmányú sérültek legkifinomultabb kivitelben kaphatók.
Egyedüli 3, 4, 5 és 6 ft.
Kétoldala 8, 9, 10 és 12 ft.
Ugrányolt jóállás mellett készülnék: kúriák, műköcsök, lábgergők, fűzők, ferdeöntvények, egyenes tartók, haskötések, mérték szerint 3 ft-től 12 ft-ig. Diana-öv (havi kötél) 3 ft 50 kr. Gummaszárnyak mérték szerint, valamint a betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegesek jutányosan kaphatók. Figyelmes kiszolgálás. Árjegyzék zárt borbélyban legyen.

A „KIS LAP”
mely a 7-12 éves gyermekeknek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elő.
Szerkesztők: Forgó bácsi és Roboz Andor.

hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg.
A „KIS LAP” kiváló írásokból megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből merítvők. Hosszabb és rövidebb elbeszélések, csengő-bongó versei a hazai emberszeretet és a kitartó, becsületes munkásság elveit plántálják a gyermek lelkébe.
A „KIS LAP” komoly és vidám hangú elbeszélések kívül közli uteréseket, meséket és hangulatos rajzokban hirdeti a természet ezernyi szépségét.
A „KIS LAP” nagy súlyt helyez a gyermekek ethikai nevelésére; a nagy emberek életét vagy életképeket egy jellemző szakszót adomazsárrá apró közleményekben ismertet.
A „KIS LAP” a kézi ügyességgel fejlesztésre is szerető gondot fordít; magyarságtanulást kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint készítheti el ugyolyíván semmiből, kis papír- vagy fadarabkákból ömaga a játékaikat és mint mulattalátja környezetét művészet-szerű detudományosan alapú nyújtó mutatókkal.
A „KIS LAP” mindezek mellett közli különféle rajtvényeket, találós meséket és a megjelölt közzét közzét írtalmakat sorsolási időközönként pályázatokat hirdeti, hogy a gyermekek elméjüket munkára serkentse és a szép stílus iránti érdeklődésük már ezen a fokon fejlesztesse.
A „KIS LAP” rajzai és képei a művészeti nevelés leghatásosabb előmozdítói: könnyedek, a gyermek képzeletéhez szölk, nagyobbra vidám jökedvet és egészséges humort árasztanak.

A „KIS LAP” előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
A „Budapesti Napló” előfizetői
a „KIS LAP”-ot
kedvezményes előfizetési áron kaphatják,
és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyed-
évre 1.50 kor.-ért.
A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

„Reuma-szesz”
orvosi tekintélyek által kit. ell. külső. Bámolatás gyors és biztos hatású, a test bármely részén, u. m. reuma, csusz, ischias, kőcsvény, szagartás, aruras, nyílulás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár. 1 korona, erősebb üveg ár. 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárában, egyenlően a Készítő.
Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerár a „Nador”-hoz.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
D. RAJDACS,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigyó-utca 5. l. em. Klotild-palota
(Atjáróház és lift használatú).
A legelhanyagoltabb hűgyesfolyások, legnyilvánosabb hűgyesfolyások, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóhatjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyanira felekkelt és hatásában párdalan sikert
Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és onnek utókövetkezményekp létrejött hágerinobajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

BUTOR
jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.
Náthán Ignác
kárpitós- és asztalos-butor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Néklülőzhetetlen
minden háztartásban a Képes Budapesti Szakácskönyv. St. Hilaire Jozefa és mások nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia. Független: A magyar gazdasszony házi-kincstára. Hatodik 4. színezett képpel, 58 f. metasztelt és számos kiváló magyar étellel bővített kiadás. Ára fűzve 3 kor. 60 fillér, kötve 4 kor. diszkrétben 4 kor. 80 fill.
A szakácsművészetnek legkimerítőbb és legmegbízhatóbb közikönyve ez, mely különös tekintettel van a magyar lézésre s a legkülönfélébb magyar nemzeti ételre, az egyes vidékek kedvelt speciálitásainak pontos és hű ismertetését is föleli. Nagyon becses a szakácskönyvhöz csatolt „Házi kincstár” is, amely kiterjed a háztartás minden szükségletére. Megrendel-
tel: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest Andrassy-ut 21. sz.

Legszebb Legjobb Legelőszöbő
PAP, PAP, PAP

1 ószeszhatható vasgömb 8 db	4 ft	1 asztalosbőrű ággyel 6-8	ft
kivitelű máskorral	2.-	1 tangarú máskor	4.50
rouge paplan	10.80	1 africque	6.-
1 csömör paplan	2.80	1 lószőr	12.-
1 asztalosbőrű ággyel	4.50	1 ablak képer függöny	1.50
1 asztalosbőrű ággyel	4.50	1 tunis	1.50
1 asztalosbőrű ággyel	4.50	1 gyapjú	4.50
1 asztalosbőrű ággyel	4.50	2 ággy, 1 asztalosbőrű ággyel	5.50
1 fodros selyem alt. papl.	18.60	2 asztalosbőrű ággyel	12.-
1 jó vászon paplan lapos	2.-	1 nagy szobabútor	2.50
1 asztalosbőrű ággyel	1.90	1 ággyel	6.50
1 asztalosbőrű ággyel	2.50	1 ággyel	0.85
1 ággyel	5.50	1 ággyel	1.50
1 ággyel	1.90	1 ággyel	1.50
1 ággyel	4.60	1 ággyel	1.50
1 ággyel	7.50	1 ággyel	1.50

GICHNER JANOS
paplan, mátró és kárpitósru gyáros, szőnyeg, függöny, vabutor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszaboztattnak, nem leendő árak kiserelőnek, vagy a pénz visszajuttat.

A MAGYAR KERESKEDELMI TÖRVÉNY
(1875. évi XXXVII. L-cz.) kapcsolatban az azt kiegészítő vagy módosító törvényekkel és rendelkezésekkel, valamint a m. kir. Curia, a kir. ítéletábrák és más bíróságok elvi határozataival. Osszefülsita
Dr. NAGY FERENCZ
2-dik teljesen átírt kiadás. Kimerítő tárgymutatóval. Ára erős vászonkötésben 6 korona. Néklülőzhetetlen segítségnyújtó a gyakorlati emberei (ügyvédek, bírák, közjegyzők stb.) és a szigorútorokra, valamint az ügyvédi vizsgára készülőknél számára. — Megrendelhető a
LAMPEL RÓBERT-FÉLE (WODIANER F. és FIA)
csász. és kir. udvari könyvkereskedésében
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

„The Gresham”
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
a társaság házában.
A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én — kor. 184,387,703.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1900. évi december 31-én — 31,190,563.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki szorzódások, valamint visszavárások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — 405,300,493.—
Az 1900. évben a társaság 5556 — 50,898,267.42 kötvényt állított ki —
összeg értékében. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet főlkja Budapesten, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városban.

Épp most jelent meg
SEEFELNER J. L. cs. és kir. udv. szállítónál
Budapesten, IV., Váci-u. 20. sz.
F. táncrendek, cotillonfigurák, farsangi- és báli-cikkek árjegyzéke.
Bárkinék ingyen és bérmentve.

Mulassunk Uraim!
Mielőtt azonban bába meggyünk, ne feledkezzünk meg báli cipő vásárlásról, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenképp meggyőződjék cipőim feltűnő elegáns párisi chikjéről és tartásáról.
Minden csomagot teljesen portmentesen küldök, vagy minden vevő egy tégely általán feltűnő és törvényileg védett „Guzi” kenőcsöt, mely a bőrt vagy lak repedést meggyógyítja, kap ingyen, mely a rendelésnél megemlítenöd. Mértéknek elegendő, ha harisnyában egy papírdarabba állva a lábát próbálat lerajzolja. Képes árjegyzékem ingyen. Nem megfelelőit ezennel kötelezem magam kiserelőni vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadni.
Férfi szaloncipő fűző cipő — 4.—
Országok fűzős cipő — 3.50
Párisi divat box calf fűző — 4.50
Posztócipő víkbőrel borítva, erős — 3.50
Női szalon lak, elegáns, fűzős — 4.50
Bogavirág fűzős — 3.20
Bogavirág fűzős — 3.50
Párisi divat box calf fűzős — 4.—
vagy gombos — 4.—
Országok fűzős vagy csugor, meleg — 3.50
Bogavirág fűzős cipő — 3.50
Bogavirág fűzős cipő — 3.50
prém szegélyű — 3.50
AGULAR IGNATZ
Budapest Deák-tér 6.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.
A windsori vig nők.

Vig opera 3 felv. Zenéjét szerzte Nicolai.

Személyek:

Sir J. Falstaff	Ney D.	Cajus	Hegedűs
Fut	Várady	Fluthné	Ney H.
Reich	Szendrői	Reichné	Válint
Fentch	Kertész	Reich Anna	Payer M.
Spärlích	Dalnoki	Pincér	Ney B.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

A b o r.

Parasz-vigjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Maty	Rózsahegy	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alszeghy	Görené	Vizvári
Szunyogné	Györgyné	Durbinta	Vizvári
Rózi	Liget	Kácsa	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narcisz

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

100-adszor:

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képpben. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustav Kerker.

Személyek:

Bronson	Szilágyi	Cora	Margó
Harry	Báthonyi	Kemeth	Szadai
Kurt	Boross	Blinky	Sziklay
Szilfins	Márai	Gray	Turcsányi
Fifi	Tomsányi	Kissie	Fedák

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

A képviselő ur.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Bodollai Károly	Góth	Melinda	Hegedűsné
Lili	Gazsi	Beko Antal	Vendrei
Eszter	Nikó L.	Csapaki	Rónaszéki
Péntek	Szerény	Puppenheim	Balassa
Pétey	Tapolczai	Horvát	Kazaliozky
Bodollai Károly	Hegedűs	Agnes	Fábián

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

Másodszor:

Ádám és Éva.

Operett 3 felv. Írták Blum és Toché. Zenéjét szerzte G. Sorpette. Ford. Bálint Dezső és Makai Emil.

Személyek:

Ádám	Szirmai	Corbonlonius	Szerdahelyi
Éva	Kéry	Gynthia	Bojár
Adamalek	Kovács	Marcellus	Delli
Lucifer	Németh	Galona	Kovács K.
Asmódi	Harmath	Benoit	Szabó
Gábor	Nyári M.	Régáldár	Ujvári

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

A hadsereg.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. január hó 11-én.

Clemenceau.

Színmű 5 felvonásban. Irta Dumas Sándor és D'Artois Armand.

Személyek:

Clemenceau	Prielle	Iza, leánya	Márkus
Pierre	Mihályi	Vajnov	Horváth
Ritz	Szasovya	Cassagnol	Hetényi
Constantin fia	Náday	Foucher	Körösmezői
Grófné	Helvay	Francois	Szöke

Kezdeté 7 órakor.

Petánovits METROPOLE-SZÁLLÓJA

A tőlkerben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kítünő zenekara játszik.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	—	Folt, a mely tisztit	Rontó Pál	Kurucurfang	Svíhákok
	Tristán és Izolda	A szerencse	A képviselő ur	Ádám és Éva	A vosztaszútol

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma, szombat

Álarcos-bál

Zichrer C. M. zeneszerző és zenéigazgató személyes vezetésével.

Holnap, vasárnap:

Két előadás.

Mindkételőben Chung-Ling-Soo, Morosochant és a teljes különlegességet program.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Szenzációs új műsor.

Két pompás új bohózat.

Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás családi műsorral.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Ma

A nagy EVERHART

a Karika-király.

KLEIN-CSALÁD

zenélő kerékpáros-csapat.

Miss Violet Hall's

New-York szépe.

Latour Irén és Zaza kutyája.

A Sarnthali dalosmadarak

és a tüneményes januári műsor.

Holnap vasárnap Két előadás, a délutáni előadásban is: A nagy Everhart és az apró szinpad.

!!Szenzációs találmány!!

M. kir. szabadalom 31333.

Összerakható és beállítható szabadalm. mely nappal egy kis tálkára helyezett és este kényelmes ággyá alakul. Ez az ággy a legelőkelőbb és legmodernebb szobákban, valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen. Kapható: **Freudiger Mózes és Fiai** magyar ággy-, fehér- és ruhamegyőgyárban Bpest, Lándon-utca 6. Vízszámla-területű korosztályos és megjelölt kedvezményben részesülnek. Telefon szám 29-75.

FREUDIGER MÓZES ÉS FIAI

amelyből a csikagóvilág áradataiban több mint két és fél millió darabot adtak el. **csak 1 forint 20 krért** (előzetesen beküldött 1 forint 20 krért bérmentve, utánvéttel 20 krért 10b). Ezen összegért előnye, hogy körülbelül 1000-ig nyújtja az üzletet, továbbá szemmel észrevehető állatosság a pórszövén néző mintegy cseréből meggyáznak. Nékielőzetesen a növény- és állatvilágban és főleg a hajtatási eszközök az élelmiszer megvizsgálására, vajon hamisításra és a húsmelekek megvizsgálására, hogy trichinamentesek-e. A vízben 40 infuziókat, a melyek pusztán szemmel nem láthatók, a górszövén át vigan szokni látnak. A górszövén egy nagyjából fontos rövidítések számára van melléklet, a melynek segítségével a legkisebb irást is előismerjük. Előadást tartunk. **Schüller J. Bécs., II. Kurzbaergasse 4.**

A csoda górcső

A csoda górcső

MEGHÍVÓ.

A szatmárvármegyei takarékpénztár részvénytársaság közhírré teszi, hogy

VII. évi rendes közgyűlését

foljó 1902-ik évi január hó 19-én, vasárnap d. e. 1/11 órakor Szatmáron saját üzleti helyiségében (Bathányi-utca 1. sz.) fogja megtartani és erre t. c. részvényesit tiszteltetl meginvlja.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A jegyzőkönyv nitelesítő bizottság kiküldése.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1901-iki üzletéről, ennek kapcsán a zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal.
 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat.
 4. A kilépő igazgató tanácsosok helyébe az alapszabályok 85. 87. és 88. §-ai alapján 5 helybeli és 2 vidéki igaz. tanácsos választása.
 5. 4 felügyelő bizottsági tag 3 évre való megválasztása az alapszabály 112. §-a alapján.
- A mérleg és jelentések a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőző napon át az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.
- Szatmár, 1902. január hó 7-én.

Az igazgatóság.

Placht Testvérek

első, legnagyobb, 1830. évben alapított hangszer és hurgyára

Schönbach 379. sz. Egor mellett Csehországban

Ajánlja összes vonó-, ütő- és fuvóhangszereit, a hangszerekhez való összes hozzátalakat, mindennemű hurokat.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szőlőoltványok

szőlőoltványokban

A legkiválóbb 42 bor- és eszemefajában fajtistán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditsia esemeték és magvak.

Uradalomnak, közlegoknak három évi törlesztésre is adatik.

Ortás földön, igen gyorsan fejlődő növény. Ez az egyedüli, melyből egy örökös kertésznél pár év alatt, rendkívül sok gyümölcs, melyen nemcsak ember, de állatok is élnek, még az apró nyulak sem tartózkodnak át. Minden rendeltetéshez azonnal elküldtünk és kezesi utasítás mellett elküldtük. Ezer csomótól 100 méterre. Ár 6 ft.

Ortás földet hasznosító voltán fogva, ennek tenyésztése számos országban, az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Szines tőnyomva (Gárgyessék ingyen és bérmentve) Kéklik minden rendes közlegnek nékián A árjegyzék ingyen és bérmentve küldtünk meg, ha az érdekeltek meg akarják látni, hogy az árak mennyire alacsonyak. Így még azoknak is igen érdekesek a kiküldött csomagok, melyek nemcsak az árak, hanem a csomagolás is kiváló. Mindenütt megtekinthetők. Nagy-Kágya, n. p. Székelyhid.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: S. Hentaller Elma, a nagyfőnyál Lónyai S.-né.

DIVATLAP. Kijárá: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.

XXXV. ÉVFOYTAM.

A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezet, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jogtudományok ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezik meg a háztartás, kertészkedés és női munkák egyéb ágról sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabásai mintákkal föléli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendez munkatársai: Ábrányiné-Katona Klémencia, Bende Andoráné, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Czobor Miksa, Dossow Gy. Emma, Fingine-Gyujtó Izabella, Fayné H. Mária, Gyarmathy Zsigmond, Gy. Ilona, Harath Lujza, Örv. gróf Kiesenstein, társasági-ügyint. Horváth Béla, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilona, Kulifay Izabella, Lúthy Viktoria, Lux Terka, Pálfi-Dossayné báró Glauzits Flora, báró Redviáns-Sohytra Ilona, Sárosi Bella, Sulyok Ida, Szalay Fruzina, Szilágyiné-Szalay Ernel, Székely Irén, Tabody Ida, Tavassz Kosa, Tutsokné-Behoff Lilly, Wettsteinné-Sz. Julia Margit, Vöcsényé-Jankovits Lujza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a MAGYAR BAZÁR. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a MAGYAR BAZÁR olvasóit és a megfőjtőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR” előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

